

SREČNO NOVO LETO, si voščimo ob zatonu starega. Da: srečno novo leto vsem; nam, ki smo doma, in vam, ki živite na tujem! Srečno novo leto in pozdrav domovine! Staro zahaja, novo je pred nami. Ura je odbila, čas se je prevesil. Nemara bodo na njegovo nebo vzpluli novi sateliti. Naj pomenijo mir! Saj ga človeštvo ni samo potrebno, ampak tudi vredno. In naj bo vsa bučna reka človeštva in življenja v letu 1958 napolnjena z njimi!

TAKO SMO ZAPISALI, tako voščili, ravno leto dni je minilo od takrat. In spet bo odbila ura, in čas se bo spet prevesil. Naj se prevesi za vse v zadovoljstvo in srečo, in v mir, tako lep in globok, kakor ga na to našo ljubo Zemljo odsevajo zvezde Silvestrove noči...

KAZALCI VELIKE URE ČASA, časa leta 1958, se pomikajo na dvanajsto. Kar je bilo, kar se je dogajalo, ostaja za nami, se odmika čedalje dlje in globlje. Potegnili bomo črto ločnico, se nemara za trenutek malo bolj zamišljeno kot ponavadi ozri nazaj, potem pa morda zapeli staro ljudsko: »Proč je zdej to staro leto, žiher smo veseli vsi...« Kaj smo delali, kaj naredili in dosegli, da »žiher smo veseli vsi«? Kratek staroletni obračun nemara ne bo odveč.

POLNE ROKE DELA smo imeli, in pregled, kako smo ga opravili, nam vzbuja ponos in daje nove obete. Saj vemo, da smo to in ono zamudili, da smo nemara včasih predolgo počivali v senci, ko je delo priganjalo, da nismo bili vedno skrajno vestni gospodarji. Ko pa si to priznamo, si moramo prav tako priznati, da je z našim trudom in voljo leto 1958 lepo obrodilo in da je ne samo na letopis časa naše Dolenjske, ampak tudi na njeno obličje vpisalo in vtisnilo nove, zlahtne poteze, za njen razvoj in lepšo, naprednejšo podobo.

TO STARO LETO, ki se sedaj poslavlja, je bilo še povsem mlado, ko smo zvedeli za veliko nalogo in odločitev: predsednik Tito je pozval mladino, naj zgradi od Ljubljane do Zagreba moderno avtomobilsko cesto, naj jo izpelje skozi osterje Dolenjske. In prišlo so brigade, prišla je mladost iz vseh krajev naše velike domovine in po vsej Dolenjski so zadoneli, partizanske, ljudske in mladinske pesmi. Pesem nam je gradila in zgradila to našo največjo in najmodernejšo prometno žilo. Nad 5 milijard je socialistična skupnost vložila v to epohalno delo, ki že spreminja vnanjo in notranjo podobo pokrajine med Gorjanci in Savo. Še bolj pa jo bo, ko se bomo v vsem našem lokalnem gospodarstvu do kraja zavedeli, da je ta nova cesta za naše kraje resnično žila-srčnica.

SPOMLAD, KI JE ZACELA graditi cesto, pa je globoko in široko posegla tudi v naše kmetijsko gospodarstvo. Zadržno sodelovanje je prešlo od besed k dejanjem. To je velik uspeh za Dolenjsko v minulim letu. Res, na začetku smo se, toda ali ni dobro zastavljen in izpeljan začetek obenem že lep kos poti, ki smo se je namenili prehoditi! Prvi uspehi so tu, prvi, toda že zelo pomembni. O njih nam izpričuje napredek kmetijskih združenj in njihovih članov. Letine, kakršna je bila na Dolenjskem letos, že dolgo nismo imeli. Ni pa bila taka le na hvalo ugodnega vremena, ampak tudi po zaslugi našega naprednejšega in prizadevnejšega kmetovanja.

TRUDILI SMO SE, da bi v industrijskih in obrtnih podjetjih povečane naloge, ki nam jih nalaga dolžnost do skupnosti in nujnost socialističnega razvoja, uresničili uspešno in o pravem času. In smo jih, čeprav še nismo zadovoljni s tem, kar smo letos storili, kar velja posebno za delovno storilnost in ponekod za čut odgovornosti do ljudskega premoženja. V Metliki je štekla nova predilnica novomeškega Novoteksa, z združitvijo štirih spodnjeposavskih občin: Brežice, Senovega, Sevnice in Vidma-Krškega, pa se je gospodarstvo našega okraja organsko strnilo v močno celoto: Spodnje Posavje — Dolenjska — Bela krajina.

MARSIKAJ SMO LETOS utrdili v gospodarstvu okraja. Prvič po zadnji vojni je na Dolenjskem zacvetela in rodila »zlata roža« — hmelj. Pri pšenici in krompirju smo vnovič dosegli nekaj lepih, da: rekordnih uspehov. Vse to nam dovolj tehtno izpričuje, da

DOLENTSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

Stev. 51—52 (457—458)

NOVO MESTO, 27. decembra 1958

LETO IX.

Dragi bralci!

Pred letom dni smo ob zaključku 8. letnika našega časnika povedali naše želje in načrte. Zdaj, ob koncu leta, smo pod nje potegnili črto; marsikaj smo naredili, precej dosegli. Znova je naraslo število naročnikov in novih bralcev, saj tiskamo zdaj naš tedenik že v nakladi 12.000 izvodov na teden. Povečanje področja našega okraja, ki se je letos razširilo za 4 nove občine — Brežice, Senovo, Sevnico in Videm-Krško — pa nam je razen zahtev, da pišemo tudi o ljudeh in dogodkih iz teh krajev, znova oživilo staro vprašanje: obseg lista na 6 straneh nam že dolgo več ne zadostuje. Bralci so se že doslej pritoževali, da je premalo novic in člankov iz posameznih krajev. Predstavljamo občin in organizacij prav tako želijo, da bi o njihovih načrtih, nologah in uspehih Dolenjski list pogosteje in obširneje poročal. Vse to zahteva od nas, da bomo z novim letom razširili obseg Dolenjskega lista

na osem strani

z izjemo poletnih mesecev, ko bomo izhajali na 6 straneh. Razen tega pričakujemo v tem letu novo povečanje števila naročnikov domačega lista iz vrst Socialistične zveze v 4 novih občinah Spod. Posavja in bo za tako širok krog bralcev povečanje Dolenjskega lista lahko ustrezno željo vsem, ki želijo od njega več gradiva.

Zaradi večjega obsega lista bomo z novim letom 1959 povečali tudi naročnino za naš list na 600 dinarjev letno, v drobni prodaji (v trafikah) pa bo stal izvod Dolenjskega lista z novim letom 15 din. Okrajni ljudski odbor je letos prispeval za redno izhajanje našega tedenika 5 milijonov din, zaradi povečanja obsega lista pa na še višjo dotacijo OLO ne moremo računati. Potrebna sredstva za povečani list bomo zbrali z naročnino in z reklamnimi oglasi.

Prosim vas, da ta naš ukrep sprejmete z razumevanjem, mi pa se bomo potrudili, da bo Dolenjski list v desetem letu svojega izhajanja postal še bolj vaš nepogrešljiv vsakodenski obiskovalec, svetovalec in dober obveščevalec. Podprite ga tudi vi s tem, da boste v januarju, ko vas bo obiskal pismonoša, plačali poletno naročnino za 1959. leto!

Vsem bralcem in naročnikom, sodelavcem in dopisnikom, kolektivom in ostalim, ki so tudi letos pomagali reševati domačemu pokrajinskemu tedeniku predvsem njegova težka finančna vprašanja, se za sodelovanje in pomoč tovariško zahvaljujemo.

Vsem pa iskreno želimo hkrati tudi vso srečo v novem 1959. letu!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENTSKEGA LISTA

tiskajte k spreobu! Z vami imam slabe izkušnje že iz prejšnjih let, zato mi ne zamrte teh besed.

V ostalih krajih boste izvedeli za moj obisk v šolah in pri Društvih prijateljev mladine!

Se enkrat vsem prav lep pozdrav!

Vaš

DEDEK MRAZ

Članom in članicam SZDL v občinah Brežice, Senovo, Sevnica in Videm-Krško!

Po sklepu Izdajateljskega sveta Dolenjskega lista, glasila SZDL za okraj Novo mesto, vam pošiljamo na ogled današnje razširjeno novoletno številko našega pokrajinskega tedenika. Dolenjski list bo z januarjem 1959 začel redno poročati o vseh važnih dogodkih in delu iz življenja spodnjeposavskih občin. V vseh občinskih središčih bodo stalni dopisniki skrbeli, da bodo v listu zastopani vsi kraji in vsi predeli. Da boste sproti seznanjeni o tem, kar se dogaja v okraju in kaj je novega v vaši občini ali ožji okolici, vam svetujemo, da si takoj naročite Dolenjski list. Naročilnica je tiskana v današnji številki. Izrežite jo in nam jo izpolnjeno z vašim naslovom takoj pošljite v Novo mesto, da boste lahko dobili že prvo številko v novem letu.

Uredništvo in uprava
DOLENTSKEGA LISTA

Novoletni utrinki

sehnosti, skrb za njegovo kulturno rast — to sta dve veliki, koristni in plemeniti nalogi s tega področja. Le tako bo mogoče v delavskem samoupravljanju dosežati vedno večje in trajnejše uspehe.

Čedalje globlje občutimo vsi koristi in prednosti široko zastavljenega, socialističnega družbenega upravljanja: v šolstvu, zdravstvu, v stanovanjskih skupnostih, potrošniških svetih, svetih državljanov pri občinskih ljudskih odborih, v svetih in komisijah drugih organov uprave, povsod želimo, da bi človek povedal, kaj ga teži, da bi s am pomagal reševati težave današnjega in jutrišnjega dne in da bi spoznal, da je država in oblast on sam, da je prav to ljudska oblast. Se in še bo treba prav tu pojasnjevati, potrpežljivo razlagati in poučevati in skrbno negovati zarodke in kali tega novega, kar si s čedalje večjo silo utira pot skozi stare navade in zakoreninjenost starega gledanja na reševanje potreb. Zdaj smo tu, da ga rešujemo, da ustvarjamo novo.

Spomin se vrača ob teh mislih samo po sebi k nedelji 23. novembra; ko smo v petdeset tisočglavi množici v srcu Dolenjske toplo in iskreno sprejeli našega dragega predsednika republike tovariša Tita. Še vedno se srce prijetno vznemiri, ko se spomniš njegovih globokih besed:

... Socialistem ni nekaj abstraktnega... mi gradimo za človeka, za ljudi, za sedanje in prihodnje gene-

racije. Želeli bi, da že zdaj ta generacija danes občuti blagodat izgradnje socializma, in nam je žal, ker jih ne čuti še v zadostni meri...

DRUGO NOVOLETNO VOŠČILO pa velja vsem našim ljudem po svetu, zlasti izseljencem, tem zvestim bralcem našega lista iz starega kraja, vsem nam doma, na vasi in v mestu, vsem Dolenjcem v Sloveniji in v drugih bratskih republikah, ki so prek domačega lista še vedno tako tesno povezani s to domačo zemljo ob Krki in Savi, ob Mirni in Temenici, ob Gorjancih, Rogu in Kolpi. Vsem srečno, prav srečno in zadovoljno leto dveh devetic — 1959!

Z NOVO VOLJO IN VNEMO, z novo prizadevanostjo in zanosom stopimo v novo časovno razdobje! Delajmo in ustvarjajmo, pomosni na vse, kar smo v minulem letu naredili. Saj to je dober temelj, na katerem gradimo in delajmo naprej, za blaginjo naše velike, enotne in ustvarjalne socialistične domovine, saj je to hkrati tudi delo in prizadevanje za našo osebno blaginjo in srečo. In ko se bodo ob dvanajsti iztekle ure starega leta in začele teči nove, zapojmo sproščeno in polni upanja:

»NOVO LETO, MLADO LETO, VESELIMO SE!«

Še enkrat: več sodelovanja!

Osnovna organizacija SZDL Kandija je imela v četrtek, 18. decembra, občni zbor. Sindikalna dvorana je bila nabito polna, saj ima SZDL Kandija preko 1000 članov! To je ponoven dokaz, da v Novem mestu razen vsega ostalega nujno potrebujemo tudi primerno velik prostor za družbeno izživljanje. Predsednik odbora tovariš Kegljavič je začel občni zbor in prebral poročilo. Bilo je obširno in je zajelo tako zunanje kot notranje politične dogodke preteklega leta, predvsem pa se je v njem dotaknil zgodovinsko pomembnega VII. kongresa Zveze komunistov. Tajnik organizacije tovariš Vindiš je takoj za njim poročal o delu organizacije. Po poročilih je najprej

stekeel pogovor o številu volitev, ki so jih medtem imeli v nedeljo, 21. decembra, ter o številu kandidatov. Po poročilih se je brez mučnega čakanja takoj razvila razprava.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dedek Mraz piše

Dragi otroci! Pozdrav tudi odraslim!

Ravno danes odhajam s svojimi darili na pot. Vem, da me že težko pričakujete; to sem videl iz vaših pisem. Povedati vam moram, da vseh vaših želja nisem mogel izpolniti. Preveč jih je bilo in nekatere so bile predrage tudi za moj žep. Rad pa bi vas že videl. Rado-

veden sem, če ste kaj zrasi od lani, če ste pridno jedli, če ste bili pridni doma, v vrtcu ali v šoli. Zato sem se odločil, da se bom ustavil v NOVO MESTU v nedeljo, 28. decembra, in sicer: ob 16.45 pridem v Smihel; ob 17. uri se ustavim v Irči vasi pri bolnišnici; ob 17.15 bom v Bršljini; ob 17.45 pridem v Novo mesto (I. teren pred črpalko); ob 18. uri II. in III. teren na Glavnem trgu; ob 18.15 se odpeljem proti Grmu; ob 18.30 prispem v Gotno vas; ob 18.45 zaključim svoj obisk v Zabji vasi.

ODRASLIM PA TOLE: zavedajte se, da prihajam na obisk zaradi otrok! Povsod dajte otrokom prednost in ne pri-

Ob občinskih zbiorih in volitvah v odbore osnovnih organizacij SZDL

Še enkrat: več sodelovanja!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Otroške vrvice v predmestju

Začele so žene. Ugotovile so, da se premalo resno bavimo z zaščito žene, ki je mati, gospodinja in hkrati delavka v našem gospodarstvu. V Novem mestu imamo le en otroški vrtec, ki sprejema otroke od 7. ure zjutraj do 12. ure. Nekdanji otroški vrtec v Smihelu ne dela več. Mnogo žena je prisiljeno pustiti otroke doma brez nadzorstva, ker jih otroški vrtec ne more sprejeti zaradi premajhnih prostorov. Zato se takšna žena ne more posvetiti delu v tovarni ali kjerkoli dela. Njene misli in skrb so drugod, pri otroku, kljuje jo strah, da se mu ni kaj hudega zgodilo, medtem ko je sam doma. Zato so zahtevale, da po večletnem razpravljanju kategorično pričemo reševati vprašanje otroškega vrtca za Kandijo in Smihel, otroški vrtec v Novem mestu pa naj sprejema otroke v oskrbo od 7. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Niso se tudi strinjale s stališči občine, da je treba graditi vrtec predvsem v novih naseljih stanovanjskih blokov, ki jih gradimo. Predvsem moramo videti delovno ženo predmestja, ki s svojimi

Pametnejši urbanizem in gradnje

V Novem mestu smo zgradili že vrsto stanovanjskih blokov. Zrasla so nova lepa naselja v Bršljini, ob Zagrebški cesti in Nad mlino. Mnogo smo govorili o podobnih gradnjah v ostalih središčih, predvsem v Mariboru in Ljubljani. Govorili smo o tem, da moramo skušati posnemati te vzore. Nismo pa videli, da drugod v stanovanjskih stavbah, grajenih v strnjanih naseljih, predvidijo razen stanovanjskih prostorov tudi ostale prostore, ki so stanovalcu enako potrebni. Tega nismo posnemali. Zato stojimo danes pred vprašanjem trgovin, otroških vrtcev, mlekar in ostalih obdobjih prostorov. Gradimo za človeka in nanj hkrati pozabljamo.

Mlekar in prodajalna kruha

Gospodinje se vprašujejo, zakaj novomeško mlekarico na Glavnem trgu odpirajo šele ob 7. uri zjutraj? Zakaj ni odprta tako kot so mlekarne povsod drugod?

god poletj od pol pete ure zjutraj, pozimi od pol šeste ure zjutraj?

V Kandiji že imamo specializirano trgovino, nujno potrebna je pa še mlekarica, ki bi hkrati prodajala tudi kruh. Dokler ne bomo rešili tega vprašanja, moramo doseči vsaj to, da bo mlekarica na glavnem trgu sprejemala obratovalni čas kot žele gospodinje. Tudi tako, da jim bomo dali možnost kupiti kruh in mleko pred delom, jih bomo razbremenili.

Obljuba?

Člani so premalo živahno in s premajhnim zanimanjem posegli v razpravo o stanovanjskih skupnostih, ki jih bomo pričeli ustanavljati. Nihče od prisotnih se ni lotil vprašanja naravnosti, razen tovariša Franca Adama, ki je razpravo pričel. Nezahtevnost je zanimiva toliko bolj zato, ker so se sicer v razpravi ogorčeno lotili vprašanja otroških vrtcev, prodajaln in sploh vprašanja kako razbremeniti gospodinjo. Prav stanovanjske skupnosti pa bomo ustanovili z namenom, da bi z njimi to vprašanje rešili. Volivci so se omejili le na konkretno vprašanje, kdaj bo prišla obratovalna nova pralnica in kdaj se bodo lahko spet kopali v novomeškem javnem kopališču, ki je že lep čas zaprt. Objubiljeno jim je bilo, da bo sta oba obrata odprta za uporabo kmalu po Novem letu. Upamo, da vsaj tokrat ne bo ostalo le pri obljubah.

Zbori volivcev

V preteklem letu je bilo pre malo sodelovanja SZDL z organi družbenega upravljanja v podjetjih, čeprav je SZDL to želela doseči. Tudi sodelovanje z občino ni najboljše. SZDL je poslala občinskemu ljudskemu odboru že mnogo predlogov in mišljenj za rešitev raznih perečih vprašanj. Kljub temu doslej ni dobila nikdar odgovora, kakšno stališče je občina do teh predlogov zavzela in pojasnila, zakaj jih ni upoštevala. Živimo v socialistični državi in uvažimo nove družbene odnose, želeč odpraviti birokracijo. V Novem mestu pa dobimo človek občutek, da se birokracija krepi. Zato člani SZDL zahtevajo, da občina s takšno politiko preneha in prične s tesnejšim sodelovanjem z volivci. Ljudje se sprašujejo tudi to, zakaj občina ne skliče zborov volivcev, ki bi morali biti po zakonu vsake 3 mesece.

Razprava je bila plodna in je odločno načela pereča vprašanja. To je dokaz visoke zavesti članov SZDL v Kandiji, pa hkrati zahteva, naj zapiše nov veter in odnese vse, kar je v mestu nezdravega.

VREME

za čas od 26. decembra do 4. januarja.

Sedanje nenavadno toplo vreme smatramo za predhodnika dolgega razdobja mraza. Kajti v zadnjih petih letih se jasno opazajo izrazito tople periode, katerim sledijo dolga hladna razdobja.

Preobrat na zimsko vreme pričakujemo bodisi okoli 27. decembra ali okoli 1. januarja.

V. M.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDESKI PREGLED

Eden najvažnejših dogodkov preteklega tedna je bil prav gotovo sestanek NATO v Parizu. Zastopniki petnajstih držav severnoatlantskega pakta so se namreč zbrali prav v času, ko se je zaostrolo berlinsko vprašanje in ko so nekateri problemi Zahoda prav tako postali zelo pereči: vprašanje Cipra, predvsem pa gospodarski odnosi med šestimi državami skupnega trga in ostalimi članicami OEEC z Veliko Britanijo na čelu.

V Parizu se je zbralo nad tisoč diplomatov, vendar so imeli, kot je že v navadi, glavno besedo zunanji ministri Britanije, ZDA, Francije in, v zvezi z Berlinom, Zahodne Nemčije. Rezultati zasedanja so bili takšni, kakršne so mnogi opazovalci pričakovali: ministri so se v glavnem sporazumeli, da bodo v celoti zavrnili sovjetske predloge o rešitvi berlinskega vprašanja.

Vsi ostali problemi so ostali bolj ali manj nerešeni. V zvezi s Ciprom je NATO sklenil, da bo problem prepuštil prizadetim trem državam, Britaniji, Grčiji in Turčiji, in je v glavnem priporočil le miroljubno reševanje s pogajanjem. Islandsko-britanski spor je NATO odložil. Prav tako so odložili odstranitev spora med malo Evropo in OEEC in sicer do 15. januarja, ko se bodo zbrali ministri OEEC. NATO se prav tako ni sporazumel o tem, da bi članice večkrat razpravljale o političnih problemih sveta, kot na primer o Srednjem vzhodu in Aziji. Zavrnili so prizadevanja Francije, da bi v okviru NATO ustanovili nekakšen triumvirat, v katerem bi bile Britanija, ZDA in Francija, ki bi imel glavno besedo politike severnoatlantskega pakta. Prav zato, poročajo, bo Francija še nadalje nasploh temu, da bi NATO gradil na njenem ozemlju raketa oporišča.

Ce upoštevamo vse to, potem postane očitno, da so se na sestanku v Parizu zares sporazumeli v glavnem samo o tem, da bodo zavrnili sovjetske predloge za Berlin. Toda tudi v zvezi s tem sporazum ni dokončen. NATO namreč sploh ni govoril o tem, kaj bo ukrenil, če bo Sovjetska zveza storila to, kar obljublja, namreč, izročila vso oblast vzhodnem Berlinu in na prometnih zvezah, ki povezujejo zahodni Berlin z Zahodno Nemčijo, vzhodnonemškimi oblastem. O tem bo moral NATO še sklepati; torej lahko trdimo, da se tudi pri tem vprašanju NATO ni do konca pogovoril.

Vendar pa je že odločitev, da bodo v celoti zavrnili sovjetske predloge, lahko nevarna. Pojavljajo se celo vesti, da so pripravljeni z orožjem izsiliti prehod iz Zahodne Nemčije v zahodni Berlin in da v nobenem primeru ne bodo govorili o vzhodnonemški vladi. S sovjetske strani pa prihajajo opozorila, da bi na morebitne akcije z Zahoda takoj nastopil aparat varšavskega pakta in še to, da takšen spopad verjetno ne bi ostal omejen, ampak bi se razširil na vrsto držav, pri čemer bi uporabljali tudi najhujše orožje, s katerim razpolaga.

Sestanek v Parizu

shingtonu in se bo ob tej priložnosti sestel tudi z Dullesom in verjetno celo z Eisenhowerjem. Kljub temu, da je Mikojaev strokovnjak za trgovino, so komentatorji menja, da bo prišlo tudi do političnih razgovorov in opozarjajo na dejstvo, da bo potekel že cel mesec od dneva, ko je Hruščev objavil sovjetske načrte za Berlinom.

Komentatorji tudi opozarjajo na to, da se bo NATO sestel ponovno že aprila in sicer v Washingtonu in da bo tudi takrat verjetno največ govora o Nemčiji in Berlinu. NATO se je namreč že sedaj v Berlinu odločil, da je pripravljen govoriti o vsej Nemčiji in prav gotovo je, da bo prišla do kompromisa v tej smeri, čeprav sovjetska vlada posledno zatrjuje, da ne namerava govoriti o vsej Nemčiji. Vsekakor pa velja trditi, da NATO ni ničesar prispeval za rešitev berlinske krize; sicer bi pa bilo nekaj novega, če bi čisto vojaška organizacija zmogla kaj takega.

-af

Zdaj: 9 osnovnih organizacij

namesto prejšnjih 26 vaških odborov SZDL — Razgovor s članom predsedstva občinskega odbora Socialistične zveze Žužemberk tov. Stanetom GORINSKOM

— Znano nam je, da imate glavni delež pri uspehih SZDL v občini. SZDL oziroma njeni člani so v letu 1958 delali predvsem v raznih drugih organizacijah in vplivali na uspešno delo teh, posebno še v Ljudski tehnični, dobro so se pokazali pri pripravi

cialistični zvezi. Pokazalo se je, da je področje dela sedanjih vaških odborov preozko. Da bi reševali celotne probleme v komunalni in ostalih dejavnostih, je potrebno razširiti področje dela odborov. Zato bomo v letu 1959 delovali preko osnovnih organizacij SZDL, ki bodo imele širše delovno področje. Medtem ko je v

študija programa ZKJ in tekočih razprav.

SZDL bo poslej bolj reševala gospodarske in ostale probleme vasi in nakazala občinskemu ljudskemu odboru potrebe in probleme posameznih vasi ter celote. Predvsem bo SZDL skrbela za reševanje socialnih problemov, uveljavljanje delavskega samoupravljanja in redno bo zasledovala delo združenih in gospodarskih organizacij, kakor tudi izvajanje družbenega in perspektivnega plana v občini.

M. Senica

Pozdrave domačin

Vojak iz V. P. 1742 Otočac-Lika: Frane Pregrad, Jože Vrtič, Ciril Jamšek, Janez Pazlar, Anton Lavrenčič, Ivan Pungaršek, Vinko Vidmar, Stane Sluga, Jože Ramovž, Niko Rihtar, Frane Petelin in Jože Judež le po pozdravljajo domače, starše, sestre, brate. Pozdravljamo tudi vse vojake in jim čestitamo za 22. december — dan JLA.

»ODPAD«

PODJETJE ZA PROMET Z ODPADKI V LJUBLJANI

Z ODKUPNIMI POSTAJAMI IN ZBIRALNICAMI V VSEH VEČJIH KRAJH SLOVENIJE

odkupi stare železo in litino, barvaste kovline, tekstilne odpadke, odpadni papir, živalske kosti in druge porabne odpadke po najvišjih cenah. Stevilnim dobaviteljem in odjemalcem želi podjetje SREČNO IN USPEŠNO LETO 1959!

Važno obvestilo

NOVA AVTOBUSNA PROGA LJUBLJANA--TREBNJE--NOVO MESTO

Proga obratuje vsak dan, in sicer v kooperaciji s podjetjem »LJUBLJANA-TRANSPORT«. Začetek obratovanja v soboto, dne 20. decembra 1958.

km	12.00	19.00	odhod	LJUBLJANA	prihod	7.30	15.15
22	12.25	19.25		Grosuplje		7.05	14.50
34	12.40	19.40		Ivančna gorica		6.50	14.35
55	13.05	20.05		Trebnje		6.25	14.10
73	13.30	20.30	prihod	NOVO MESTO	odhod	6.00	13.45

Proga se uva na željo prebivalcev Dolenjske ter za izboljšanje prometne povezave med Ljubljano in Novim mestom. Avtobus vozi po novi avtomobilski cesti. Vozna cena Ljubljana—Novo mesto je 340 din.

A PROGI

LJUBLJANA—NOVO MESTO—ZAGREB

so uvedene nekatere nove avtobusne postaje. Vmesne postaje so: Grosuplje, Trebnje, Novo mesto, Otočec, Bela cerkev, Dobruška vas, Smlednik, Drnovo, Catež. Iz Ljubljane odhaja avtobus ob 6. uri zjutraj in dospe v Zagreb ob 8.45. Iz Zagreba odhaja ob 13. uri, v Ljubljano prispe ob 15.45. Vozni red je že v veljavi.

Potniki in turisti! Najugodnejše avtobusne in železniške zveze imajo avtobusi na progah, ki jih oskrbuje SAP-TURIST BIRO!

TRGOVSKO PODJETJE
»DOLENJC« V ŠENTJERNEJU
s poslovalnicami v ŠENTJERNEJU, OREHOVICI,
VRHPOlju in ŠMARJU
CESTITAK SEM CENJENIM ODJEMALCEM ZA NOVO
LETO IN SE JIM PRIPOROČAM

na volitve v zadnjih dveh letih, predvsem pri zadnjih v združne svetle, ko so bile volitve izvedene z 94% udeležbo. Kakšni so pa vaši načrti v letu 1959?

»Izkušnje iz leta 1958 in prejšnjih let so pokazale potrebo po širših odborih v So-

letu 1958 bilo 26 vaških odborov, bo z reorganizacijo izvoljenih 9 odborov osnovnih organizacij SZDL. Sektorske konference, ki smo jih imeli pred dnevi, so ta sklep že sprejele.

Novo osnovne osnovne organizacije SZDL bodo imele svoj delovni program, v katerem bo zajeto vse njihovo delo, od komunalnih del na vasi pa do

Nesreče, pretepi, požari...

Smrtna nesreča se je pripetila 15. novembra v vasi Mrtevce na cesti Zidani most — Krško. Voznik K. B. iz Vrbske je peljal tovorni avto proti Zagrebu. Nasproti mu je prišel J. S. z zapravljenim avtomobilom, na katerem sta bili tudi njegova žena in petletna hčerka. Voznik tovornega avtomobila je pri srečanju popustil zavoro. To je povzročilo močan plisk. Konj se je splešil in zadel z zapravljenim avtomobilom. Zaradi sunka je padla Stebaj, vozniška žena, med njeno stavbo le za stvarno vrednost in visje premije odklanjati.

3. decembra se je pri srečanju prevrnil 8 tonski avtomobil na avto cesti blizu Otočca. Pripeljal je iz Ljubljane, vozil ga je voznik C. P. Na kraju nesreče se je srečaval z osebnim avtomobilom. V tem je iz Ljubljane pripeljal drug tovorni avtomobil, ki ga je upravljal voznik G. M. Ta je pri preletenju z zadnjim desnim delom zadel v kabino s tonskega tovornjaka in ga potisnil pod cesto, kjer se je prevrnil. Zrtev ni bilo. materialna škoda pa je precejšna.

1. decembra ponoči je zgorela drvarnica, last M. R. iz Slogonskega. Požar je povzročila oskoda vka z neuglasjenim pepelom, ki ga je odlagala v lesen zaboj. Drvarnica ni bila zavarovana. Škoda je za 120.000 dinarjev.

7. decembra zvečer je ogenj uničil hišo s hlevom in z letošnjimi pridelki posestnice I. K. iz Malega Lipja 17 pri Žužemberku. Slamnat streha se je vnela na notranji strani, od dimnika. Lastnica ni bila zavarovana, škoda je za 500.000 dinarjev.

Opaziti je, da lastniki malovredna poslopja pri DOZ visoko zavarujejo. Poslopja niso kmalu zgori. Ogenj je običajno podkaten, krivca pa je težko najti. Da bi takšne spekulacije onemogočili, bi bilo nujno, da bi DOZ zavaroval stavbe le za stvarno vrednost in visje premije odklanjati.

Človeka je povozil — in ga pustil nezavestnega na cesti

Zobar V. H. iz Crnomlja je 13. novembra popeljal z ženo in znotrajnikom J. J. v zidani, last A. O. v Draščih. Zvečer se je vračal z osebnim avtomobilom v Crnomelj. Na odprti in ravni cesti je med Gradcem in Vranovci povozil Antona Svajgerja iz Vranovca, ki je tam ležal pijan. Povozeni je pozneje zaradi poškodb umrl. Zobar V. H. je poskodovalca pustil nezavestnega na cesti in javil postaji LM, da je našel ponesrečenca, ki ga je nekdo povozil. Ugotovili so, da ga je povozil on. Izgovarja se, da tega ni nameraval in da je zaradi meglice videl na cesti le neko gmo-to. Kot zdravstveni uslužbenec je V. H. pokazal resen plemen odnosa do ponesrečenca.

Notranjepolitični tedenski pregled

28. decembra se je sestala Republika ljudska skupščina in razpravljala o gospodarskem načrtu za prihodnje leto. Z nekaterimi važnimi nalogami, ki jih predvideva ta načrt smo naše bralce že seznanili. Danes bi zapisali nekaj več o nalogah, ki nas čakajo v kmetijstvu. V prihodnjem letu bi morali doseči okoli 54% predvidenega povečanja kmetijske proizvodnje do leta 1961. Poljedelstvo naj bi se povečalo za 18%, živinoreja za 10%, medtem ko predvidevamo v sadjarstvu in vinogradništvu za 15% povprečni pridelki kot ga je bilo letos. To je pomembno razumljivo, saj je bila letošnja letina zares izredna.

Zato, da bi dosegli tolikšno povečanje, je potrebno uporabljati najbolj sodobne metode obdelave. Zagotoviti bo treba 180.000 ton umetnih gnojil, kar je 96.000 ton več kot smo porabili gnojil v letu 1958; tolikšne količine bodo omogočile, da bomo pognojili vsak hektar s 815 kilogrami umetnih gnojil. K močnejšim kmetijskim proizvodnjam naj bi prispevali tudi nakup novih traktorjev. Plan predvideva, da bomo uvozili v Slovenijo 420 traktorjev, 50 kombinorov in mnogo drugih strojev za obdelavo, kot motorne kosilnice, sušilnice za seno in podobno.

Vse to bo možno doseči le v proizvodnem sodelovanju kmetov z zadrugami. Za letošnje oziroma za prihodnje leto predvidevamo, da bomo posejali z italijanskimi sortami pšenice okoli 10.000 hektarov. Ze v času jesenske setve je bilo posejanih z najboljšimi semeni okoli 1000 hektarov. Vendar pa moramo ugotoviti, da zaradi pomanjkanja umetnih gnojil in zavoljo slabega semena, pa

tudi zaradi pomanjkanja strojev akcija ni uspela tako, kot bi sicer.

Setev hibridne koruze je predvidena na površini 10.000 ha. Za uspeh te akcije je odločilnega pomena pravočasno pripravljen program. Zlasti bi se morale na to pripraviti zadruge. Letos so nekatera posestva dosegla s hibridno koruzo take uspehe, da zares ne kaže odlašati. Pridelali so namreč od 80 do 115 stotov suhega zrna na hektar. Za pomladansko setev moramo pripraviti okoli 250 ton semena hibridne koruze.

Hmeljske površine naj bi se povečale od 2640 na 3400 hektarov. Hmelj bodo sadili predvsem v mariborskem in novomeškem okraju. Izboljšati pa bo tre-

nati prašičev in 25.000 mastnih prašičev. To akcijo bo pripravila in vodila Zadruga poslovna zveza Slovenije. Pogodbeno pitanje bodo organizirale v svojih pitatiših poslovne zveze na osnovi kooperacije s kmeti. Plan ugotavlja, da pri živinoreji najbolj zaostaja urejanje in izkoriščanje travnikov, še celo so zanemarjeni vaški pašniki nekdanjih agrarnih skupnosti. Vzrok majhnega pridelka so največkrat neurejene vode vode in pomanjkanje hranilnih snovi v zemlji.

V skladu s perspektivnim gospodarskim načrtom bi morali v letu 1959 obnoviti približno 1700 ha sadnih nasadov, od tega 1100 na posevstvih, 600 pa v sadjarskih skupnostih pri zadrugah. 880.000 sadik za to obnovo je pripravljeno. V drugih republikah bo treba

kupiti še 25.000 sadik breskev in marelic, ter 25.000 višenj. Pripraviti moramo tudi novih 900.000 sadnih sadik, ki jih bomo potrebovali za obnovo v letu 1960. Plan predlaga, naj bi okrajni ljudski odbori preprečili sleherni nesodobno obnovo nasadov. Zato bo deležen davnih olajšav le tisti kmet, ki se bo podredil zahtevam sodobne obnove nasadov. Tudi naloge v vinogradništvu so velike, še posebej pa bo važna predelava kmetijskih pridelkov. Ze to kar smo zapisali kaže, kako važno je, da zadrugi svet čimprej pripravijo svoje določene delovne načrte.

Pred nami je leto, polno velikih in pomembnih nalog.

Kmetijstvo v letu 1959

Ukročena Sava in Krka

ne bosta več delali škode, ko ju bo novo ustanovljena Okrajna vodna skupnost za spodnjo Savo, Krko in levi breg Kolpe s pritoki regulirala — Velik pomen melioracij — Doslej: do 200 milijonov din škode na leto zaradi poplav, suše in hudournikov

V četrtek, 18. decembra, je bil v Novem mestu ustanovljen občni zbor Okrajne vodne skupnosti. Udeležili so se ga zastopniki okraja, občin, podjetij, kmetijskih združenj in direktor Republiške vodne skupnosti inž. Lojze Kerin. Poročilo pripravljalega odbora o cilju in organiziranju vodstev skupnosti je v imenu pripravljalega odbora podal Viktor Zupančič.

Krka in Sava poplavljata nad 10.000 ha zemlje

Sklep pripravljalega odbora je bil, predlagati okrajnemu ljudskemu odboru ustanovitve Okrajne vodne skupnosti za spodnjo Savo, Krko in levi breg Kolpe s pritoki. Namen te skupnosti je namakanje suhih zemljišč, izsuševanje močvirij, preprečevanje poplav, urejanje hudournikov in rečnih korit, zaščita voda ter njihova pravilna poraba. Na območju okraja poplavlja Sava s pritoki 5.200 ha, Krka s pritoki pa 4.600 ha površin, kar pomeni, da je približno 10.000 ha zemlje večkrat poplavljen in tako samo delno primerne za poljedelstvo.

Skupna letna škoda zaradi poplav, suše in hudournikov znaša približno 200 milijonov dinarjev. V tem znesku ni vračunana škoda, ki je povzročena cestam in naseljem. Vsa uređitvena dela za preprečevanje te škode bi stala približno 2 milijardi dinarjev. Od opravljenih del bi imeli korist: kmetijstvo 62%, gozdarstvo 4%, in ostali 34%.

Sredstva bi vodna skupnost dobila tudi iz Zveznega in Republiškega vodnega sklada, sama pa mora imeti del za lastno udeležbo; dobila bi ga od svojih članov s pobiranjem članarine, ki znaša od 0,5 do 6 promil od ustvarjenega bruto produkta podjetij — članov.

Po izvršenih melioracijskih delih bi se povečala letna vrednost kmetijske proizvodnje na tem ozemlju od sedanjih 272 milijonov na 841 milijonov dinarjev (primer: v vasi Močnik bi se od 11 milijonov povečala na 29 milijonov, v Mirni od 28 milijonov na 141 milijonov itd.). Tu niso vsote koristi, ki bi jih imeli od teh del industrija, turizem in ribištvo. Dela bi potekala po programu Vodne skupnosti LRS.

Za ta dela je treba razumevanje vseh ljudi in kolektivov. Brez vrednosti je uvoz in sejanje boljših vrst pšenice in ostalega, če nam to poplave in suše uničujejo. Razen vsega pa naše govedo ne bo več metljivo.

Urejene vode — največja pomoč kmetijstvu

Razprava po poročilu je bila zelo živahna. Polovico članarine bodo vsi člani plačali do konca tega leta, da bi Vodna skupnost že prihodnjo pomlad pričela delati. Ustanovitve Vodne skupnosti je nujna.

ker je zadnji čas, da odstranimo vse hibe našega kmetijstva. Zastopavljajna posameznih podjetij ne bo.

Ing. Lojze Kerin je v razpravi dejal:

»Dosedanje vodne skupnosti

so imele samo eno, določeno nalogo. Vodna skupnost, ki jo bomo danes ustanovili, bo razširjena Vodna skupnost in bo reševala vse probleme na vašem področju. V vašem okraju so melioracije v velikem zastanku. O vprašanju, kdo naj bo član Vodne skupnosti in o stopnji prispevka, naj bodoč upravni odbor še razpravlja, da ne bo potem nepotrebnega dela s pritoki. Na tem zboru je premočno zastopnikov kmetijskih združenj, čeprav gre največ za njihove koristi. Pri delu vam želimo veliko uspeha.

Predlog o ustanovitvi Vodne skupnosti je bil soglasno spre-

jet, prav tako so bila sprejeta s nekaterimi dopolnitvami tudi pravila nove skupnosti.

Dohodki Vodne skupnosti bodo znašali približno 52 milijonov na leto. Članarina kmetijskih združenj je od 4.600 do 26.000 dinarjev, podjetja pa bodo plačevala precej več.

Izvoljen je bil devetčlanski odbor s predsednikom Viktorjem Zupančičem, trije namestniki in trije člani nadzornega odbora.

Ob zaključku se je predsednik odbora Viktor Zupančič obljubil, da bo odbor začel delati in da bo opravil predlagane naloge.

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LISTA

Uredništvo DOLENJSKEGA LIST

Nemogoče, zanimivo, dosegljivo...

Pri Andrejki Lekar, dijakinji prvega letnika Ekonomske srednje šole v Novem mestu, je šlo vse na brzino: »Jaz, kaj si želim?« je vprašala, se zavrtela na peti in: »Uuuuul! Satelet za na luno!«

USPEH OTROK

Branka Usenik, gospodinja in uslužbenka, si želi, da bi se njeni otroci v šoli dobro učili, da bi imeli lepo prihodnost. Želi si tudi zdravja.

BRIVSKI APARAT

Jožeta Šinkovca sem dohitel v mestu. Ob mojem vprašanju se je ustavil, pokazal s prstom na sebe in vprašal:

— Jaz, jaz kaj si želim za novo leto?

— Da.

— Električni brivski aparat!

STROKOVNI IZPIT

Želim si, da bi naredila strokovni izpit, je izrazila željo Fanj Božič, uslužbenka v Novem mestu.

Največje bogastvo...

V kletki Narodne banke je Janez Zupančič, star 59 let, kuril peči, ko sem ga presenetil z vprašanjem, česa si najbolj želi.

»Saj mi ne bo nihče nič dal,« je izrazil svoj pomislek.

»Kaj bi si pa želeli, če bi vam lahko dali vse, čisto vse?«

Malo je pomislil in dejal: »Najbolj je človek bogat, če je zdrav in lahko dela. Ko ne moreš več delati, potem kmalu zgineš s sveta. Dela je povsod dovolj in, če si ga vaju, ne moreš biti brez njega.«

DOPUST...

»Česa si pa vi najbolj želite v novem letu? sem vprašal še Reško Erpič, uslužbenko NB.

»Tri mesece dopusta,« je bil odgovor.

»Se pravi: porodniškega, ne?«

»Ne, čisto navadnega, samo da bi prespala zimo kot medved...«

NOVO LETO DOMA

Truda Arzenšek iz Trbovelj in Desanka Maruželj iz Črnomlja, dijakinji učiteljica v Novem mestu, si želita, da bi novoletne praznike prebil vsaka na svojem domu.

»Politanka...«

Kljub temu, da je grozil pretep in so bile šolske torbe pripravljene za boj, sem posegel vmes, z vprašanjem. Ozračje se je takoj umirilo. Gledal je najbolj bistro in obenem bojevit, v vsaki roki je imel pripravljeno po eno torbo, stal je na »bojni črti«. Odgovoril je takoj. Vesel nasmeš mu je ozaril lice.

»Dušan Vasič mi je ime. Sem iz Kamenc. V šoli sem se kar pridlen. Za novo leto bi rad »politanko!« Očesci sta mu pri zadnji besedi kar zasijali...

TABORNIKA

Dvakrat sem jo ogovoril. Se-le tretjič se je ozrla, začudena, široko odprtih oči.

»Mene vprašate, kaj bi rada za novo leto? Zakaj? In moje

ime bi radi vedeli? Ja, da se mi bodo vsi smejali! Ne povem imena, ne! Učiteljica iz prve c novomeškega učiteljskega zbornice. Sledil je kratek odmor. Razmišljala je. »No, prav! Najprej si želim dober uspeh v šoli, nato novo obleko ki mi je mama noče kupiti, ob počitnicah pa bi rada šla taborit k morju...« V zadnji želji je bilo čutili vse hrepenenje mlade duše.

Uspeh in novo obleko

Prav živčava je na cesti. Kmalu bo pol osmih. Vse hiti v šolo. Rad bi dobil še kakšnega gimnazijca. Vprašujem, toda vsi odgovarjajo: »Mi smo z učiteljskega!« Nazadnje sem ga le našel. Jožeta Kraucarja iz IV. gimnazije (po starem bi mu rekli osmošolec). Premišljal je preudarno nekaj časa in odgovoril: »Rad bi novo obleko in rad bi tudi izdelal razred!«

BATERIJO...

Srečala sva se pred osemletko. Vojko Skrabl mu je ime.

Je zavpil sprevodnik. Zlezel sem ves sajast in črn iz lokomotive in jo mahnil v belokranjsko metropolo.

Zdravje...

Čevljar Stanko Jerman je bil v majhni delavnici zatopljen v razgovor z dvema uslužbenkama DOZ. Pogledal me je malo začuden. »Sem upokojenec. Ne vem, kaj naj bi povedal kot

Hodi v 5. razred. Oče je tehnik na pošti. Posvetoval se je s sošolcem in nato izrekel le eno besedo: »Baterijo!«. Oči so mu pri tem zasijale ko dve lučki...

J. P. — M. J.

Na novomeškem trgu: »Veste, gospa, jaz si pa za novo leto najbolj želim, da bi Dolenjske-mu listu, vzeli še tistih 16 kvadratnih metrov prostora. Potem vsaj ne bi mogel več pisati o nas, ne res?«

Iz Petrinje nam pišejo

»Tudi mi, dolenjski fantje, ki služimo vojaški rok v Petrinji na Hrvaškem, z največjim veseljem pričakujemo vsak petek Dolenjski list, ki nam prinaša mnogo novic. Posebno radi smo brali reportaže z dela na avto cesti. Gotovo bi tudi mnogi izmed nas sodelovali naj tej akciji, če ne bi bili pri vojakih.

Sklenili smo preko našega domačega lista poslati najskrajnejše pozdrave in čestitke našim staršem, prijateljem in znancom ter jim želimo srečno, veselo in uspešno polno novo leto. Enako želimo tudi vsem mladincem in mladinkam, ki so sodelovali pri izgradnji avto ceste: Zdravko Beđenk, Stanko Legan, Anton Gačnik, Jože Irt, Jože Spehar, Rajko Jurečič, Marjan Papež, Slavo Vrančar.

Prisrčne pozdrave domačim

Dolenjski fantje, ki služimo kadrovske rok v Travniku v Bosni, se spominjamo staršev, bratov, sester, sorodnikov ter vseh dolenjskih fantov in deklet. Pozdravljamo tudi fante, ki so na odsluženju kadrovskega roka v raznih republikah. Prav tako pozdravljamo vse bralce Dolenjskega lista in brigadirje, ki so zgradili avto cesto čez Dolenjsko. Upravi Dolenjskega lista se toplo zahvaljujemo za redno pošiljanje časopisa. Ob vstopu v leto 1959, želimo vsem mnogo uspehov! — Martin Strajnar z Vrha pri Sentrupertu, Franc Urjnar z Vrha pri Trebelnem, France Potočar iz Dol. Kamenc pri Novem mestu.

Po sindikalni »liniji« kup želja!

Natresel nam jih je LOJZE STARIHA na Občinskem sindikalnem svetu v Črnomlju. »Več uspehov v delu sindikata kot letos! Da bi sindikat s podporo gospodarskih organizacij delal več za strokovno vzgojo delovnih ljudi v obliki raznih tečajev! Da bi bile sindikalne podružnice manjših podjetij bolj samostojne pri delu! Da bi manjših podjetij ostreje ločili delo organov delavskega upravljanja in delo sindikata, saj sta to dva različna pojma! Da bi upravniki odborov podružnic v letu 1959 večkrat sklicevali sestanke kolektiva, kjer bi se pogovarjali o marsičem, kar radi odlagajo iz dneva dan — Člani sindikalnih podružnic, ki delajo v Črnomlju, stanujejo pa zunaj na terenu, naj se v letu 1959 tam bolj aktivno politično udeležujejo in pomagajo SZDL, mladini in ostalim organizacijam. Sindikalne podružnice naj vplivajo na podjetja, da bodo pokazala večje zanimanje za vzgojo organov delavskega samoupravljanja.«

Naši fantje pozdravljajo

Fantje iz okolice Smarjete in Skočjana, ki služijo vojaški rok v Aleksincu, čestitajo mladinskim delovnim brigadam za uspešno opravljeno delo, vsem domačinom vošljivo srečno novo leto, obenem pa pozdravljajo vse domače ter fante in dekleta.

Alojz Kraji, Franc Gruden, Anton Sintič, Anton Bevk, Valentin Zupančič, Anton Mašič, Ivan Kuhelj, Franc Vidmar, Martin Furlan in Martin Farkolj.

Pozdravom se pridružuje tudi Matija Matkovič, ki služi vojaški rok v Skoplju.

Brez besed...

Izpod Bohorja - do zadnje hiše ob Savi v Brestanici

Neugnana častničkarska radovednost nas je pripeljala tudi do tovariša Karla Šterbana, starega borca za delavske pravice in predsednika ObLO Senovo. Takoj je bil pripravljen za kratek razgovor, saj se najraje pomenjuje prav o tem, kar smo od njega želeli zvedeti.

»Kaj si želim? Hm, veliko tega, pa vendar, najprej bi povedal tole: da bi v letu 1959 asfaltiral cesto v Brestanici in Senovem. Načrti za zdravstveni dom s 60 posteljami, potrebnih bo zanj 50 milijonov, a jih imamo doslej šele 15 zbranih. Na Koprivnici bodo gradili stanovanjsko hišo za učiteljsko. Načrti za novo šolo v Dobravi pod Bohorjem so prav tako pripravljeni; kmetje bodo zanj podarili ves potreben les. Na vrsti so razne manjše asanacije: prenovitev vodovoda za Reštanj, na Velikem Kamnu, dograditev vodovoda v Gorici vsaj do 1. maja 1959, do 18. avgusta pa naj bi dokončali novo planinsko kočjo na Bohorju. Takrat bi proslavili tudi 15. obletnico okrožne konference kozjanskih aktivistov. Manjše asanacije so na vrsti tudi v Mrčinih selih, elektrificiraj bi radi del Bohorja: zaselek Plešivico in predel do nove koče. Obnove je potrebno tudi elektr. omrežje na Senovem. Če bo denar, bo treba nadaljevati cesto Anže - Kostanj, da bo povezana z Vel. Kamnom in Koprivnico.

Gospodarstvo je najvažnejše,

zato je tu tudi največ želja. Mizarsko delavnico v Brestanici bomo razširili. Na senovskem rudniku vse premogete kadunje še niso preiskane in potrebovali bi kakih 200 milijonov investicij za odkrivanje novih nahajališč premoga. Več skrbj bomo posvetili drobnim obrti. Z ureditvijo trgovine, s kočjo na Bohorju in zboljšanimi cestami bomo ustvarili tudi pogoje za oživiljeni turizem. Na Bohor je že pred vojno hodilo veliko ljudi, zlasti Zagrebčanov. Ribniki v Mačkovcih postajajo privlačna zanimivost

našega področja, zlasti še z novim, stalno odprtim gostiščem. Naše največje veselje pa je dograjevati vodovod Senovo - Dobrava, Brestanica, saj bodo do novega leta dobili pitno vodo tudi že v zadnjih hišah v Brestanici. Ima jo že Kantalon in za Savo pijejo zdravo bohorjsko studenčnico. Prihodnje leto bomo ob asfaltiranju na Senovem poskrbeli tudi za kanalizacijo.

Želja veliko, pa tudi veselja nad letošnjimi uspehi in napredkom je bilo čutili iz besed tovariša Šterbana še več! Tg

Stane Berdik, elektro-inka-

sant, star 28 let, pravi takole:

»Za leto 1959 skoraj nimam posebnih želja. Kot uslužbenec podjetja Elektro imam veliko opravka z ljudmi. Menim, da nekateri nimajo do nas pravih odnosov. Čestokrat namreč pozabljajo, da s pobiranjem pristojbine opravljamo le svojo dolžnost. Želim, da bi nas ob novem letu stranke z veseljem sprejemale, ko bomo potrkali na njihova vrata in jim zaželeli

mного uspehov v letu 1959. Najbolj pa bi bil zadovoljen, če bi nas podjetje presenetilo z motornim vozilom in nam tako olajšalo delo.«

Uslužbenka, stara 27 let, želi ostati neimenovana:

»Imam le eno željo: da bi v času letnega dopusta obiskala Pariz in si ogledala njegove znamenitosti,« je na hitro povedala in odbrzela s kolesom.

Albin Potišnik, zaposlen v rudniku Senovo, star 26 let:

»Imam precej želja, za katere mislim, da bodo uresničljive. Predvsem si želim, da bi se lahko še nadalje politično in kulturno izobraževal in s pridobljenim znanjem koristil družbi.«

Na obisku v brežiški bolnišnici

Rado Dermač, ki ga vsakdo v Posavju dobro pozna, opravlja vrsto prosvetnih dolžnosti. Je ravnatelj šole v Arčiču, predsednik sindikata prosvetnih delavcev v občini Brežice, predsednik občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev in upravni član mnogih oblastnih forumov in organizacij.

Obiskali smo ga v brežiški bolnišnici, kjer je na zdravljenju in ga vprašali za novoletne želje. S smehom je odgovoril, da se želi čimprej rešiti bolnišnice, kamor se nikdar več ne bi rad vrnil. To mu radi verjamemo, saj je srečal še skoraj Abrahama in doslej ni bil še nikoli v bolnišnici. Ima pa ob vstopu v novo leto več konkretnih želja, kar je zaradi njegove vsestranske dejavnosti tudi razumljivo. Takole nam jih je nanizal:

»Uresničujemo šolsko reformo. Moja največja želja je, da bi v naših šolah reformno prizadevanje doseglo svoj namen, da bi imeli naši prosvetarji pri tem delu čimveč uspehov, mladina pa naj bi se vsestransko izobrazila. Za uspeh reformnega prizadevanja si želim, da bi se postopoma, vendar hitreje kot doslej, izboljšali materialni pogoji šolstva in da bi se izpopolnil učni kader v naših šolah. Razne učne pripomočke, knjige, učila in zvezke, naj bi DZS prihodnje leto pravočasno oskrbel. Ljudska prosveta in kultura služita izobrazbi naroda, njuna dejavnost je ogledalo narodove kulturne ravni. Zato bi bilo treba delo ljudske prosvete podpirati z večjimi sredstvi. Sindikalna organizacija si zelo prizadeva, da bi dosegla za prosvetne delavce čim ugodnejše materialne in personalne pogoje in je v mnogočem že uspešna. Želim si še, da bi znal sleherni član našega sindikata ceniti uspehe, ki jih je ta doslej dosegel v korist svojega članstva.«

In kaj naj mi zaželim Novomeščanom, ki sodijo prav gotovo med najzvestejše bralce našega tednika? Iz srca jim voščimo predvsem zdravja, novih uspehov in zadovoljstva pa nasmejano, veselo novo leto, da bi bili dobre volje, kot so bili na drugem veseljem večeru v minulem tednu...

Prvi industrijski obrat

Želje in načrti v občini Žužemberk za leto 1959 — Razgovor s predsednikom občinskega ljudskega odbora tov. Gosenco Jožetom

»V letu 1958 so bili v občini doseženi predvsem tile uspehi: pripravili smo prostore za prvi industrijski obrat v občini, začeli smo graditi upravno-stanovanjsko hišo v Žužemberku, zgradili konjačijo, uredili dvojce družinskih stanovanj, pripravili načrte za gradnjo kovačnice na Dvoru, za šolo na Selih pri Hinjah, za elektrifikacijo področij bivše občine Hinje in za vasi Križe in Vrbove; nadalje smo potegnili daljnovod v Ajdovec, postavili transformator v Ajdovcu ter izvršili niz drugih drobnih komunalnih del. Napredovalo je tudi celotno gospodarstvo občine — po naši oceni se je dvignil narodni dohodek za 12% proti letu 1957.

Za leto 1959 imamo več želja in načrtov. Želimo predvsem, da bi v prvih mesecih leta stekel industrijski obrat v Žužemberku in zaposlil vsaj 200 delavcev; v načrtu imamo dograditev upravno-stanovanjske hiše v Žužemberku, dograditev kovačnice na Dvoru in dograditev šole na Selih pri Hinjah vsaj do tretje faze. Nadalje imamo v načrtu elektrifikacijo 17 vasi na področju Ajdovca, Hinj ter Križev. V letu 1959 je predvidena tudi modernizacija ceste skozi Žužemberk in položitev vodovodnih cevi ob cesti. Nadaljnjo gradnjo lokalnega vodovoda predvidevamo v letu 1960.

To je del naših načrtov in želja, ki pa so vezane na razumevanje občanov, to je na njihov prispevek z materialom, delom in ostalimi prispevki, kar se nanaša predvsem na elektrifikacijo.

V ostalem bomo skrbeli za utrjevanje delavskega samoupravljanja v podjetjih in kmetijskih zadrugah in vodili skrb za njihovo rast.

Tako je tovariš predsednik Gosenca Jože povedal glavne želje in načrte, ki jih ima občina Žužemberk v letu 1959.

Želimo prizadevnemu predsedniku in preko njega vsem občanom uspešno leto 1959!

M. S.

Novoletne želje,

METLIŠKE ZELJE je nedavno tega najlepše izrazil predsednik tamkajšnjega občinskega ljudskega odbora, tovariš Gojko Jug, ko je ob otvoritvi nove predilnice tovarne NOVOTEKS govoril o načrtih metliškega področja. Naj jih kratko ponovimo: utrjevanje gospodarstva v občini, zlasti z obnovo vinogradov in dvigom proizvodnje v kmetijstvu, posebna skrb za naraščanje proizvodnje v mladi metliški industriji, urejevanje komunalnih vprašanj mesta in okolice. Seveda to še ni vse. Metličanom želimo, da bi se jim prihodnje leto uresničila predvsem stara želja po ureditvi ceste skozi mesto...

Obiskali smo tudi Trebnje

Restavracija, bencinska črpalka, servisna delavnica, šola...

O načrtih trebanjske občine za prihodnje leto je njen predsednik tov. Ciril Bukovec dejal:

»Dokončali bomo asfaltiranje ceste skozi Trebnje. Vodovod bomo potegnili vsaj do Trebnjega. Za pouk bomo usposobili šolo na Catežu. Dokončali bomo 6-stanovanjski blok in začeli z gradnjo novega. Izdelali bomo načrte za rekonstrukcijo opekarne v Račnem selu, kjer je dovolj surovlin, in šli z njimi na natečaj za kredite...

verjetno bomo začeli tudi že z gradnjo; v Sentiavencu bomo obnovili pitališče, kjer bodo spitali 800 do 1000 prašičev letno. Kmetijske zadruge se bodo poglabile v kmetijsko proizvodnjo in kooperacijo. Če bodo na razpolago sredstva, bomo položili kanalizacijo tudi na južni strani Trebnjega.

Naše želje pa so, da bi »Petrol« postavljal pri Trebnjem bencinsko črpalko, da bi dobili servisno delavnico za popraviljanje avtomobilov in po-

ljudskih strojev, da bi dobili restavracijo ob avto cesti in da bi imeli sredstva za zgraditev nove šole.

Spet na avto cesto!

Jože Perpar, predsednik občinskega komiteja Ljudske mladine:

»Našo organizacijo bo treba utrditi. Težave so tudi v tem, ker mladina biva v občini, dela pa drugje. Najboljše mladinske aktivne sta v Dobrniču in v Trebnjem. Mladinska organizacija pa morala še bolj prenesti oblike svojih dejavnosti iz sestankov na delo v ljudski tehniki, v aktivne mladih zadržnikov in druga področja.

»Pa želje?

»Želja mladine in moja je, da bi šel tudi prihodnje leto na mladinsko delovno akcijo — seveda, če mi bosta čas in delo dopuščala. Letos je bila IV. novomeška mladinska delovna brigada, katere komandant sem bil, odlikovana z redom dela druge stopnje.

»Kakšna je vaša osebna želja?

»Nadaljevat študij. Zaradi tega tudi ne bom mogel več toliko delati v organizaciji.

OBLEKO IN PRAŠICA

Ana Markovič, kmetica, je izrazila svojo željo kratko in jedrnat: »Za Novo leto bi rada dobro obleko in debelejša prašiča.

Kredit...

V krojaškem podjetju Trebnje pravijo:

»Želimo si 300.000 dinarjev obratnega kredita, da bi lahko imeli na zalogi več materiala in tako lažje poslovali.

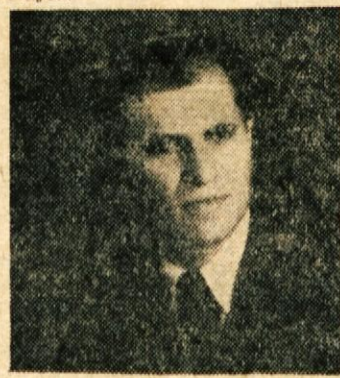
Osebnne želje - hkrati dolžnost

Tine Bajc, sekretar občinskega komiteja ZK Brežice in podpredsednik ObLO:

Na naše vprašanje, kaj si v novem letu najbolj želi, je bil nekoliko v zadregi. »Moje osebne želje so prav iste, kakor dolžnosti, ki jih opravljam na poverjenem mestu,« nam je povedal. Uresničevati v našem gospodarstvu to, kar je navedel program VII. kongresa je njegova želja v prihodnjem in tudi v bodočih letih. To pa za brežiško občino pomeni velike naloge in velike napore. Njegova želja je, da bi jih čimprej in tembolje izpolnili. Prepričan je, da je bodočnost občine v izboljšanju in povečanju kmetijske proizvodnje, saj so Brežice agrarna občina, ki bo še dolgo časa tako tudi ostala. Tudi kmetije želijo na lažji način čimveč pridelati, zato radi sprejemajo in urejajo izboljšane in nove oblike obdelovanja zemlje. So pa tudi zelo kritični in že pri majhnih nepravilnostih in netočnostih izgubijo zaupanje. To bi morala vodstva naših KZ in trgovska mreža bolj upoštevati. Slabo in prepozno nabavljeno seme, premajhna skrb za umetna gnojila in kadar k bogati letini pripomore ugodno vreme, zadrega trgovine, kadar ne odkupi kmetijskih pridelkov — to so samo nekateri problemi naših vasi, med ka-

terimi so kmetije večkrat upravičeno zaskrbljeni. Ko bo v novih oblikah poljedelske proizvodnje kmet videl pogoje za boljše življenje, bo rad sodeloval v raznih oblikah kooperacije v KZ, pripravljen bo sodelovati pri odpravljanju zemljiške razdrobljenosti in podobno. Le tako bo mogoče premagati zaostalost v našem kmetijstvu in zagotoviti lažje življenje prebivalcem naših vasi. Seveda pa je ob vseh materialnih pogojih potrebno tudi nenehno in temeljito politično delo po vaseh, ki naj premaga še markske globoko zakoreninjene konservativne predsodke.

Kar najboljše še v prihodnjem letu rešiti te probleme, so osebne želje in tudi službene dolžnosti podpredsednika Bajca.

»SAJ NE BO NIČ ZATO...

»Saj ne bo nič zato, če po pravici povem česa si najbolj želim?« je za vsak primer vprašal kmet Jože Pust z Grmade. Ko sem mu zagotovil, da bo vse v redu, je nadaljeval: »Želim, da bi v prihodnjem letu znižali davke za polovico vsaj tistim, ki so zredili veliko otrok. Jaz sem jih deset, osem jih je že izučenih pa vsi deajo pri raznih podjetjih.

PERIŠČE!

V imenu Društva žena si želim perišče za čeprav tako, kot smo ga imele pred nekaj meseci. Zdaj peremo lahko samo doma v škafu,« je izrazila željo Cirila Židar, članica odbora Društva žena Trebnje.

Šentjernejšani so nam povedali

Delo, delo, delo. Direktorja mizarkega podjetja »Podgorja« Mustoja Spahića sem zmotil pri važnem delu. Toda našel je čas tudi zame.

»Dela imamo dosti, pogodb imamo sklenjenih dovolj, želeli bi si samo še razširiti podjetje pa ne dobimo posojila, a tudi svojih skladov nimamo. Do sedaj občina ni imela zaupanja v nas, ker smo bili pastirni. Upamo, da bo drugo leto boljše. Če bomo dobili investicijsko posojilo, bomo obrat razširili, sprejeli lahko več delavcev in izdelovali več vrst proizvodov.

SAMO ZDRAVJA!

V Majlovih gostilni je 68-letni Lojze Mikec, ki je vojni invalid, žulil »takratkega«. Na vprašanje, česa si v novem letu želi, sem dobil odgovor: »Zdravja! Da bi bil še naprej zdrav.

»Se kaj drugega?«

Odkimal je z glavo: »Ne, čisto nič drugega.

NAGRADO...

Blagajničarka kmetijske zadruge Šentjerneje želi, da bi dobila za novo leto »eno pošteno nagrado.

REŠITI SE POSOJILA...

Največja želja Jožeta Pirkoviča je: »Rešil bi se rad puja za hišo!

SKROMNA, LEPA ŽELJA

»Želim si, da bi naše delo potekalo v redu in v zadovoljstvo vseh: strank in nas,« je izrazila skromno željo uslužbenec pošte v Šentjerneju upravnica Mira Vidnjevič.

TUDI TO SE ZGODI

»Kaj si pa vi želite za novo leto?« sem vprašal trgovsko pomočnico v trgovskem podjetju »Dolenjski«.

Odgovor: »Jaz nič ne vem, morate šefa vprašati...«

SEVNICA: OBČINA-ORGANIZACIJE

Slavko Strukelj, sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov v Sevnici, je povedal o načrtih in željah organizacije sledeče:

S predelavo kongresnega materiala smo začeli oktobra in bo trajala najbrž do julija prihodnjega leta. Udeležba in disciplina sta zadovoljivi. Zelo bi večje sodelovanje med občinskimi ljudskimi odbori in organizacijami. V ZK bomo predvidoma sprejeli 60 novih članov. Našo organizacijo je treba tudi kadrovsko okrepiti. Njeno območje je večje od občinskega.

Po Novem letu bo k nam priključena tudi občina Loka. Težave so tudi v tem, ker so naše organizacije oddaljene od središč tudi po 20 do 22 km. Pripravljamo se tudi za proslavo 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ, ki bodo po vseh večjih krajih. V Trzinu, Kr-

melju in Sevnici bodo razna predavanja v obliki Ljudske univerze, v manjših krajih pa

bomo imeli predavanja o zgodovini KPJ skupno z odbori SZDL, LM in sindikati.

40 PETIC...

Držala sva se za roke in šla po Savski cesti.

— Kako ti je ime?
— Majda Amigon.
— Kam pa greš?
— V šolo. Veste, šola je daleč.

Majda z mamico, očkom in sestrico ob sevnškem levu.

Potem pa je resno dodala:

— Če ne bi bila daleč, bi bila blizu.

Zvedel sem tudi, da hodi v prvi razred sevnške osemletke.

Maš Maršek, natak v Kolo-

bolj želi v prihodnjem letu, sem dobil odgovor:

— Želim si, da bi imela 40 petic...

DIPLOMA IN...

Dušan Bredič, sekretar Gozdarske poslovne zveze »Zasavje« v Sevnici, star 26 let, si želi, da bi v prihodnjem letu diplomiral in kmalu odslužil vojaški rok.

NOVA SOLA...

Tovarišica Marija Simončič, upraviteljica sevnške osemletke:

»Želim, da bi Dedek Mrz prinesel našim otrokom veliko novo šolo, da nam ne bi bilo treba imeti pouka v štirih stambah. Želim si tudi še nadaljnje razumevanja delovnih kolektivov, kar se tiče pomoči šol.

STANOVANJE, VLAK, AVTO CESTA...

Štefja Koritnik, 20 let stara uslužbenka, se vozi vsak dan iz Trbovelj v Sevnico. Želja: da bi vlaki bolj točno vozili, da bi dobila stanovanje v Sevnici, da bi se peljala enkrat po avto cesti in še druge želje, ki mi jih ni zaupala...

RAČUNSKI STROJ!

V komunalnem podjetju »Komunala« v Sevnici si uslužbenke računovodstva žele električni računalni stroj in kolektor za leto 1959. Skromno, mar ne?

PRIJETEN VEČER...

Želja Režike Brečko je: da bi za Novo leto neke lepe plesala. Stara je 19 let, v službi pa pri Gostinskem podjetju v Sevnici.

»CEDNEGA FANTA«

si želim, je dejala ena izmed trgovk v poslovalnici Trgovskega podjetja »Sloga« v Sevnici. Ker mi ni hotela povedati naslova, sem ga prepisal s trgovine: Poslovalnica non-stop, Glavni trg 36. odprta vsak dan od 5.30 do 19.30, a ob nedeljah od 5.30 do 10.30...

GLAVNI DOBITEK!

»Zapišite, da si želim, da bi na novoletno srečo zadel 2 milijona. S tem denarjem bi si zgradil stanovanje, ker ga drugače ne dobim,« je dejal Maš Maršek, natak v Kolo-

dvorski restavraciji v Sevnici. Naše želje so z vami, tovariš Maš!

KMETIJSKEGA TEHNIKA...

V Kmetijski zadruzi Trzin si želijo kmetijskega tehnika — lahko že pred Novim letom... Jože Primo

Štefja Koritnik bi rada vsaj enkrat z avtom na novo cesto...

Izbranec čete

Za trenutek je v učilnici nastalo tiho šepetanje. Ta in oni vojak se obrne, pogleda koga od svojih tovarišev. Nato spet predse, nekako zamišljeno.

Ta dan jih je komandir, kapetan I. klase Petrič, zbral in jim povedal, da bo najboljši v četi dobil nagradni dopust, zato ga je treba izbrati.

»To prepustam vam,« je rekel komandir. »toda upoštevajte vse, kar vsebuje vaše vojaško življenje: disciplino, učenje, tovarišstvo, red, aktivnost...«

Zato sedaj to šepetanje v učilnici.

Nato so roke poletale kvišku: »Tovariši, predlagam deseterja Mila Kačarja!« se je oglašil prvi vojak Lončarjevič.

»Jaz pa razvodnika Jasareviča!

»Jaz vojaka Josipa Rusana!« Predlagam razvodnika Miho Eržena, kajti...

In tako po vrsti. Četa je predlagala.

Toda le enega je bilo treba izbrati. Zato se je začelo glasovanje. Ni bilo treba dolgo čakati. Prvi predlagani, deseterja Kačar, je dobil vse glasove. Četa ga je izbrala kot najboljšega.

Stopili smo k njemu in mu prisrčno čestitali!

Vojak Borislav Talin

Videm-Krško - obilo želja

kraji dvignejo in to ne le gošpodarsko, temveč tudi politično. Vsekakor bo potrebno, da bomo nudili zlasti hribovitim področjem še več, tako da ne bo njihova pasivnost prišla toliko do izraza. V Kostanjevici in Podbočju naj bi v prihodnjem letu dvignili turizem in utrdili obrtniške delavnice, tako da bi se ti kraji razvijali vzporedno s središčem. Želja bi, da bi bili v prihodnjem letu elektrificirani vsi kraji naše občine in da bi se, zlasti hribovitim krajem s pomočjo naprednega kmetijstva aktivizirali.

Več želja, pa nobena osebna!

»Urejen šolski vrt, sadovnjak in pot do šole ter politični invalid, žulj takratkega.« Na vprašanje, česa si v novem letu želi, sem dobil odgovor: »Zdravja! Da bi bil še naprej zdrav.

Nova tovarna v Kruševcu

V Kruševcu je začela obratovati prva jugoslovanska tovarna skantata — najvažnejša kemijskega reagensa za obogašitev rud. Tovarna bo proizvajala 1500 ton skantata na leto, kar bo dovolj za vse domače potrebe. S tem bomo prihranili okoli 300 tisoč dolarjev na leto, ker nam skantata ne bo več treba uvažati.

Domači grafični lonci

Tovarna emajlirane posode v Libohar pri Celju je začela izdelovati grafične lonce za taljenje železa. Te lonce smo doslej uvažali, že drugo leto pa bo tovarna v Libohar zadovoljila vse domače potrebe glede grafičnih loncev. S tem bomo do prihranjenih velikih vsot deviz, kajti naše tkalnice so doslej vsako leto izdale okrog 200 milijonov dinarjev za te lonce.

v prihodnjem letu se bolj dvignila zavest delovnih ljudi v naši občini in da bi jim nudili čimveč kulturne izobrazbe.

Srečali smo tudi predsednika občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev, ki je hkrati tudi predsednik DPD Svoboda Videm - Krško, tov. Matka Matijana. On ima mnogo želja v zvezi s kulturno - prosvetno dejavnostjo v občini Videm - Krško. Takole pravi:

»Srečen bom, če bodo v prihodnjem letu aktivna vsa kulturno - prosvetna društva, kakor tudi naša Svoboda, z vsemi sekcijami. Želim, da se bi vse sile v mestu osredotočile, kajti edino na ta način bo kulturno prosvetno delo v celoti uspevalo.

Nadalje, da bi dostojno proslavili 40-letnico KPJ in da bi občinski svet Svobod dosegel še večje uspehe, kot jih je doslej.

Letos smo občinski prazniki svečano proslavili. Drugo leto naj bo to praznovanje še boljše s sodelovanjem vseh prosvetnih društev. V drugih krajih je v prosvetnih društvih vključeno več mladine kot pri nas, zato naj bo v letu 1959 tudi v tem pogledu napredek.

V našo občino prihajajo vedno novi ljudje. Srečen bi bil,

če bi svoje sile usmerili tudi izven svoje poklicne dejavnosti in bi se vključili v DPD Svobodo, kjer bi z aktivnim delom lahko mnogo koristili.

Tudi sindikat prosvetnih delavcev naj bi v prihodnje odgledal vlogo, ki mu pripada z ozirom na nove naloge.

Imam še dve želji; prva: da bi se ljudem zbudila vest, tako da bi sprejete naloge z zadoščenjem opravljali; in druga, največja želja: da bi v letu 1959 začeli graditi na Vidmu novo, moderno osnovno šolo, ki bo koristila naši mladini. Zato naj bi že takoj v začetku leta postavili gradbeni odbor, ki bi stvar uresničil.

»Daj mi, daj vinca, lepa točajka...« (Kette - Pijanec)

načrti in obeti...

SVETOVNI MOZAIK 1958

Obrnilo se je leto in sedaj je najboljši čas, da človek potegne črto in pogleda, kaj je storil in kaj mora še storiti v novem letu. To velja tudi za mednarodni položaj in politiko. Glede tega bi lahko rekli, da je bilo leto 1958 v mnogem podobno letu 1957. Mednarodnih problemov je bilo nekaj novih, zato pa je nekaj starih izgubilo ali pa niso bili tako pereči. Nikakor pa ne moremo trditi, da v letu 1958 ni bilo sprememb ali da ni bilo napredkov: narobe, lahko bi celo trdili, da leto 1958 po dinamizmu in številu sprememb presega prejšnja leta. Če potegnemo črto pod seznama dogodkov v letu 1958 in pregledamo rezultat, bi lahko razdelili naš pregled čez leto 1958 nekoliko takole: razvoj posameznih celin in območij sveta, mednarodni problemi kot so odnosi Vzhod-Zahod, razorožitev in delovanje OZN in vloga, ki jo je imela in jo ima v mednarodnem življenju naša domovina. Zadnje je pomembno še posebno zato, ker je prav sedaj predsednik Tito na poti po jugovzhodni Aziji, kjer ima Jugoslavija prisrčne in koristne stike s celo vrsto držav.

Prebujanje Afrike

Na zemljevidu Afrike že dolgo ni več belih lis, kakršne so označevale neraziskana področja. Narobe, če se danes človek zaze v zemljevid Afrike, mu vstane pred očmi vizija bodočnosti, ki nemara ni več tako oddaljena. V severozahodni Afriki vidi državo arabskih držav — Tunizije, Alžirije in Maroka — Magreb, v vzhodni severni Afriki pa drugo arabsko državo ZAR, ali državo, ki bo nastala po zmagi arabskega nacionalizma. V osrednjem pasu Afrike nastajajo države, ki imajo pred seboj še največ dela: tu je imperializem še močno zakoreninjen. Toda tudi tu ni težko videti bodočnosti. V zahodni Afriki so prav letos dobili novo neodvisno državo — Gvinejo, poleg nje pa jih je še več. Tudi tu je želja po združevanju močna in nobenega dvoma ni, da bo še naša generacija doživela osamosvojitve črne Afrike — tudi Južne, kjer se-

daj vladajo južnoafriški rasisti.

Tu se bodo torej bili zadnji hudi boji proti klasičnemu kolonializmu. Toda tako kot povsod drugod, je tudi tu kolonializem obojen na poraz. To vidijo tudi mnogi ljudje v državah, ki imajo v Afriki posesti. Sedaj je še čas, da pomagajo nastajajočim državam na noge in si zagotovijo njihovo prijateljstvo. Čez deset let bo nemara prepozno. Na izlobo imajo pač samo dvoje: ven na lep način ali pa kasneje s silo. Za prebujenje Afrike je bilo pomembno prav l. 1958. V začetku decembra je bila v Akri, glavnem mestu Gane, panafriška konferenca, kjer so delegati iz vseh afriških ozemelj in držav postavili temelje za nadaljnje sodelovanje v boju za osamosvojitve Afrike.

Neizmerna želja po samostojnosti ni nova in ima vrsto vzrokov. Ne bomo pa se mnogo zmotili, če pravimo, da je dal tudi črni Afriki pospešek arabski nacionalizem, ki je

volitvah so gladko zmagali demokraci, ki so že doslej — navzlic republikanski državnopravi — imeli rahlo večino v predstavniškem domu in v senatu. Vendar pa bi bilo preveč pričakovati prevelikih sprememb, še posebno ne v zunanji politiki. Kljub temu so ameriške volitve vedno zanimive, če drugega ne, zato, ker pokažejo miselnost ameriškega volivca. Za ZDA je značilno, da si obe stranki izročata oblast v razmeroma enakomernih presledkih. Ko je ena stranka nekaj časa na oblasti, kaže, da se večina ameriških volivcev spremeni v opozicijo. Ameriški državljani torej nima med republikanci in demokraci v razdobjih po 8 ali 10 let. Ali morda ne bi mogli iz tega sklepati, da ni v resnici zadovoljen niti z enimi niti z drugimi ali pa da mu je, v najslabšem primeru, vseeno? Tistega, kar pričakuje po vsaki spremembi, pač ni...

Vsekakor pa velja omeniti to, da se je v letu 1958 Aljaska

omeniti potovanje podpredsednika ZDA Nixona, ki so ga po vseh južnoameriških državah spremljale demonstracije. Le-te nemara potrjujejo rek, ki se širi po vojni, da so ZDA najbogatejša, pa tudi najbolj nepriljubljena država na svetu. Vsekakor pa je vedno bolj jasno, da Južna Amerika ne bo več dolgo zadovoljna s tem, da je surovinska baza za industrijo ZDA. Tudi južnoameriške države se hočejo industrializirati in obogatiti; surovin za to imajo več kot dovolj.

Evropska arena v ospredju

Od vseh, v celoti evropskih zadev, je bila v preteklem letu pač na prvem mestu Francija. Po poletnem alžirskem udaru so se stvari razvijale s filmsko naglico. Nekaj mesecev kasneje so brez posebni ceremonij pokopali četrti republi-

Predsednik Tito s soprogo na palubi med vožnjo na poti v Indonezijo

ko, z novim volilnim sistemom izločili levico iz parlamenta in si izbrali novega predsednika, ki ima pravice, kakršnih ni imel še noben predsednik republike Francije. Tu bi lahko navedli besede znanega angleškega komentatorja, ki je rekel o De Gaulleu: »Protij republiki v okviru francoske unije, kar je vsekakor napredek. Gvineja pa je postala celostojna in so jo, tik pred koncem jesenskega zasedanja, sprejeli tudi v članstvo OZN.

Toda glavni problem francoskih čezmorskih ozemelj je ostal neresen. Gre za Alžirijo. V tej krvavi deželi so priredili volitve, ki niso bile drugega kot navadna burka, saj so jih nadzorovali oboroženi francoski vojniki. Glede na pokroviteljstvo vojaštva tudi rezultat volitev ni presenetljiv. Toda volitve položaja niso rešile. Alžirska narodnoosvobodilna armada je prav tako močna, kot je bila prej in boji se nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. Francoska vlada je sedaj teoretično pač dovolj močna, da bi drzno rešila tudi alžirski problem: toda oblast imajo v rokah predvsem krogi, ki so proti kakršni koli rešitvi, razen popolne priključitve k Franciji. Če si lahko sploh kaj obetamo glede Alžirije, potem so to le še ostrejši vojaški ukrepi in morda, če bo kaj denarja, polovični poskusi za gospodarski napredek Alžirije — poskusi, ki ne bodo dovoljili nikogar, najmanj pa Alžirce.

kršne ni bilo že od leta 1948. Zahod je na konferenci NATO zavrnil sovjetske predloge za ureditev berlinskega vprašanja in kriza je ostala nerešena. Kako se bo končala, bomo videli šele v prihodnjih mesecih; skoraj gotovo pa je, da bodo velesile našle tudi tokrat sporazum, ki bo za nekaj časa sicer odložil nevarnost, ne bo je pa odstranil.

Danes, ko je sodobna oborožitev preseгла vse, o čemer so še pred nekaj desetletji mogli komaj sanjati, je nevarnost vojne vedno prisotna. Obe atomski velesili, Sovjetska zveza in ZDA, razpolagata že dlje časa s tolikšno zalogo jedrskega orožja, da bi zadostovala za nekatrsko uničenje vsega človeštva. In vendar se nesmiselno tekmovanje v oborožitvi nadaljuje. Ta problem bi nemara lahko začeli reševati, če bi se obe konferenci v Ženevi uspešno končali: glede na sedanjo napetost med Zahodom in Vzhodom pa je to kaj malo verjetno.

V tej luči je treba ocenjevati vsa mednarodna dogajanja.

Oba nasprotujoča si bloka se oborožujeta in rovarita drug proti drugemu. Zahod skuša doseči svoje cilje s sklepanjem najrazličnejših paktov, z utrjevanjem NATO, bagdadskega pakta, s SEATO, z graditvijo oporišč v vseh državah, ki so pripravljene v to privoliti. Vzhod pa prav tako utrjuje svoj položaj, se oborožuje in skuša Zahodu zmešati štrne, kjer koli more. Še huje je morda to, da ima ta politika neposreden vpliv tudi na položaj na drugih celinah, da se gleda na vsako osvobodilno ali napredno gibanje skozi blokovska očala: ali to škoduje ali koristi, pri tem pa so zamenjane osnovne pravice marsikaterega naroda, ki si skuša pridobiti svobodo ali pa izboljšati svoj položaj.

Ali res ni izhoda iz težav? Ali mora svet res drveti vedno hitreje v pogubo in samo čakanje, kdaj se bo začela tretja in verjetno zadnja svetovna vojna? Seveda ne. Narobe, si le, ki se aktivno upirajo samomoru človeštva, so vedno močnejše.

Politika ustvarjalnega sožitja in miru

Činitelj, ki danes nagiba politično tehtnico na stran miru, je vedno več, ne glede na vedno večje ovire. Predvsem ne bi bilo prav, če bi vse Zahod označevali kot imperialističen in agresiven, niti ne Vzhod kot stalinističen. Tako na eni kot na drugi strani je povsod zaslediti željo po miru in po pogajanjih. Pri premišljevanju o svetovni politiki tudi ne gre pozabiti, da so socialistične ideje na svetu vedno močnejše, da prodirajo tudi v najhuje trdnjave imperializma, socialistične ideje pa ne morejo nikdar zagovarjati napadalne vojne.

Se močnejši činitelj za ohranitev svetovnega miru pa je politika, ki jo vedno dosledneje vodijo številne mlade in manjše države po vsem svetu. Gre za politiko aktivne miriljubne koeksistence, politiko aktivnega reševanja spornih vprašanj ob strogem spoštovanju načel ozemeljske nedotakljivosti, nevmešavanja, neodvisnosti in enakopravnosti. To politiko so razglasili na vrsti meddržavnih sestankov, ob predsedniškem obisku v Indiji, Burmi in Egiptu, na bandunški konferenci azijsko-afri-

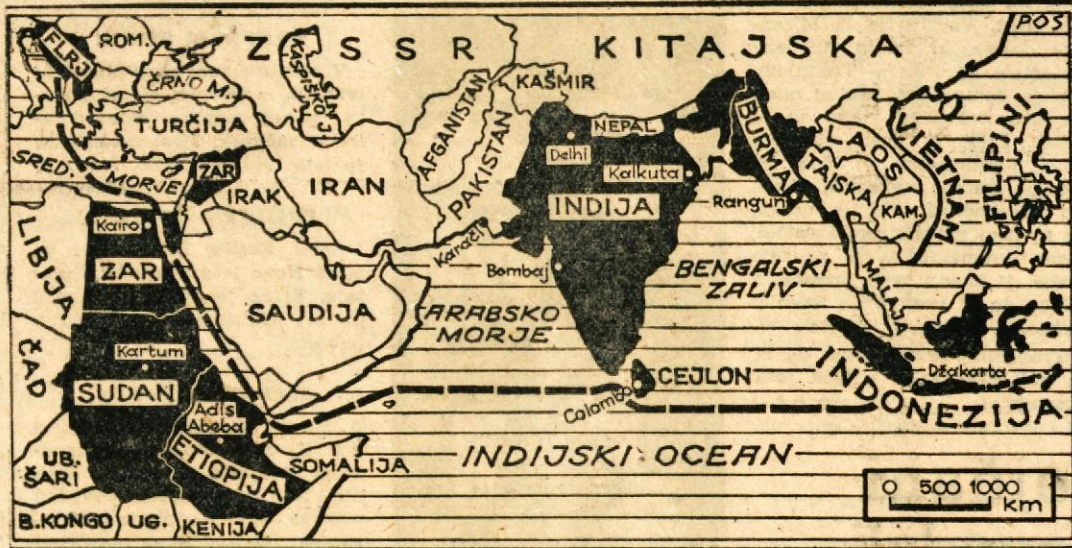
ških držav, na panafriški konferenci v Akri. Še več, načela te politike vsebuje tudi ustavnostna listina OZN, le, da se velesile ne ravnaajo po njej.

Ta načela je vsebovala tudi Beograjska deklaracija, ki sta jo podpisali vladi FLRJ in Sovjetske zveze. Jugoslavija se od te politike ne more ločiti: vsa njena zunanja politika je prežeta s temi načeli. Toda prav leto 1958 je označevalo začetek hude gonje, ki so jo sprožile na našo državo države socialističnega tabora, in sicer, odkar je bil v Ljubljani sprejet program ZKJ, program, ki je obsegal tudi omenjena načela naše zunanje politike. Gonja je preseгла okvire ideološke razprave kljub besedam o revizionizmu in kljub temu, da so vzhodne države vsaj z besedami že pred nekaj leti potrdile načelo, naj ima vsaka država pravico hoditi po svoji poti v socializem, in kljub temu, da so vse potrdile beograjsko deklaracijo in s tem tudi politiko koeksistence.

Seveda je gonja obsojena na neuspeh, tako kot je bila neuspešna še mnogo hujša gonja po letu 1948. Skoda je le, da nauk ni zalegel. Jugoslavija se je uveljavila v svetu prav zaradi svoje neodvisne in načelne politike, zato, ker ni nikoli pripravljena ukloniti se pritisku — ne glede na to, s katere strani prihaja. V tem je nemara glavna razlaga za dobre odnose, ki jih ima Jugoslavija z vrsto azijskih in afriških pa tudi drugih držav: tudi te države se v današnjem svetu mnogokrat znajdejo pod tem ali onim pritiskom in tudi te države se slehernemu pritisku odločno upro. Vse te države — in na svetu jih je vedno več — si ne želijo drugega kot dolga obdobja miru, da bi lahko ob pomoči drugega napredovale v lepše življenje.

Tako je treba gledati tudi na potovanje predsednika Tita v jugovzhodno Azijo in Afriko. Ne gre za nekakšne dogovore — saj smo proti paktom — vsekakor pa gre za vsklajevanje stališč, za utrjevanje stikov in odnose, predvsem pa za uveljavljanje miriljubne trezne politike, ki edina lahko reši svet pred pogubo.

Naš svetovni mozaič 1958 je s tem končan. Za leto 1959 bi potrebovali kristalno kroglo, da bi napovedali, kaj se bo zgodilo. Ne bomo pa se preveč zmotili, če trdimo, da se bodo težave iz leta 1959 preselile z nami vred v prihodnje leto, da pa bodo nemara nekoliko manjše zaradi pritiska svetovnega javnega mnenja, ki zahteva mir, blaginjo in sodelovanje.

Zemljevid poti našega predsednika Tita v Indonezijo. Tovariš Maršal bo na tem potovanju obiskal vse države, ki so na zemljevidu temno označene.

zmagal najprej v Egiptu in sedaj ruši vse ovire na Srednjem vzhodu — ovire, ki niso majhne, če pomislimo, kako močne države se upirajo arabskemu napredku. Najbolj pomembna zmaga arabskega nacionalizma lani je pač združitve Egipta in Sirije, ki se ima je nato pridružil še Jemen. Drugi udarec je doživel imperializem na tem področju sveta, ko je v Iraku padel Nuri Said in je postal Irak republika, ki je sklenila, da bo v začetku tega leta izstopila iz bagdadskega pakta.

končno spremenila v zvezno državo in imajo sedaj ZDA 49 držav. Zal so tudi tu vmešali geopolitični elementi. Ze sedaj nekateri imenujejo Aljasko državo-barikada, kar naj bi pomenilo, da je na Aljaski prva obrambna (ali pa napadna) črta ZDA v morebitni vojni proti Sovjetski zvezi. V Južni Ameriki ni bilo posebnih sprememb. Treba pa je

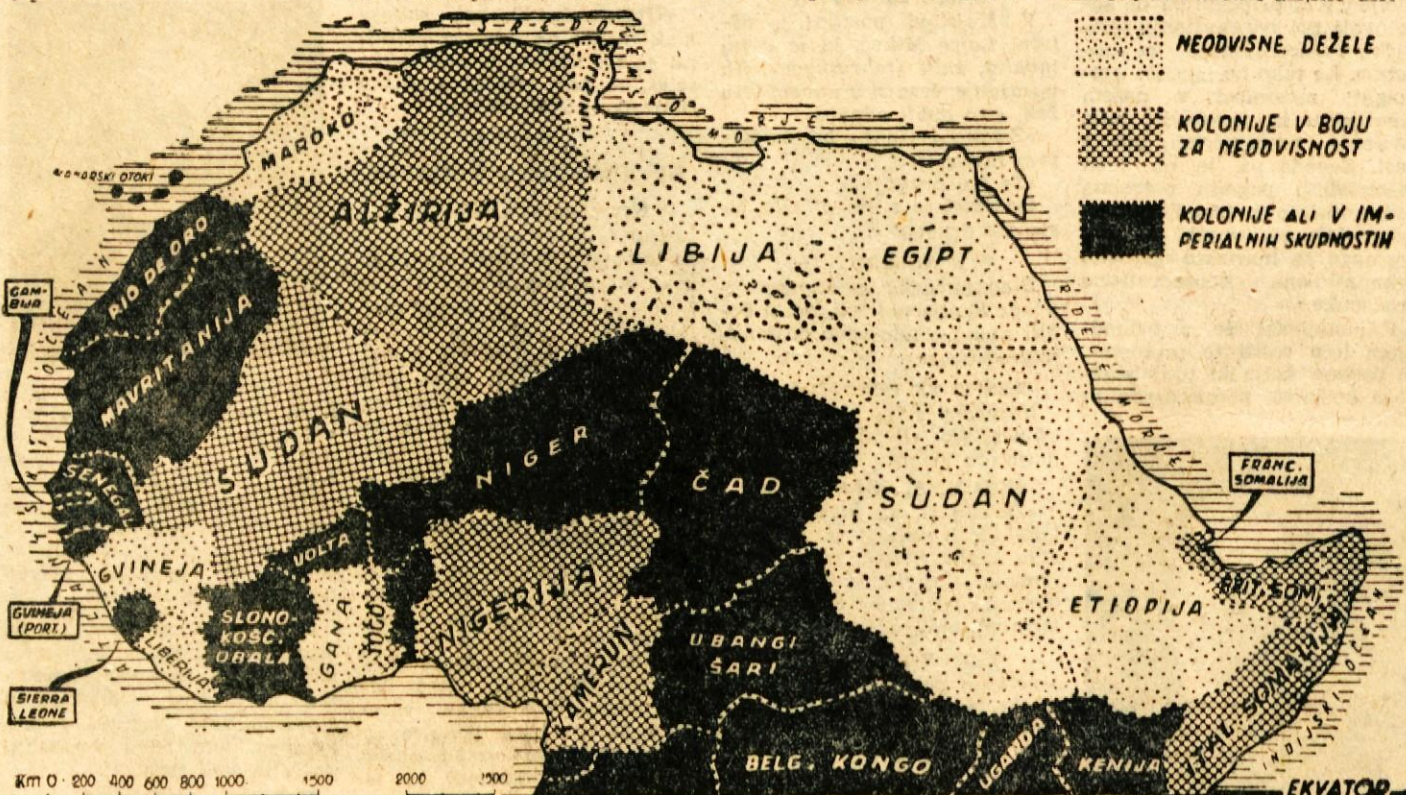
žakarku nimam prav nič, ni mi pa všeč njegova družba». Če so hoteli v Franciji dobiti tversto vlado in čvrst parlament, potem se jim je to posrečilo. Toda ta parlament in vlada bosta usmerjena na desno. Res pa je, da so bile dosedanje spremembe v maršitem tudi pozitivne. Po referendumu so si lahko nekatere afriške posesti izbrale položaj samostojnih

Šahovska igra s človeštvom

Po drugi svetovni vojni je ostalo na svetu precejšnje število nevarnih žarišč in največ teh je »zarelo« tudi v letu 1958. Gre za Srednji vzhod in Izrael, Korejo, Vietnam, Formozo in druga. Toda te mednarodnih problemov je vsekakor v Evropi: razorožitev, berlinsko vprašanje, vprašanje nemške združitve, vojaški pakti in trenja med blokci. Vsi ti problemi, ki so brez dvoma najhujši, so marsikdaj potisnili v ozadje vso evropsko politiko, lahko bi celo trdili, da so ti problemi prav levji del evropske politike.

Kot rečeno, to velja za vsa poveljna leta, še posebno pa velja za leto 1958. Zgodovina nastajanja blokov je znana. Vsa prizadevanja, da bi se prenehala pogubna tekma v oboroževanju in da bi se začelo obdobje sporazumevanja, so se razbijala ob globokem nezaupanju, ki ga čutila oba bloka drug do drugega. Evropske države, ki so si komaj opomogle od druge svetovne vojne, dajejo velik delež svojega premoženja prav za oboroževanje. Ne gre sedaj za to, da je vladajočim krogom nekaterih držav to kar po volji. Stvar je v

tem, da je zaradi te politike napredek gospodarstva in dvig življenjske ravni otežkočen, svetovni mir pa v nenehni nevarnosti. Upanja človeštva so nekoliko zrasla, ko sta se začeli v Ženevi konferenci med Vzhodom in Zahodom o prekinitvi jedrskih poskusov in o preprečevanju nenadnih napadov. Delo obeh konferenc je polno zastojev in nesporazumov, pa vendarle obe napredujeta. Toda ta upanja so zastirne nove skrb zaradi berlinskega vprašanja, ki se je nenadoma pojavilo v ospredju z ostrino, ka-

»Afrika Afričanom!« — tako geslo je ta mesec bolj kot kdajkoli doslej šlo od človeka do človeka na tej veliki celini. V Akri, glavnem mestu Gane, je bila od 5. do 12. decembra konferenca pod gornjim geslom, na kateri so sodelovali predstavniki političnih, sindikalnih, mladinskih, ženskih in drugih organizacij svobodnih in neodvisnih dežel tega velikega »črnega kontinenta«. Številni govorniki so obsodili kolonializem in imperializem, razisem in diskriminacijo. »Glavna naloga šestega vseafriškega kongresa je bila, da je določil gandijevsko taktiko in strategijo za nenasilno evolucijo v Afriki,« poročajo iz Gane. Udeleženci konference so svoje zahteve postavili takole: 1. Vrnitev dežele Afričanom, 2. Enakost vseh ras, 3. Uveljavljanje deklaracije o človeških pravicah na afriških tleh. Velika celina se prebujaa. Njeni ljudje zahtevajo vedno glasneje svobodo, pravico in enakopravnost.

Razvoj jugovzhodne Azije

Tudi v jugovzhodni Aziji, ki se je osamosvojila pretežno po drugi svetovni vojni (Indija, Pakistan, Burma, Indonezija) imperializem še ni izgubil vseh »upanj«. Dokaz za to je prav Indonezija, kjer so nekatere zahodne države takoj, prikočile na pomoč skupini nezadovoljnih oficirjev, ko so poskusili prevzeti oblast v vsej državi. Poskus je seveda propadel. Vsem tem državam je mlada svoboda preveč dragocena, da bi jo izpostavljali nevarnosti s povezovanjem na razne bloke. Vse te države skušajo predvsem okrepiti državno oblast in razviti svoje gospodarstvo. To so države, ki so po dolgoletnem kolonialnem izkoriščanju ostale med najbolj nerazvitimi državami sveta. Naj zadostuje samo podatek, da je Indija (in LR Kitajska) s 60 dolarji letnega dohodka na prebivalca na zadnjem mestu med večjimi državami na svetu. Na področju politike so vse te države dosegle zavidanja vredne uspehe. Zlasti v zunanji politiki se zvesto oklepajo politike aktivne koeksistence, ki jo je med drugim potrdila tudi bandunška konferenca in ki jo zagovarja tudi Jugoslavija. Težave imajo predvsem na področju gospodarstva. Države, kot so Indija, Burma, Indonezija, se nočejo vezati na noben blok, žalostno dejstvo pa je, da je blokovska pomoč vezana na takšne in drugačne pogoje odnosno da jo poskušajo vezati na pogoje. Tisti trenutek, ko se to zgodi, postane pomoč nesprejemljiva...

Ameriki doma

Za Ameriko, zlasti severno, je značilno, da je njeno udejstvovanje, ki nas zlasti zanima, predvsem vidno v tujini, v Evropi in Aziji, in je treba o tem govoriti v zvezi s temi območji sveta. Toda tudi v Ameriki je bilo leto 1958 zanimivo. Na splošnih vmesnih

Kolikšen je narodni dohodek

Ne le zaradi tega, ker je to običaj, tudi sicer je prav, da ob koncu leta naredimo obračun. Bralce Dolenjskega lista bi radi spomnili na najvažnejše dogodke, opozoriti bi jih želeli na dosežene uspehe, kot na težave, ki jim še nismo bili kos. Takšna bilanca, kot pravijo ljudje, ki s številkami ugotavlja uspehe in neuspehe, je lahko koristna stvar. Leto je namreč za nami, toda pred nami je prihodnje. Zakaj ne bi tisto, kar je dobro uspelo, ponovili in utrdili, in zakaj ne bi tisto, kar je bilo slabo, zavrgli ali popravili. Tak obračun nam zagotavlja napredek. Napredek pa je naša skupna želja — rekli bi — naše novoletno voščilo.

Proizvajalec odloča o proizvodnji in razdelitvi

Veliko smo razpravljali o delitvi dohodkov. Toda, kot kaže, se še danes, ko se je leto obrnilo, ne zavedamo dovolj, kako pomembni so trije zakoni, ki jih je tik pred prvim januarjem 1958 sprejela Zvezna ljudska skupščina. Gre za zakone, ki določajo, kako kolektivni dele ustvarjena sredstva. To ni predpis, ki bi suhoparno določil: toliko tebi in toliko meni, marveč je osnova za takšno gospodarjenje, ki v sistemu družbenega upravljanja in samoupravljanja v kolektivnih prepušča odločitve o uporabi sredstev tistim, ki so ta sredstva ustvarili — delavcem. Dejstvo je, da ni nikdar moč razdeliti več, kot narediš, več, kot prigrisodariš. To je res. Toda ni pa vseeno, kdo deli ustvarjena sredstva in kako se pri tem uveljavlja njegova volja.

Prej smo poznali vrsto predpisov, ki so določali, kolikšno so lahko plače in koliko je treba dati za ta ali drugi sklad v podjetju, skratka, vse je bilo vnaprej in v podrobnostih določeno. Dokler nismo sprejeli teh zakonov, so se proizvajalci pogovarjali pred vsem o proizvodnji. Temu se je letos pridružila še razprava in odločanje o razdelitvi ustvarjenih vrednosti.

Proizvajalci sami sprejemajo predpise, kako bi razdelili tisti del sredstev, ki jim ostane. Koliko bodo porabili za osebne dohodke, je stvar njihovega tarifnega pravilnika. Le dvoje so dolžni pri tem: s sorodnimi podjetji se morajo dogovoriti, kolikšno bodo dohodki na posameznih delovnih mestih. Zakaj? Tega letos še nismo storili in pokazalo se je, da je imel na primer kovač v enem podjetju skoraj še enkrat večje prejemke, kot v sosednjem. To seveda ni prav, saj sta oba opravljala enako delo. Drugo je, če je nekdo prizadevnejši, bolj sposoben. To merimo z normo ali kako drugače. Toda osnovni prejemki morajo biti vsaj približno enaki. Pravica, da sami dele ustvarjena sredstva, pa zahteva še drugo. Družba, ki jim je zaupala gospodarjenje s stroji, zahteva, da gospodaritelji skrbno in dobro. To celo piše v zakonih. Če bi vse porabili za osebne dohodke in ne bi dali prav nič za stanovanja ali za popravilo strojev, za nakup surovin in razširitev proizvodnje ter podobno, bi kmalu propadli. »Zapravili« bi

Sodelovanje v samoupravnih organih

podjetje. Tega pa seveda skupnost ne želi in graja tiste, ki bi tu in tam želeli razdeliti vse v žep.

Zakoni so prinesli večjo odgovornost in proizvajalci so v letošnjem letu povsem upravljalci zaupanja. Dobro so gospodarili in smotno so delili sredstva. Najbolj odgovorno pa bo ta naloga takrat, ko bodo sprejemali zaključne račune. Ob tej priložnosti bodo dokončno odločili, za kaj bo šel denar, ki so ga prigrisodali in ga med letom še niso porabili. Tega denarja pa je veliko. V naši republiki bo ostalo kolektivno več kot deset milijard dinarjev.

Se nekaj smo skorajda prezrli. V letu, ko delavec sam odloča, seveda s pametjo in rokami, kot pravimo, tudi o nagradi za svoje delo, odpravljamo plačo, mežo. Delavec ne prodaja več moči svojih rok, pač pa si v skladu z možnostmi, glede na to, koliko blaga imamo, kakšna je proizvodnja in proizvodnost, določa prejemke. Zato ne govorimo več o plači, marveč o osebnih dohodkih. Priljubljen v sodobnih proizvodnih odnosih proizvajalcem njih, razen njih samih, ne odreja, kolik del vrednosti njihovih lastnih proizvodov lahko uporabijo za osebno potrošnjo.

Vedno več sredstev v rokah proizvajalcev

Del sredstev pa na osnovi zakonov odloča proizvajalci družbi. Skupnosti si brez skupnih sredstev ne moremo zamisljati.

Treba je skrbeti za šolstvo, za zdravstvo in ne nazadnje tudi za armado, kajti svet je še vedno razdeljen na tabore, še vedno meje niso varne. S temi skupnimi sredstvi smo zgradili tudi nove tovarne in bomo največje gradili tudi v prihodnje. S tem denarjem urejajo še mnoge druge skupne stvari. Vendar koliko bolj močno bo naše gospodarstvo, toliko več sredstev bo družba prepuščala neposredno proizvajalcem. Pravimo neposredno, kajti prek zborov proizvajalcev odločajo delavci posredno tudi o tem, kako bodo uporabljena sredstva, ki so jih prepuščali občini, okraju, republiki in zvezi. Letos, že v prvem letu dela, so se uveljavili mnogi občinski zbori proizvajalcev kot skrbni gospodarji teh sredstev.

Taka se načela treh zakonov, ki govorijo o delitvi skupnih dohodkov gospodarskih organizacij, proizvajalci uravnavajo in odločajo o tem, kakšne proizvode bodo delali, pa tudi o tem, kako bodo prigrisodali denar razdelili. O tem razpravljajo delavski sveti, o tistem, kar gre skupnosti, pa razpravljajo zbori proizvajalcev.

Proizvodnja železa 1939-1958

Velikokrat slišimo besedov instrument, na primer minimalni osebni dohodek. V takem pregledu ne bi podrobneje razpravljali o tem. Vsekakor so to osnove za izračun, kako razdeliti sredstva med družbo in kolektivom. Letos je bilo precej graje na račun le-teh. In moramo reči, da je bila graja le deloma upravičena, kajti računali so bili takšni, da niso dovolj spodbujali k povečanju proizvodnosti. Skupščina je o tem razpravljala tik pred koncem leta in instrumenti so spremenjeni. Ne trdimo, da bo sedaj že vse v redu. Še se bodo pokazale slabosti, ki jih bomo spet popravili. V tem je naša prednost. Če ugotovimo slabost, jo priznamo in jo skušamo popraviti.

Dejstvo pa je, da bo kolektivom, kjer delajo po normah, omogočeno v prihodnjem letu bolj spodbudno nagrajevanje. V skladu z načelom, da proizvajalcem prepuščamo vedno večja sredstva, se bodo le-ta s spremenjenimi instrumenti povečala v Jugoslaviji za okoli 30 milijard dinarjev.

Kolikšna bo odgovornost delavskih svetov, ki gospodarijo s tovarnami, na gradbiščih, z gozdovi, v trgovini, obrti in drugod, povedo tudi številke. Do leta 1961 se bodo denarna sredstva, ki se obračajo v našem gospodarstvu, povečala za okoli 60 odstotkov v primerjavi s letom 1956. Industrijska proizvodnja bo do takrat za okoli 70 odstotkov večja, kmetijska za 45 odstotkov, gradbena dejavnost se bo povečala za 70 odstotkov itd. Medtem ko so imeli kolektivni v letu 1956 opravka s 3.390 milijardami dinarjev, bodo potemtakem obračali v letu 1961 okoli 5.300 milijard dinarjev. To so velikanstva sredstva, s katerimi bodo delavski sveti kupovali surovine, jih predelovali, nagrajevali proizvajalce, prodajali itd. itd. Razumljivo, da bo gospodarjenje v takih pogojih in s tolikšnimi sredstvi odgovornejše. Dalje, perspektivni gospodarski načrt določa, da bodo leta 1961 razpolagali kolektivni in občine že z 72 odstotkov vseh sredstev za nove investicije, za nove naložbe v gospodarstvo, obrt, trgovino, turizem in družbeni standard ter vse ostalo. V zveznih skupnih skladih bo za te namene ostalo le še 28 odstotkov. Že v prihodnjem letu bodo s pretežnim delom sredstev, čeprav še ne s tolikšnimi, kot leta 1961, gospodarile občine in kolektivni. Sredstva iz skupnih zveznih skladov bomo uporabljali le še za najpomembnejše gradnje, kot so hidroelektrarne, tovarne umetnih gnojil, aluminij-ski kombinati in še nekatere večje objekte. Za razvoj v okviru občine in podjetja pa tudi delovni okrajev in republik bodo morali vse bolj skrbeti proizvajalci sami, saj bodo razpolagali z večino denarja, namenjenega za investicije. Zato govorimo o združevanju sredstev, o kooperaciji med kolektivni itd.

Za razvoj podjetja postaja odgovoren vsak posameznik in bo vsako sklicevanje na skupnost ali na višje organe, kot smo še vedno navajeni, odveč. »Višji organi« namreč ne bodo imeli denarja, vsaj mnogo ne.

Proizvodnja premoga 1939-1958

Napredek zagotavlja proizvodno sodelovanje

Kako je z gospodarskimi uspehi v letošnjem letu? Rekli bi, da s proizvodnjo smo in nismo zadovoljni. V kmetijstvu bomo v Sloveniji plan brčias izpolnili, v Jugoslaviji pa nam to zaradi suše v nekaterih krajih ne bo uspelo. Toda dober nauk smo dobili. Tam, kjer so kmetije sodelovali z zadrugo pri obdelavi, se suša ni poznala tako kot tam, kjer sodelovali ni bilo, ker je bila zemlja preizkušena in premalo gnojena. Skratka, pokazalo se je in upamo, da se bodo tudi kmetije iz tega kaj naučile, da dobra obdelava, sortno seme in vsi drugi kmetijski tehnični ukrepi lahko premagajo tudi nebo brez oblakov — sušo. Razumljivo, da vsak posameznik take obdelave ne bo zmogel. V nekaterih zadrugah v Vojvodini, kjer se je kooperacija že lepo uveljavila, so pridelali letos prav toliko kot lani, ko so bili donosi rekordni. Te kraje je namreč suša precej prizadela. Žal pa je bilo vključenih v sodelovanje z zadrugo letos še premalo kmetov, da bi se to bistveno poznalo pri skupnih količinah pridelkov, ki smo jih pospravili s polji.

Za prihodnje leto predvidevamo, da se bo kmetijska proizvodnja povečala v Sloveniji za 9,4 odstotka. Pšenice smo letos pridelali 16 stotov na hektar, prihodnje leto naj bi pridelali 20 stotov na hektar. — Krompirja smo pospravili letos 168 stotov na hektar, drugo leto pa bi ga morali že 175 stotov. Letošnji pridelki so sicer manjši, kot smo predvidevali v planu, toda kljub temu so večji, kot v letu 1957, ko je bilo tako imenovano rodno leto. Tudi to dokazuje, da se da z umnim kmetovanjem in v povezavi z zadrugo mnogo doseči. Predvideno povečanje v prihodnjem letu bomo uresničili le z boljšim proizvodnim sodelovanjem pridelovalcev z zadrugami.

Plan zaposlovanja je izpolnjen

V industriji bomo sicer predvideno 8 odstotno povečanje dosegli. Pri tem ne moremo mimo uspehov nekaterih gospodarskih dejavnosti. Letos bomo v Sloveniji pridobili skoraj dve in pol milijardi kilovatnih ur električne energije. To je še enkrat več, kot jo je v letu 1939 pridobila vsa Jugoslavija. Surovega železa bomo natočili letos 150 tisoč ton. To je trikrat več kot pred vojno. Podobno velja za jeklo, ki ga bomo pridobili letos okoli 250 tisoč ton. Glinice, iz katere pridobimo aluminij, bo letos še 50 tisoč ton, to pa je celo šestkrat več kot pred vojno. Malo je dejavnosti, kjer napredek ne bi bil očiten, kot v teh, ki jih omenjamo. Zato nimamo pomena, da bi še naštevali še vse tiste industrijske dejavnosti, ki jih prej sploh nismo poznali, pa so se v po-vojnih letih izredno razmahale (na primer: proizvodnja pisalnih strojev, tovarnjakov, motokolkov, termičnih aparatov, telefonov, radioaparatorov itd., itd.).

Toda kot rečeno, z uspehi smo pa tudi nismo zadovoljni. Letošnje povečanje proizvodnje, ki v kilogramih in v kosih ter metrih ni majhno, bi morali doseči predvsem s povečanjem produktivnosti dela za 6 do 7 odstotkov. Prav v tem pa nismo uspeli. V letu 1957 se je vključilo v industrijsko proizvodnjo 9.300 oseb. Plan je predvideval, da se bo letos zaposlilo v tovarnah le okoli

Izvoz FRLJ

2 tisoč novih delavcev, zaposlilo pa se je trikrat toliko ljudi in tako smo, kar se zaposlovanja tiče, izpolnili perspektivni gospodarski načrt. V industriji dela namreč toliko ljudi, kot smo predvidevali za leto 1961. Letošnje povečanje proizvodnje potemtakem nismo dosegli s povečanjem proizvodnega učinka vsakega posameznika, pač pa predvsem z večjim številom delavcev. S tem pa ne smemo biti zadovoljni.

Edino povečana proizvodnost dela je osnova za resnično povečanje življenjske ravni. Prenaglo pritekanje delavcev iz vasi v mesto, iz kmetijstva v industrijo ovira napredek proizvodnosti in zato otežuje izpolnjevanje nalog, ki smo si jih zastavili glede izboljšanja življenjskih pogojev. Zato v prihodnjem letu industrija pravzaprav ne bi smela zaposliti — rav nobenega delavca. V nekaterih industrijskih panogah je očitno preveč zaposlenih. Ti delavci bi morali oditi v tiste tovarne, kjer jim delavcem morda zares primanjkuje. Potrebni pa bodo še drugi, nič manj važni ukrepi, če želimo povečati proizvodnost dela za 7 do 8 odstotkov, kot predvideva pravkar sprejeti republiški plan. Odstotek je večji kot lani in letos, ker moramo ujeti zamujeno!

Nedvomno bodo morali v politiko zaposlovanja poseči tudi občinski zbori proizvajalcev. Tem pač ne sme biti vseeno, kako se gospodarji v podjetjih, za katere so odgovorni. Ponekod so že sklenili, da mora podjetje dobiti pristanek zbora proizvajalcev, če hoče zaposliti nove ljudi.

Storilnost pa bomo povečali tudi z doslednejšim načinom nagrajevanja po učinku. Nagrajevanje moramo izpopolnjevati in kjer je možno, uvažati tudi nagrajevanje po enotah proizvodov. Lani je bilo precej razširjeno nagrajevanje na osnovi premijskih pravilnikov. Resda ti pravilniki niso bili povsod dobri. Ponekod so priznavali nekaterim neopravičene in visoke premije. Toda tudi koristi so bile, o tem ni dvoma. No, in namesto da bi pravilnike o premijah popravili, smo jih skoraj povsod ukinili. Zelo važno je, kako bodo kolektivni razdeljevali tisti del sredstev, s katerim razpolagajo sami. Če bo delitev spodbujala posameznika, bo tudi uspeh kolektiva večji. Pravilno spodbujanje vsakega posameznika pa je eno izmed osnovnih načel, na katerem sloni naše gospodarstvo.

Življenska raven ni odvisna le od dohodkov

Ko je republiška ljudska skupščina dne 16. januarja sprejemala letošnji gospodarski načrt, so poslanci še posebej opozarjali na važno nalogo: skrb za življensko raven. Pri tem je bilo še posebej poudarjeno, da življenska raven ni odvisna samo od cen in dohodkov, čeprav je tudi to zelo važno, marveč, da je treba misliti tudi na tako imenovane negospodarske investicije, na šole, sta-

Proizvodnja tekstila 1939-1958

novanja, menze, servise in še drugo. Kaj je prineslo leto v tem pogledu?

Najprej nekaj o cenah. V začetku leta so bili povečani prejemki. Nekatera podjetja pa tudi nekatere trgovine so mislile, da je prišel čas, ko je treba te povečane prejemke naglo in brez odlašanja pobrati tistim, ki so jih dobili. »Pobiranje« naj bi opravili s povzvišanjem cen. Če bi to pustili, bi težko dosegli realno povečanje prejemkov, kajti kadarkoli bi povečali prejemke, bi se našel, nekdo, ki bi jih skušal zajeti s povečanjem cen. Stvar je tudi v tem, da proizvajalci mnogokrat pozabijo, da so tudi potrošniki. Pozabijo, da bodo vsako podražitev, pa čeprav ne delajo blaga, ki bi ga lahko naslednji dan kupili v trgovini, prej ali slej plačali tudi sami.

Sicer ni nikjer rečeno, da se cene ne bodo spremenile. Letos, prav na 1. oktobra, smo spremenili cene za nekatere proizvode in usluge celo namenoma. To bo morda potrebno tudi v bodoče, saj so odnosi med cenami pri nas še zelo neurejeni. Marsikatero blago je v primerjavi z drugim ali predrago ali pa očitno pre poceni. Za nekatere vrste blaga imamo cene še vedno določene, medtem ko se za druge proizvode giblje vrosto. Gospodarstvo terja, da to postopoma uredimo, saj je tudi od tega odvisen napredek. In končno, potrošnika to ne prizade, če dobi istoščeno s spremenjenimi cenami tudi večje prejemke, vsaj tolikšne, da z njimi lahko kupi iste količine proizvodov, za katere smo cene spremenili. To še ne pomeni zmanjševanja realnih dohodkov. Drugo pa je tisto, kar so poskušali v nekaterih gospodarskih organizacijah. Kar čez noč in brez razlogov bi radi podražili blago.

Vsem takim je stopila na prste uredba o evidenci in kontroli cen, ki to je Zvezni izvršni svet sprejel že februarja. Po tej uredbi ne more nobeno podjetje niti trgovina povečevati cen, ne da bi prej podražilo prijavila pristojnim organom. Bralcu je prav gotovo spomnilo, da je bilo zlasti v prvih mesecih letošnjega leta precej kolektivov in direktorjev kaznovanih z dokajšnjimi globami, ker so menili, da je tak

predpis šala. V vsakem primeru pa moramo ob koncu leta ugotoviti, da je bil predpis nadvse koristen. Cene za industrijsko blago se niso povečale niti za polna dva odstotka. Drugače je s cenami kmetijskih proizvodov. Neurejen trg je povzročil, da so cene porasle, pa čeprav blaga ni primanjlovalo. Tu nas čakajo že v prihodnjem letu dokajšnje naloge. Kmetijske pridelke moramo spraviti do potrošnika mimo neposrednih posrednikov. To velja sploh za vse blago. Zato bomo reorganizirali trgovino in znatno zmanjšali število veletrgovin, ki s preprodajanjem draže blago. Tu smo morda počasni, kajti predsednik republike tovariš Tito nas je na to nalogo opozarjal že v novoletni poslanici.

Torej, še vedno smo preveč zaverovani v dohodek in cene, tako kot da se standard zares konča in začne s tem. Že lani, še bolj pa smo si prizadevali letos, da bi prenehali s prevelikimi investicijami v industrijo, v stroje in tovarniške objekte. Želeli smo usmeriti sredstva tako, da bi dobili več za stanovanja, menze in druge objekte družbenega standarda. Veliko smo govorili —

Proizvodnja obutve

kar priznamo, toda uspeli smo bolj slabo. Še vedno prevladuje miselnost, da je treba kar naprej kupovati stroje in graditi tovarne. To je sicer koristno, moramo pa upoštevati, da je prišel čas, ko lahko trdimo, da je napredek v proizvodnji odvisen tudi od naložb v stanovanja, v obrate družbene prehrane itd. Delavci, ki se kilometre in kilometre vozijo na delo, ljudje, ki žive v neprimernih stanovanjih, za strojem ne bodo zbrani in spočiti. Podobno velja za prehrano. Če delavec preživi dan brez toplega obroka, pač ne moremo pričakovati, da bo povečeval proizvodnjo. Že mnogo črnila je bilo prelitega zaradi trgovine. Pri nas imamo trenutno celo manj trgovin kot pred vojno. Potem ni nič čudnega, če blago ne pride do potrošnika, če ni konkurence in je postrežba slaba. Še več. Prišel je čas, ko bomo morali resno razmisliti, kje in kako bomo vse prodali, saj se proizvodnja ne nehno, tako rekoč iz dneva v dan povečuje. O tem bodo morali misliti tudi proizvajalci. Njihov dohodek je namreč odvisen od tega, koliko blaga prodajo in ne od tega, koliko ga izdelajo. Za blago, ki leži v skladiščih, skupnost ne more dati nikakršnega priznanja.

Dve tretjini za družbeni standard

Nekatere bo zares treba prepričati, da so tudi investicije v stanovanja tako imenovana razširjena reprodukcija. Z drugo besedo: kaj ti pomaga nov stroj, če za njim ne dela usposobljen, spočit, rekli bi zadovoljen proizvajalec. Sredstva, ki smo jih do sedaj uporabljali za objekte družbenega standarda, pa smo mnogokrat kar preveč razpisno trosili. Prav zato sta razpravljali o smotni gradnji stanovanj tako Zvezna kot republiška skupščina. Stanovanja naj bodo sicer zdrava, toda nikakor ne razkošna, prevelika in vsako stanovanje zase naj ne bo spomenik nekemu arhitektu. V sistemu družbenega samoupravljanja pa smo letos uvedli nov organ, ki naj bi skrbel predvsem za družbeni standard ljudst. To so stanovajske skupnosti. O njih je bilo veliko govora in tega ne bi razpredali.

Plan za prihodnje leto ugotavlja, da so se v preteklih dveh letih povečali predvsem osebni prejemki, medtem ko so naložbe za objekte družbenega standarda zaoštrale. V prihodnjem letu naj bi zato ostali osebni dohodki približno enaki, toda sredstva za objekte družbenega standarda pa naj bi se povečala za 22 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom. Tako bodo ljudski odbori in republika dali za objekte družbenega standarda skoraj 22 milijard dinarjev.

Tu so še gospodarske organizacije. Že pred dobrim mesecem so o tem razpravljali na republiškem plenumu sindikatov in sklenili, da naj bi gospodarske organizacije uporabljale za te namene dve tretjini sredstev, s katerimi razpolagajo. To pa je tistih deset milijard, o katerih smo že govorili. No, če se bodo kolektivni držali tega nasveta, bomo s sedmimi milijardami lahko zgradili veliko več stanovanj, kot predvideva plan, čeprav se bodo skladi za gradnjo stanovanj v prihodnjem letu povečali za 20 odstotkov. Prav bo, če se bodo proizvajalci dogovorili z občino za povsem določene objekte, ki naj bi jih zgradili s sredstvi, ki jih bodo dali sami na razpolago. Od njih je odvisno, kaj bodo gradili, morda šole, morda obratne menze, stanovanja, mehanizirano pralnico, morda bodo prispevali v sklad za gradnjo novih trgovskih lokalov. Odločitev o tem naj bo plod razprave zbranega kolektiva.

Če bomo uspeli tudi v tem pogledu, potem smo lahko prepričani, da bomo ob koncu drugega leta ugotavljali ponovno izboljšanja življenjskih pogojev, ki kot rečeno, niso odvisni le od osebnih prejemkov, pač pa še od mnogih drugih stvari. M. S.

Poleg Svinčenih zaporov in tako imenovanih Četvork so imeli inkvizitorji na razpolago še devetnajst strašnih temnic v knežji palači, bile so to grozne podzemeljske ječe, v katere so zapirali na smrt obsojene. Vsi sodniki in vladarji tega sveta mislijo, kakšno milost izkažejo na smrt obsojenemu, če ga obsodijo na do smrtne ječe, kjer čaka, kdaj se ga bo usmiliła smrt. Grozotne ječe so hujše kakor hitra smrt. Milost do smrtne ječe je samo za tistega, ki to želi, sicer pa je taka obsodba strahotna muka. Vsakega obsojenca na do smrtne ječe bi morali prej vprašati, sicer ta tako imenovana milost ni nič drugega kakor krivica, krivica zlasti tedaj, če ni nobenega upanja na rešitev iz ječe.

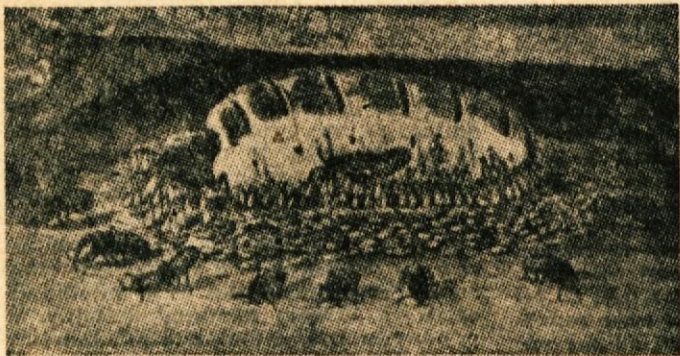
Teh devetnajst podzemeljskih ječ so pravi grobovi. Imenujejo jih Pozzi — Studenci, ker so zmerom dva čevlja pod vodo, ki prihaja skozi rešetke skozi te rešetke prihaja tudi medla svetloba. Rešetka v taki podzemeljski ječi je samo kvadratni čevlj velika. Če nesrečnik, ki je za vse življenje obsojen v tej umazani kloki, noče ves dan stati v tej slani vodi, se mora uvesti na stopnico, ki mu rabi kot ležišče in hkrati kot shramba. Vsako jutro dobi vrč vode, malo slabe juhe in malo prepečenca, ki ga pa mora takoj popjesti, sicer bi mu ga požrle velike povodne podgane, ki jih kar mrgoli v teh grozljivih luknjah. Navadno so nesrečniki, ki jih privedejo v zapore Studenci, obsojeni, da svoje življenje končajo tu, in mnogi med njimi dočakajo celo visoko starost. Eden izmed takih obsojencev, ki je umrl v času, ko sem bil jaz zaprt, je prebil v taki ječi 37 let in je bil star, ko so ga zaprli že 44 let. Morda se mu je zdelo, da je življenje v tej mokri luknji, v tem grobu, milost, ker je bil prepričan, da je zaslužil smrt. Imenoval se je Beguelin, bil je po rodu Francoz in se je v zadnji vojni proti Turkom l. 1716 bojeval na strani Republike kot kapitan.

Bojeval se je v vrstah pod poveljstvom maršala in grofa Schulenburga, ki pa je prisilil velikega vezirja, da je opustil obleganje Krfa. Bil je v maršalovi vohunski službi, se preoblačil v Turka in se tako vthotapljal v muslimanski vojaški tabor. Toda ta nepošten človek je

Živalski svet

SREČANJE Z ŽIVALMI STEP IN PUŠČAV

... V Ertreji sva. Sloveči raziskovalec termotov E. Escherich nama je več in zgovoren vodnik. Pravkar je razgledal kopico tako imenovanih bojevitih termotov ter se prikopalo do njihovega vnožja. V sredini gobaste, luknjavega gnezda se je prikazalo trdo osrednje jedro. Previdno ga izluščil iz okolice in dvigne iz gnezda. Z ostrim nožem nato skrajno oprežno strže plast za plastjo tako dol-

go, da se v trdi steni odpre svetlo okence. Ozeč žarek dnevene svetlobe iznenada posije v večno noč kraljevske dvorane...

V ozadiju temne obokane celice leži kraljica, močnega in orjaška, da na prvi pogled kar ostrmisi nad to žuželco posatio. Do stropa ji sega ogromno belo telo, zdi se celo, da je narhlo usenjeno v preniknem prostoru. Ob kraljici se neustrudno peha in gnete truma nežnih, belih delavcev, ki jim je poverjena dvojarska služba. Tisti, ki so bolj oddaljeni, tekajo nenehoma okrog nje v sklenjenem krogu kakor živ vrtiljak. Ostali pa so zaposleni z negovanjem kraljice. V stmenjeni vrsti se vzpenjajo vsesokrg njenega ogromnega trupla, plezajo ji po bokih in hrbtu ter ližejo in snažijo njeno belo, napeto telo. Posebno gošta je gneča ob kraljični glavi. Tu se delavci s posebno vneom in vztrajnostjo posvečajo svojemu delu. Eni ji snažijo nose, drugi ji ližejo tipalke in glavo, tretji pitajo nebojilne kraljičje z najboj izbrano in izdatno hrano.

A kaj se je pravkar pripetilo ob kraljičnem zadku? Tudi tu je stvarna, številno delavska krdo, ki liže kraljičjo okolico spolne in zadkove odprtine ter jo boža in otipava z dolgimi nitkastimi tipalkami. Nenadoma pa se je polastilo krdo la neko skrivnostno vanemirjenje. Nekaj belega se je pojavilo iz kraljičnega zadka: belasto, nežno jajčece. Iz množice belastih jajčec, ga previdno zgrabi

a deljastni, se siloma prerine skozi gnečo in za trenutek obstane. Na rahlo privzdigne glavico, boža s tipalkami dragoceno breme, ga nekajkrat pritane ob svoje ustne organe, da ga obliže in temeljito osuši. In že združi novorojenčkom po enem izmed tistih hodnikov, ki vodijo iz kraljevske čumnate v tako imenovane »otroške sobice«. Vsaki dve sekundi se ponovi ta dogodek, natančno in redno kakor v stroju...

Tik ob kraljičji ždi na visokip, razkrcenih nogah termič, ki se pred vsemi drugimi termiči odlikuje po temnobarvnem oklepu. Skoraj bi ga prezrli v nemirnem vrvenju Termični kralj je, nerazdružljiv drug svoje kraljevske soproge. Kar plašno se stiska k njenemu mehkeemu telesu. Leno in počasi se plazi vzdolž orjaške družice. V primeri z njo se ti zdi kakor nedorasto dete ali pripadnik druge, manjše živalske vrste. Tu di njemu streežo dvorjani, ližejo ga, snažijo in pitajo. Pri tako silni plodovitosti termičske kraljice je njegova prisotnost v poročni čumnati trajno potrebna. Sicerbeti mora za to, da nikdar ne usahne življenjski vir, ki tako nevzdržno žubori iz plodnega telesa samice.

Med dvorjani opazi povsod temneje debeloglave termičke, oblastne redarje. Le-ti skrbijo za red v kraljiči palači in podgajo služničad k hitrejšemu delu. Vsesokrg nemirnega in gomazečega pozorišča pa stoji neigibno in dostojanstveno na straži kraljevska garda. Tvorijo jo posebno veliki in močni vojaki, kakor da bi bili odbrani za to vzvišeno opravilo. V enakih presledkih so se razpostavili ob robu dvorane in strmil v strmen koncilij biskup kraljevske para. Glavo imajo obneno nazven in sklonjeno k tlem. Ostre srpaste deljasti so jim široko razprte in vsak čas pripravljene za naskok...

(Odstavek iz redne knjige Prešernove družbe za 1996)

Giacomo Casanova:

= NOVOLETNO BRANJE =

Beg iz beneške ječe

hkrati vohunil tudi za velikega vezirja. Ko so ga naposled zasačili in mu dokazali dvojno izdajstvo, je seveda do smrtne ječe v Studenci. Druga ga ni trpel kakor dolgočasje in lakoto. Kot človek podlega značaja pa je večkrat dejal sam pri sebi: Dum vita super est, bene est! Da le ostanem živ, pa je vse dobro.

Se hujše ječe od teh sem videl na Moravskem. Nobeden izmed na smrt obsojenih zločincev ni vzdržal v njih dlje kakor leto dni. In tisti, ki jih je poslal v tako ječo, si je še domišljal, da je storil usmiljeno delo, ker mu je omogočil, da tako rekoč živi v grobu. Kakšna usmiljenost!

V dveh treh urah čakanja so me obhajale mračne misli. Utegne se zgoditi, sem si mislil, da me vržejo v eno izmed teh strašnih lukenj, kjer bom ginil v pošastnem upanju ali v paničnem strahu.

Naposled zaslišim nagle ječarjeve korake. Lorenzo je imel kar spačen obraz, tako je bil jezen. Bil je penast od togote, preklinjal je boga in vse svetnike ter hotel vedeti, kateri ječar mi je prinesel sekiro in drugo orodje, da sem prevrtil tla oziroma strop. Odgovoril sem mu, da ne vem, kaj misli in zakaj se tako razburja. Tedaj ukaže, naj me preiščejo. Vstanem sicer, se slečem do gola in zagrozim: »Ničhe naj se me ne dotakne!«

Preiskali so mi žimnico, pretresli vso slamnjačo, prepalili posteljne podglavnike in blazino v naslanjaču. Nič niso našli. Lorenzo in njegovi pomočniki iščejo med knjigami in med ostalimi mojimi stvarmi, a zastoj. Nič takega ne najdejo, kar iščejo, ne sekire ne dleta ne kladi. Lorenzo divja in besni. »Če mi ne priznate,« kriči nad mano, »kje je orodje, s katerim ste prevrtili pod in kdo vam ga je prinesel, vas bom prisilili, da boste komu drugemu priznali.« Odgovoril sem mu če misli, da me bo z grožnjo k temu prisilil, bom povedal, da mi je on prinesel potrebno orodje.

Pomožni ječarji so se režali, ko so to slišali. Videl sem, da bi mu privoščili, če bi jo skupil on namesto mene. Lorenzo si v togoti kar lase puli in zbeži kot obseden. Njegovi pomočniki mi nato prinesejo še vse druge moje stvari, razen kresilnega kamna in olenke.

Ko se Lorenzo vrne, zapre obe okni, skozi katera je prihajala svetloba in me nato zaklene v celico. Tako sem se znašel v novi celici v temi in poletni vročini, brez tistega obetajočega vetriča, ki bi prihajal skozi odprti okni in me hladił v obupni poletni vročini. Priznam pa, da sem se po njegovem odhodu nekoliko pomiril in da sem jo še kar poceni odnesel. Čeprav izkušen v teh rečeh, se bedak ni domislil, da bi natančno pregledal naslanjač. Ker sem torej še imel ošiljeni konec železnega zapaha, ki mi lahko rabi kot orodje in kot orožje, sem hvaležen

božji previdnosti in upam, da mi je še dovoljeno, da ga bom uporabljal kot sredstvo svoje rešitve.

Zaradi hude vročine in razburjenja vso noč nisem mogel spati. Sledeče jutro mi je Lorenzo iz maščevanja prinesel neužitno kosilo. Vino je bilo skisano, solata ovenela, meso je smrdeč. Celice ni dal počistiti in prezračiti. Prosil sem ga, naj odpre vsaj okna, on pa je se delal, kot da ne sliši. Od tega dne naprej je eden izmed pomožnih ječarjev vsak dan z železnim drogom trkal po stenah in podu in iskal, če je kaj vtičnega. Pri tem sem opazil, da nikoli ni s trkanjem preizkušal stropa. Tudi posteljo mi je vsak dan premetal, da bi morda ne našel v njej sekire, motike, krampa ali kakšnega drugega orodja, s katerim bi se dokopal do svobode. Ko sem več juter zapored opazoval, da ni nikoli trkal po stropu, sem sklenil: skozi strop drži moja svoboda. Načrt je bil zamišljen, skrbno zamišljen. Toda kako naj ga izpeljem? Celica je bila nova, preključati bi moral strop, a kako, ko bi se takoj opazila vsaka praska, vsaka najmanjša sprememba. Zdej sem videl, da moj načrt ni odvisen od mene.

Vročina je bila grozna, da bi se človek skoraj zadušil. Moja celica je bila kakor krušna peč. Pot je kar curčil z mene in nisem mogel ne jesti ne piti. Ze tako in tako slaba hrana, ki mi jo je nalašč tako prinašal Lorenzo, se je v tej vročini popolnoma pokvarila in je bila neužitna. Tako sem oslabil, da nisem mogel ne ležati ne hoditi po celici.

Tudi naslednji dan hrana ni bila nič boljša, prav tako tretji dan. Vprašal sem Lorenza, če je dobil ukaz, naj me izstrada ali pa z vročino ugonobi. Nič ni odgovoril. Zahteval sem papir in svinčnik, da bi se pritožil pri gospodu tajniku, pa spet nobenega odgovora. Ves obupan in jezen sem pojedel juho in nekaj koščkov v ciprskem vinu namočene prepečenca — nekaj steklenice dobrega vina mi je še pustil tovariš iz prejšnje celice, grof Fenarolo. Sklenil sem, da se vsaj toliko okrepim, da bom prihodnji dan potisnil bodalce Lorenzu v trebuh, zakaj misli sem, da je to edino, kar še morem storiti. Ponoči sem se nekoliko umiril. Naslednje jutro sem Lorenzu zagrozil, da ga bom ubil, ko pridem iz ječe. Posmehljivo me je pogledal, odgovoril spet nič in odšel. Mislil, da tako ravna na tajnikov ukaz, kateremu je morda povedal o luknji, nisem vedel, kaj naj počnem. Postajal sem čedalje bolj nestrpen. Čutil sem, da bom polagoma popolnoma opešal in onemogel umrl.

Naposled, bil je že osmi dan, odkar sem trpel in hiral v novi celici, nisem več mogel vzdržati. Osorno sem zahteval od njega obračun o denarju, ki mi ga je hranil in razpolagal z njim. Odgovoril je, da mi bo obračun prinesel naslednji dan. Preden je zaprl vrata celice, sem zgra-

bil čebriček z umazano vodo in odpadki in mu zagrozil, da bom to svinjarijo zvrnil po tleh, če je takoj ne odnese. Tedaj je velel enemu izmed pomožnih ječarjev, naj čebriček izprazni za nekaj časa odpre okno, da se celica prezrači. Ko se je ječar vrnil s praznim pomitnim čebričkom, je kmalu za njim prišel tudi Lorenzo in okno spet zaprl. Kričal sem nad njim, da nekaj le zaleglo, zato sem se odločil, da ga bom naslednji dan še bolj grobo prijel.

Naslednji dan pa se je moja jeza polegla, ko sem videl, da mi je pred obračunom prinesel kosarico limon, ki mi jo je poslal gospod de Bragadino poleg steklenice dobre dišavne vode in krasno pečeno piščanč. Eden izmed ječarjev je odprl okno. Ko mi je Lorenzo izročil obračun, sem samo površno pogledal končni znesek in mu rekel, da ga podarim njegovi ženi, razen enega cekina, ki si naj ga razdele pomožni ječarji, dva navzoča ječarja sta me ljubeznivo pogledala in se mi zahvalila. Tako sem si pridobil naklonjenost revnih ječarjev.

Ko sva bila sama z Lorenzom — videl sem, da je namenoma ostal sam z mano in se mu ni mudilo kakor prejšnje dni — me je vnovič vprašal, kje sem dobil orodje, s katerim sem preključal pod. Odgovoril sem mu, da od njega... in pristavil: »Povedal bom vse, toda samo v sekretarjevi navzočnosti.« Tedaj me je prosil, naj za božjo voljo molčim in naj pomislim, da ima ženo in otroke. »In kdo vam je dal vse potrebno, da ste napravili svetiljko?« me je ravedovno vprašal.

»Vi sami,« sem mu odgovoril. »Ne verjamem,« je ugovarjal, »ne mislite, da je duhovnost isto kakor drznost.«

»Ne lažem, resno trdim, da ste mi vi lastnoročno dali vse, kar sem potreboval za svetiljko.«

Razložil sem mu, kako mi je to uspelo in ko se je prepričal, se je z roko udaril po čelu in me vprašal, če bi ga mogel prav tako prepričati tudi o tem, da mi je on priskrbel orodje, s katerim sem preključal pod v celici. Odgovoril sem mu, da o tem more izvedeti samo v navzočnosti tajnika, tega se je pa zbal.

Zdej sem se spet bolje počutil, ko sem ugnal tega človeka, ki bo naposled moral plačati s svojim življenjem poznanstvo z menoj. Tako je pač usoda. Ko se je Lorenzo prepričal, da je njemu v korist, če tajniku ne izblebta, kaj sem napravil, je postal popustljivjši do mene. Illad, ki je vsak dan prihajal skozi odprta okna v mojo celico, mi je vrnil moč in tek.

(Odlomek iz nove knjige G. Casanova »Beg iz beneške ječe«, ki je izšla v zbirki LJUDSKA KNJIGA. Zbirko izdaja Prešernova družba v Ljubljani.)

EL VERDUGO

»Prinašam vam svojo glavo,« je vzkliknil poveljnik bataljona, ves bled in potr. Usedel se je in povedal vso strahoto tega, kar se je zgodilo. Po njegovi pripovedi je zavladala smrtna tišina.

»Zdite se mi bolj nesrečni kakor pa krivi,« je končno spregovoril strogi general. »Vi niste odgovorni za zločin Spancev in če maršal ne bo drugače odločil, vam jas odpuštim.«

Te besede so bile le slaba tolažba za nesrečnega častnika, ki je vzkliknil: »Ko bo to izvedel cesar!«

»Ustreliti bi vas dal,« je rekel general, »no, bomo še videli. Skratka, ne govorimo več o tem,« je dodal s stroгим glasom, »ampak pripravimo maščevanje, ki naj vilje zdravilen strah tej deželi, kjer se ljudje vojskujejo kot divjaki.« Uro kasneje je krenil na pot cel polk, konjeniški oddelk in topniški odred. Na čelu kolone sta jahala general in Victor. Vojaki, ki so bili obveščeni o pokolu svojih tovarišev, so bili kakor obsedeni od nezasičane besa. Razdaljo med glavnim stanom in mestom Mendo so prekorčili čudovito hitro. Med potjo je general naletel na cele vasi, ki so bile pod orožjem. Vsako tako nesrečno gnezdo je bilo obkoljeno, prebivalci pa zdesetkovani.

Zaradi enega tistih naključij, ki jih ni moč razložiti, so angleške ladje še vedno stale na mestu, ne da bi se mogle premakniti naprej. Kasneje smo izvedeli, da so te ladje nosile samo topove in da so se hitreje premikale kot ostalo brodovje. Tako so francoske čete skoro brez boja obkolile mesto Mendo, ki je ostalo brez pričaokovanih in od angleških jader napovedanih branilcev. Prebivalci, ki si jih je polastil strah, so ponudili brezpogojno predajo. Ker so ubijali Francozov mislili, sodeč po splošno znani generalovi krutosti, da bo Menda najbrž zažgana in vsi prebivalci obglavljeni, so predlagali, prežeti z duhom poštvalnosti, kar ni bilo na iber-skem polotoku nič redkega, da se sami javijo generalu. Le-ta je sprejel njihovo ponudbo, toda s pogojem, da bodo prebivalci gradu, od najnižjega služabnika do markiza, izročeni njemu v roke. Ko so privolili v takšno predajo, je general obljubil, da bo pomilostil ostalo prebivalstvo in prepovedal svojim vojakom ropanje in požiganje mesta. Prebivalstvu je bil naložen visok davek in najbogatejši meščani so šli prostovoljno v zapor, kot poroki, da bo zahtevana vsota plačana v roku štirindvajsetih ur.

General je ukrenil vse potrebno za varnost svojih čet, poskrbel za obrambo dežele in odklonil, da bi vojaki stanovali v hišah. Ko so vojaki postavili taborišče, se je odpravil v grad in ga zasedel. Clani Leganesove družine in služabniki so bili skrbno zastraženi, zvezani in zaprti v dvorani, kjer se prej plesali. Skozi okna te dvorane se je videla terasa, pod katero je ležalo mesto. Glavni štab se je namestil v galeriji zraven dvorane, kjer je general takoj nato imel posvetovanje o tem, kako bi se zoperstavili izkrcanju. Ko je poslal pobočnika k maršalu Neyu in dal razvrtiti ob obali topove, se je s svojim štabom začel ukvarjati z jetniki. Dve sto Spancev, ki so jih prebivalci predali, je bilo takoj ustreljenih na terasi. Po izvršitvi te vojaške kazni je general ukazal, naj postavijo na terasi toliko vešal, kolikor je v grajski dvorani jetnikov in naj pošljejo po mestnega krvnika. Victor Marchand je izkoristil čas pred kosilom in šel pogledat k jetnikom. Kmalu nato se je vrnil h generalu.

»Prisel sem,« mu je rekel z ganjenim glasom, »da vas prosim milosti.«

»Vile je povzel general z naglasom grenke ironije.

»Zal, tako je,« je odvrnil Victor, »za žalostno milost vas prosim. Ko je markiz videl, da postavljajo vešala, se je nadejal, da boste za njegovo družino spremenili to vrsto kazni. Prosi vas, da daste plemiču obglaviti.«

»Naj bo!« je rekel general.

»Prosijo tudi, naj jim bo dovoljena verska tolažba, naj jih osvobodimo vezi; obljubili so, da ne bodo poskušali pobegniti.«

»Soglašam,« je rekel general, »ampak, vi boste odgovorni za to.«

»Starec vam nudi tudi vse svoje premoženje, če odpustite njegovemu mlademu sinu.«

»A tako!« je odgovoril poveljnik. »Njegovo premoženje je že last kralja Jožeta.«

Ustavil se je; prezirljiva misel mu je nagubala čelo, ko je dodal:

»Prekosil bom njegovo željo. Slutim, kako važna je njegova zadnja prošnja. No, pa naj kupi trajnost svojega imena, ampak Španija naj se na večne čase spominja njegove izdaje in njegove kazni! Premoženje in življenje puščam tistemu njegovih sinov, ki bo opravil krvnikov posel... Pojdite in nobene besede več o tem.«

(Odlomek iz letošnje redne knjige Prešernove družbe.)

Velika gala predstava

Tone Seliškar

Miha pa je še isti dan stal v občinski pisarni in je občinskemu tajniku takole povedal: »Miha ta in ta sem, doma od tam in tam, star štirideset let, žena Verona tako in tako in hčerka Marjanca, rojena pred enim mesecem. Tu je oblastno dovoljenje, da smem imeti vrtiljak in z njim potovati iz kraja v kraj in ljudi zabavati. Tu imam tudi potrdilo, da sem davke plačal, in prosim za dovoljenje, da ostanem pri teti Urši čez zimo. Teti Urši plačam naemninno in čez zimo bom popravil svoj vrtiljak, ker se je že obrabil. Drugega nimam kaj povedati.«

»Hm, hm!« je zagodrnjal občinski tajnik, ker je bilo vse tako tudi res, kot je povedal Miha. V vsem tem ni bilo nič kaznivega. »Kako pa to, da ste se lotili takšnega posla?« je vprašal občinski tajnik. »To je cigansko življenje, hm, kako pa zdržite?«

»Vidite, spoštovani občinski tajnik, tako vprašanje bi lahko tudi jaz vam zastavil,« spregovoril Miha. »Recimo: ali je to kakšno življenje, sedeti leta in leta za mizo in po papirju kracljati? Jaz bi ne vzdržal za nič na svetu, vi pa najbrž ne bi bili zadovoljni, če bi se cijazili od vasi do vasi in vrtiljak in razvedrilo. Tudi z vrtiljakom si pošteno služim kruh. Jaz sem zadovoljen.«

»Saj ima prav!« si je mislil občinski tajnik, na glas pa je dejal: »Ze dobro, ze dobro. Ali sta si z Uršo v sorodu?«

»Prava teta mi je, sestra mojega očeta. Veste, tudi moj oče je bil v teh hribih doma. Revož je bil, kajpak, in komaj sem shodil, sem bi že za pastirka, potem za pastirja in nato za hlapca. A hlapčevanja mi je bilo kmalu dovolj. Živina ima lepše življenje kot hlapec.

No, vidite, pa sem se tega posla lotil. Imam spretno roko, znam nekaj malega kovati, tesariti, rezljati... Kaj bi pravili! Ali smem iti, spoštovani?«

»Le pojdite, le pojdite, uradno je vse urejeno!« je dejal občinski tajnik, ves skisan od tinte in vlage v občinski pisarni.

Miha je s polnimi pljuči zajel zrak, ko je stopil na cesto, nato si je naglo natlačil pipico in umirih nog odpetal k teti Urši. Spotoma je v trgovini kupil zelene, rdeče in modre oljinate barve, nekaj čebjev, a bom popravil svoj vrtiljak, ker se je že obrabil. Drugega nimam kaj povedati.«

»Hm, hm!« je zagodrnjal občinski tajnik, ker je bilo vse tako tudi res, kot je povedal Miha. V vsem tem ni bilo nič kaznivega. »Kako pa to, da ste se lotili takšnega posla?« je vprašal občinski tajnik. »To je cigansko življenje, hm, kako pa zdržite?«

»Vidite, spoštovani občinski tajnik, tako vprašanje bi lahko tudi jaz vam zastavil,« spregovoril Miha. »Recimo: ali je to kakšno življenje, sedeti leta in leta za mizo in po papirju kracljati? Jaz bi ne vzdržal za nič na svetu, vi pa najbrž ne bi bili zadovoljni, če bi se cijazili od vasi do vasi in vrtiljak in razvedrilo. Tudi z vrtiljakom si pošteno služim kruh. Jaz sem zadovoljen.«

»Saj ima prav!« si je mislil občinski tajnik, na glas pa je dejal: »Ze dobro, ze dobro. Ali sta si z Uršo v sorodu?«

»Prava teta mi je, sestra mojega očeta. Veste, tudi moj oče je bil v teh hribih doma. Revož je bil, kajpak, in komaj sem shodil, sem bi že za pastirka, potem za pastirja in nato za hlapca. A hlapčevanja mi je bilo kmalu dovolj. Živina ima lepše življenje kot hlapec.

naprej. Ze vsa polja so pokrita z belimi prti. Tiho je, tiho, samo snežinke padajo in nič ne rečejo. Pozimi je vse tiho. Vse pa res ne. kajti ko se Miha približa bajti zasliši:

»Ve, ve, ve... Ve, ve, ve...«

»Le kje jemlje tak glas, ko jo je za en sam jerbaček?« si misli Miha in je vesel, ker mu srce poskoči ob tem glasu. A kadar srce človeku poskoči od veselja, je srečen.

Preden pa stopi Miha v bajto, do konca pokadi pipo, kajti

Ilustracija Naceta Miheva v VELIKI GALA PREDSTAVI.

v izbi mu zaradi Štruce ne dovolijo puhati. »Se že uveljavlja na svetu!« razmišlja Miha, ko stoji pod napuščem in puha dim v sneg. Skozi okence sliši, kako žena se na vse grlo smeji svojji milostljivci. »Rojstni dan naše Štručke bomo praznovali,« pravi Verona veselo. A Miha steče nazaj. Milostljiva? No, saj je služila pri pravi milostljivi in se je tega nalezla. Za šalo samo, seveda, a Miha je služil pri baronu za konjskega hlapca, zato se tako obklada za »milostljivost« in »baronom«. A zdaj sta svobodna, pokazala sta milostljivost in baronom fige in Verona je pogumna žena, ker je šla z njim iz toplih hramov na široko cesto.

Tobak mu je že pošel. Miha pa se kar gleda bele ptičice, ki padajo izpod neba. Sliši, kako stoni žena na prag in kako reče teti:

»Ni ga še, ali so ga zaprli?« »Sem že tu!« vzklikne Miha. »In kave sem prinesel!«

»Ste slišali teta, kavo je prinesel, le brž podpihajte na ognjišču!« vzklikne Verona in nato z brezovo metlo očedi svojega barona snega in Miha se na vse grlo smeji svojji milostljivci.

»Rojstni dan naše Štručke bomo praznovali,« pravi Verona veselo. A Miha steče nazaj. Milostljiva? No, saj je služila pri pravi milostljivi in se je tega nalezla. Za šalo samo, seveda, a Miha je služil pri baronu za konjskega hlapca, zato se tako obklada za »milostljivost« in »baronom«. A zdaj sta svobodna, pokazala sta milostljivost in baronom fige in Verona je pogumna žena, ker je šla z njim iz toplih hramov na široko cesto.

Potem sedi Miha na peč in srebile dišečo kavo. Štruca spf. Zuna! na polju in v gozdu je bela, bela zima, a v izbi je toplo, toplo od vroče peči in od veselih src...

(Odlomek iz letošnje povesti za mladino, ki jo je napisal Tone Seliškar)

Humor, a ne za vsako ceno!

»Kam pa?«
»Po vstopnice za Veselje večer.«
»Vesaj eno uro boš čakal, da pridem na vrsto!«
Nisem imel časa; ko pa sem mimogrede popoldne pogledal k blagajni, je bilo že skoro vse

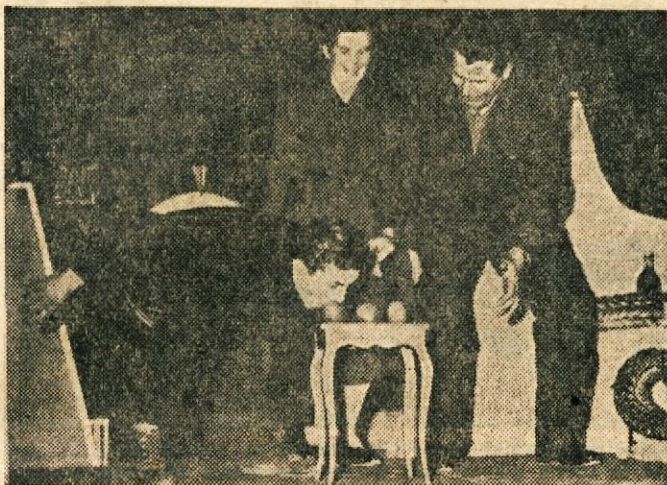
več takega zanimanja kot doslej.
»Veselemu večeru« se je poznalo, da je bil na hitro pripravljen, vsaj kar zadeva pevski zbor in orkester. Najbolj sproščeno je nastopal šofer in če bi se omejil v času (men-

bila v duhu Veselega večera. Posrečen je bil tudi nastop Don Kihota in njegovega sluga Sanča Pansa, toda bolj v maski kot v besedah.

Res v smislu Veselega večera je bila angažirana točka »Miss Novega mesta«. Maska »prvakinje« je bila res odlična.

Sodelovanje občinstva je bilo premalo veselo. Kdo je kriv temu? Najbrž prevelika utrujenost aranžerja, ki je bil hkrati napovedovalec. Uporaba vrelega čaja za tekmovalne je proti vsem higijenskim pravilom. Radio si je priporila oseba s polnim usti neprežvečene klobase in kruha, česar napovedovalec morda ni opazil.

Prav mučen vtis je napravilo obnašanje napovedovalca do osebe, ki je bila pozvana, da izžreba komisijo. Ko je hotela oditi, jo je napovedovalec zadržal na odru in »pozabil« najo. Čez kake pol ure jo je opazil in, da bi se opravičil za svojo pozabljivost, vzdihnil: »Ali ste še tu?« in ji dal za nagrado liziko. Če bi se prizadeta znašla in mu primazala klobaso, bi bila to najboljša točka Veselega večera. Humorja si delovni človek želi, a ne humorja za vsako ceno.

»Pokaži, kaj znaš« bi skoraj lahko imenovali nekateri točke programa 2. veselega večera.

razprodano za štiri predstave. Pač najboljši dokaz, kako si ljudje želijo takih večerov in koliko pričakujejo od njih.
Sem pa mnenja, da po radnjem »Veselem večeru« ne bo

da je pri eni predstavi potegnil kar na 35 minut in izpustil neslanosti, bi lahko gledal v njem novomeškega »Jezika«.
Kvalitetno najboljša točka je bila črnski ples, a ta točka ni

Občni zbor prosvetnega društva v Birčni vasi

Predzadnje nedeljo so se zbrali člani prosvetnega društva v Birčni vasi zato, da dajo obračun za svoje delo v letu 1958.

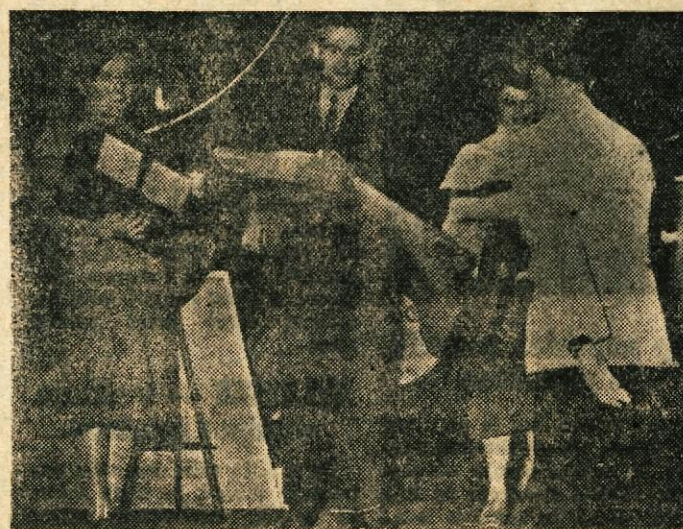
O delu sta poročala predsednik Martin Rožman in tajnik Karlo Rožemberger, o stanju blagajne pa je govoril blagajnik Lojze Boltar.

Društvo ima dve sekciji: pevsko in knjižno. Moški pevski zbor je nastopil ob novoletni proslavi, ob prazniku žena, 1. maja, 4. julija, 22. julija in 29. novembra, ko je imel tudi zabavno prireditev, knjiž-

nica pa posluje vse leto. Redni bralci si pridno izposojujejo knjige iz domače ljudske in potujoče knjižnice.

Z izdatno pomočjo občinskega LO Novo mesto so popravili harmonijo, s prireditvenimi uspehi pa so zbrali v blagajni že 15.000 dinarjev. K uspehom jim iskreno čestitamo!

Izvolili so nov odbor, v katerem so trije mladinci; predsednik je Rožman, tajnik Rožemberger, blagajnik pa Boltar. Pridobili so okoli 20 novih članov.

Izrebanec glavnega žrebanja na prvem večeru.

Don Kihot (Dominik Bratož), zelo uspešna figura zabavnega večera.

Dedek Mraz v Brežicah

Naj kar povemo, da imajo letos z Dedkom Mrazom mali in veliki precej skrb. Mali ga navdušeno pričakujejo; nekateri so celo staršem obljubili, da bodo vsaj v tem mesecu bolj pridni, podobne obljube so dali tudi svojim vzgojiteljem in učiteljem. Večje pa so skrbni starši in članovi Društva prijateljev mladine, ki morajo poskrbeti za zadostne »investicije« Dedku Mrazu, ker ta svojo mošnjo in zalogo dobrot že precej izprazni preden prirota do Brežic. Da bi ga »finančno« čimbolje oskrbeli, se je DPM obrnilo s prošnjo za pomoč na brežiška podjetja in trgovine, od katerih se jih je nekaj že odzvalo s svojimi prispevki.

Najmlajše bo tudi letos Dedek Mraz obiskal na svojih že ustaljenih postajah, in sicer v

Brežicah v Prosvetnem domu, v Domu JLA ter v opekarini in v bolnišnici; v brežiški okolici se bo ustavil v Krški vasi in v Selih. Povsod bodo za malčke pripravili tudi vesel in šaljiv program, pri čemer bo sodelovala mladina iz glasbene šole in gimnazije, ki jim je med drugim pripravila tudi zanimivo predstavo svojega lutkovnega gledališča, kino podjetje pa bo za najmlajše vrtele otroško filmsko predstavo.

Vneto se pripravljajo na praznovanje novoletne jelke tudi v obeh otroških vrtcih, v osnovni šoli in v gimnaziji. Tu bodo pripravili praznovanje s pogostitvijo in kolektivno obdaritev. Seveda imajo pri teh pripravah, posebno pri mlajših učencih, največ skrbi in dela njihovi učitelji in profesorji, saj razredi med seboj kar tekmujejo, kdo bo lepše in boljše pripravil.

S. S.

Razstava slikarjev-amaterjev v Brežicah

V Domu JLA v Brežicah so v počastitev dneva JLA v soboto odprli razstavo del slikarjev-amaterjev. Razstava bo odprta od 20. do 28. decembra. Svoja dela so razstavili: Cvet-

ka Miloš-Radanovič in oficirja Kiril Muratovski ter Kršo-Tomin. Cvetka Radanovič se je predstavila z dvojico velikih olj »Delo na avto cesti«, razstavila je dva otroška portreta (pastel), en akvarel »Motiv iz Zagreba« ter pet krajnih žanrskih prizorov v olju. Muratovski razstavlja 5 akvarelov (največ motivi ob Krki pri Cerkljah) in eno vojaško karikatur »Kuharja«.

Marljivi slikar amater Tomin, ki je Brežičan že poznan, razstavlja tokrat 10 olj: pokrajine, tihožitja in en otroški portret. Zanimivost razstave je predvsem v tem, da na razstavljenih delih spoznamo tri marljive slikarje-amaterje, ki vsak po svoje opazuje, doživlja in upodablja svet, v katerem živi in dela.

S. A.

Veseli na Prevolah

Z dograditvijo šole na Prevolah je v veliki meri rešeno vprašanje kulturno-prosvetnega dela, ki so se ga prvi lotili pionirji višjih razredov šole na Prevolah, ko je bilo razpisano drugo republiško nagradno tekmovanje mladih tehnikov. Prostor, ki je bil v šoli namenjen za bodočo risalnico, so spremenili v dvorano. Šola ima malo orodja, skoraj nič. Kljub raznim težavam so pionirji odreda Vršiček sklenili postaviti oder v dvorani. Naloga je bila zanje precej težka, vendar so z vztrajnim in poštenim delom izdelali ličen oder, ki bo za novo leto uporabljen. Prvi bodo na njem nastopili pionirji z novoletnim programom ob prihodu Dedka Mraza. Oder je namenjen tudi mladini, ki se bo v bodoče udeleževala v kulturno-prosvetnem delu. Ustanovljen je dramski krožek, ki bo na Silvestrov večer igral trojevanko »Na ogledih«. Hkrati bo tudi proslava otvoritve dvorane.

Naši pionirji s tem niso zaključili tekmovanja. Njihov

program obsega še ureditev telovadnega igrača, prostora okoli šole in gredic, zasaditev dreves in cvetja okoli šole, izdelava preprostega telovadnega orodja, letalskih modelov itd. Pionirji in mladina s Prevol in okolice se zahvaljuje okrajnemu svetu Svoboda in prosvetnih društev v Novem mestu za denar, s katerim jim bo leta plačal zavoso za oder!

S. A.

Ob literarnem večeru

dolenjskih srednješolcev in visokošolcev

Nemara je marsikdo zmajal z glavo, češ: vsakdo res ne more biti književnik, malokdo je izvoljen za ta »visoki poklic«. Nekaj resnice je v tem, pa vendar: preteklost kaže, da so prav iz mladih in navidez neopomembnih literarnih krožkov izšli nekateri posamezniki, ki so zarezali globoke in plodne brazde v našo slovstveno njivo. Neposredno, odveč in dolgočasno bi bilo posrečiti podatki iz naše kulturne preteklosti, pa tudi vodilo ne bi bilo ničesar. Sicer pa je pozitivni značaj takih literarnih večerov predvsem v tem, da bodo ti mladi ljudje, ki se govorijo zvečine ne bodo mogli uveljaviti v literarni areni, neudomno vedno zainteresirani za literaturo in se tako ob branju nenehno kultivirali. To dejstvo pa je vsekakor dovolj pomembno.

več togi in neizraziti. Pesnik mora predvsem veliko brati, ne sicer slepo posnemati vzornike, marveč si prisvojiti izrazno bogastvo in ga prilagoditi lastni individualni nadarjenosti. Ob delu proze je potrebno reči, da je treba spominski material prečistiti in ga prizadigniti v območje umetnosti.

Te nemara prenatane in preostre besede so bile zapisane ob šibkostih, ki so pa razumljive, pač v smislu starega pregovora, da se ob napakah učimo. Sicer pa: prav takih prikupnih in skrbno pripravljenih večerov si še želimo. Za konec v informacijo: se imena nastopajočih: Jože Sintič, Alenka Auersperg, Anica Barbič, Tone Bregar, Jože Prešeren in Peter Bredekš. -mbr-

Žene zadružnice v Birčni vasi

bodo poskrbele za novoletno jelko, tako so sklenile na svojem sestanku, ki so ga imele pred dnevi.

Sklenile so, da bodo zbirale prispevke po Birčni vasi, Stranski vasi, Gor. in Dol. Lakovnicah in Vel. Podljudnu. Žene-članice bodo prišle k sodelovanju še ostale matere, ki bodo pomagale pri peki in pripravi zavojevčev z darili ter jih prinesle v šolo, kjer jih bo pridnim malčkom razdelil Dedek Mraz.

Čuvrji meja pozdravljajo

Lovro Stajnar, Anton Lindič, Franc Dremik, Stefan Haril in Anton Kožlin, Dolenjci, ki služijo vojaški rok na makedonski meji, čestitajo vsem bralcem Dolenjskega lista za novo leto.

Pionirji-tehniki, še je čas!

Drugo republiško tekmovanje pionirjev - mladih tehnikov Slovenije, ki je bilo razpisano letos novembra v mesecu tehnik in bo trajalo vse do dneva mladosti prihodnjega leta, je vključilo v to akcijo tudi v našem okraju po dosedanjih prijavah 42 odredov iz 6 občin. Da pa da možnost čim večjemu številu odredov in tehničnih krožkov, je rok za prijavo tega tekmovanja podaljšan do 10. januarja 1959. Zato vabimo vse pionirske odrede v novomeškem okraju, da se prijavijo z načrtom tekmovanja v Ljubljani republi. teh. komisiji - Uredništvu Pionirskega lista, Ljubljana, Nazorjeva 6.

Naj velja geslo tega tekmovanja: Vsak pionirski odred - tek-

Hvala za pozornost!

Naročnica Dolenjskega lista iz Waukeste (USA) g. Emilija Črnelič nam je tik pred novim letom poslala takole pismo:

»Ze pet let sem naročnica Dolenjskega lista, ki mi prav ugaja, kot tudi mojim prijateljem. Tu vam pošiljam naslov novega naročnika; ta roljak je doma iz Dragatusa in prav rad bere novice iz tega kraja. Njegovo ime je: Anton Kocjan, 6330 W. Greenfield ave, West Allis, Wis., USA. Prilagam 3 dolarje za enoletno naročnino, pozdrav ...«

Prav lepa hvala za prijaznost in naslov novega naročnika! Vam, draga naročnica in bralka Dolenjskega lista v tujini, pa želimo srečno in zadovoljno novo leto 1959! Te želje pošiljamo tudi vsem drugim našim bralcem v tujini!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Sevniški pionirji so dobili odredovo zastavo

Praznik republike je bil za pionirje sevniške šole posebno lep dan. Pionirski odred je povečal število svojih članov za 92 cicibančkov, ki so ob vstopu v to organizacijo dobili nove rutice in bili pogoščeni. Ti malčki so bili prvi, ki so dali pionirsko zaobljubo pred novim praporom. Novi prapor pionirskega odreda »Savo Kladnik« je zelo lep in pionirji so ponosni nanj.

Tremetek, ko je predsednik OBLO tov. Kolman izročil prapor pionirjem in je upravičeno osemletke tov. Simontičeva pripela nanj spominski trakt, je bil zelo svečan.

Zahvaliti se moramo vsem delovnim kolektivom v Šmarju in Sevnici, ki so z materialnimi podporami omogočili nabavo novega pionirskega prapora. 29. novembra zjutraj so sevniški pionirji odprli tudi občinsko razstavo tehničnih krožkov. Nekateri izdelki so

nas prav presenetili in vsi, ki smo si razstavo ogledali, smo izrazili pionirjem svoje priznanje.

Pridne roke naših pionirjev bi lahko naredile še mnogo več. Veselja do dela in dobre volje imajo veliko, manjka pa jim raznega materiala, predvsem za izdelavo električnih izdelkov. Naši delovni kolektivi s polnim razumevanjem pomagajo pri opremitvi tehničnih pionirskih krožkov, za kar jim gre posebna zahvala. Zeleli pa bi, da bi nam po svojih močeh pomagali tudi okrajni odbor LT.

Predsednik OBLO tov. Kolman razvija nov prapor sevniških pionirjev.

V izobraževanju - še dalje!

Rezervni oficirji črnomaljske občine so pregledali svoje delo

Preteklo nedeljo so podali obračun letošnjega dela rezervni oficirji črnomaljske občine. Rednega letnega občnega zbora se je udeležil tudi pred-

sednik okrajnega odbora rezervnih oficirjev tov. Franc Kotnik.

V svojem poročilu je dosedanj predsednik odbora Franc Benčič ugotovil, da je bilo letošnje delovanje organizacije zelo plodno. Skozi vse leto je bila posvečena velika skrb vzgoji članstva. Organizirano so bila številna predavanja v Črnomlju, kakor tudi v Adlešičih in na Vinici. Skupno s tovariši iz Hraštnika so se udeležili praktičnih vojaških vaj na Kočevskem. Skrb za mladino se je odrazila v vzorni organizaciji predvojaške vzgoje.

Komandant garnizije v Črnomlju podpolkovnik Švajger je opozoril, da bo moral novi upravni odbor izdelati in tudi izvajati čim smotrnejši sistem nadaljnje izobraževanja oficirskega kadra, ki mora biti vsak čas pripravljen in sposo-

ben prevzeti zaupane mu naloge.

Izvoljen je bil nov 11-članski upravni odbor in njegova osnovna naloga bo, ob sodelovanju predavateljskega kadra, skrbeti za redna predavanja, ki bodo morala biti prilagojena razmeram na terenu, da bo obisk čimboljši. Prav tako bo odbor poskrbel, da se bo čim več rezervnih oficirjev vključilo v strelske družine.

bp.

Srečno novo leto želijo

Ciril Jerman, Janez Klobučar, Alojz Grmovšek in Karlo Kropivšek, dolenjski fantje, ki služijo vojaški fantje, se ob vstopu v novo leto spominjajo vseh domačih, prijateljev in bralcev Dolenjskega lista ter jim želijo obilo sreče in uspehov v prihodnjem letu.

Kulturo ljudstvu!

Franjo Stiplovec, akademski slikar, zaslužen prosvetar, daniš ravnatelj Posavskega muzeja, je bohemsko natura in ne govori rad mnogo. Na vprašanje o novoletnih željah pa je vendarle povedal nekaj besed:

»Vprašanje je res lepo, a ko nanj odgovarjam, se že bojim, da ne bo moje pričakovanje od novega leta do konca leta 1959 ostalo samo pobožna želja. Ne ena! Saj imam toliko želja, pa kdo bi jih vse našteval.

Ko se umakne staro leto za zavoso in se nam prikaže novo, stopimo vanj z neštetimi načrti. Naša največja želja pa je: Kulturo ljudstvu! Temu geslu veljajo vse naše misli in

skrbti, ki se jih niti v spanju ne znebimo.

Naj še malo kritiziram! Zdi se mi, da naši ljudje danes vse preveč uživajo samo v materialnih dobrinah in pozabljajo, da je duhovna hrana studenčnica življenjske lepote. Ni nam za enodnevnne modne novotarije, te so prehodne, hitro minjivje; iščimo krepotih in močnih vzorov v klasičnih obdobjih preteklosti!

Čestitke

Franc Sečen, Anton Belak, Tonček Pavlin in Alojz Tomažin, ki služijo vojaški rok v Skoplju, želijo srečno in zadovoljno novo leto vsem bralcem Dolenjskega lista.

Vsak pionir - mladi tehnik

Razpisano je II. okrajno tekmovanje pionirjev v tehnični dejavnosti

S prvim januarjem 1959 se vključujejo pionirski odredi novomeškega okraja v II. okrajno tekmovanje tehnične dejavnosti, ki bo v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ in bo trajalo vse do zaključka šolskega leta.

Tekmovanje je razpisal okrajni odbor Ljudske tehnike v Novem mestu skupno z njeno komisijo za tehnično vzgojo mladine; ob zaključku bo dal 9 denarnih nagrad od 120.000 do 40.000 din v vrednosti materiala za tehnično delo v odredu. Pogoji za tekmovanje so znatno težji, kot za I. tekmovanje, vendar smo mnenja, da bo prav to izzvalo prispevalo k vse večji aktivnosti tehnične dejavnosti v našem okraju. Posebna tekmovalna komisija pri OOLT, kot z njo vzpored-

ne pri občinskih odborih LT, bodo vse delo spremljale in kontrolirale ter bo zato zaključno ocenjevanje prav gotovo tudi pravilneje določilo najboljše odrede po občinah. Pionirski odredi naj se prijavijo s svojim tekmovalnim načrtom svoji občinski komisiji za tehnično vzgojo pri občinskih odborih LT, ta pa bo do 16. januarja 1959 poslal vse prijave in načrte okrajni komisiji pri OOLT.

Prepričani smo, da bo drugo tekmovanje znova vključilo še večje število pionirjev v razne veje tehnične dejavnosti, saj je naše geslo v tem tekmovanju: vsak pionir - mladi tehnik!

M. T.

OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA NOVO MESTO

In

ZADRUŽNA HRANILNICA NOVO MESTO

Želita vso srečo in obilo gospodarskih uspehov vsem zadržnikom, zadrugam in kmetovalcem svojega območja!

„Izberite najboljšega športnika leta!“

Moj najlepši doživljaj pri športu

Ta navada, da se ob prehodu iz starega v novo leto delajo različni obračuni, je pač stara, ker brez tega ne gre. V športno razvitih in naprednih državah prav tako niso nič novega volitve najboljšega športnika leta. To je navadno najboljši športnik ne glede na panogo, v kateri tekmuje, ki ni najboljši le po svojih rezultatih, ampak ima vse vrline pravega športnika. Največkrat poskrbuje za take volitve različni znanj časniki, predvsem športni, volilci pa so bralci. Včasih napravijo tudi drugače. Namesto bralcev, ki so včasih preveč »lokal-patriotični in zato neobjektivni, pokličejo na pomoč ugledne telesnokulturne funkcionarje, ki dobro poznajo razmere, včasih pa tudi športne novinarje ali celo redakcije dnevni in športnih listov.

Tudi pri nas smo že poizkusili s podobnimi volitvami, toda pripomniti moramo, da takrat ni bilo velike izbire, ker smo bili v nekaterih panogah šele na začetku poti. Sedaj je čisto drugače. Celoten telesnokulturni pokret je tudi v našem okraju v zadnjih letih napravil velik korak naprej, razvile so se športne panoge, ki so bile pred leti še v povojih. Takrat so bili redki, ki so kandidirali za republiško, še manj pa za državno reprezentanco, danes pa imamo v različnih panogah več priznanih reprezentantov, republiških in celo državnih prvakov. V naših vrstah imamo že kopico znanih športnikov, predvsem pa je važno to, da so vsi še v razvoju in da od njih lahko še veliko pričakujemo.

Letos: zares težka odločitev!

Letos, ko smo razdeljevali anketne liste, s pomočjo katerih smo izvolili najboljšega športnika leta, smo predložili tudi seznam najuspešnejših tekmovalcev v posameznih panogah. Ta je bil tokrat zelo obsežen — na njem je bilo nič manj kot 32 kandidatov iz različnih panog. Tako je bilo anketirancem precej olajšano delo. Skoraj vsak anketiraneec, s katerim smo prišli v stik, je povedal težave, ki jih je imel pri sestavljanju petorice najboljših športnikov leta 1958. Vsak je potožil, da je ob takem številu kvalitetnih športnikov res težko izbrati najboljšega. Če je vpisal enega, je moral izpustiti drugega, ki morda ni nič slabši, ker je bilo na voljo samo pet mest.

Komu pokal DOLENJSKEGA LISTA?

Omeniti moramo še, da je bilo mnenje anketirancev, ko-

1. Jelka HUDE — »Partizan« Novo mesto (atletika) 140 t. (30).
2. Marjan POTRČ — »Part.« Novo mesto (atletika) 41 t. (15).
3. Metja KOTNIK — »Partizan« Novo mesto (atletika) 38 t. (14).
4. Janko GOLES — »Partizan« Novo mesto (odbojka) 29 t. (12).
5. Miro BAUDEK — »Partiz.« Novo mesto (tenis) 23 t. (8).
6. Vesna BRESKVAR — »Celuloza« Krško (plavanje) 27 t. (8).
7. Marijeta KLEMENČIČ — »Partizan« N. m. telov. 24 t. (10).
8. Marjeta KOZUH — »Elan« Novo mesto (nogomet) 18 t. (6).
9. Anica DERGANC — »Partizan« Novo mesto (rokomet) 16 t. (5).
10. Branko ZERGAN — »Partizan« Novo m. (atletika) 15 t. (5).

Sledijo še: Joža GORŠIN

(P. N. m.) — atletika 14 točk (5), Jože TURK (Elan) — namizni tenis 13 točk (6), Majda GANTAR (P. N. m.) — atletika 13 točk (5), Toni SULC (Celuloza — Krško) — plavanje 11 točk (4), Mitja SILA (šah) 10 točk (5), Andrej PLENIČAR (AMD N. mesto) — motošport 10 t. (4), Slavko SITAR (šah) 10 točk (4), Mimica ŽUNIČ (P. Črnomelj) — rokomet 7 točk (3), Tonči UREK (AMD Brežice) — motošport 7 točk (2), Luka DOLENC (P. N. m.) — odbojka 6 točk (3), Miran SIMIČ (P. N. m.) — odbojka 6 točk (2), Vinko WEIS (Bela krajina) — nogomet 5 točk (2), Bruno KOPRIVNIK (P. N. m.) — telovadba 5 točk (2), Jože MRZLAK (Gorjanci) — kegljanje 5 točk (2), Vera ČARMAN (P. Črnomelj) — rokomet 4 točke (2), Ivan Kastelec (P. Črnomelj) — atletika 3 točke (3), Jože MARKOVIČ (VK Krka) — veslanje 3 točke (1), Janko Kaplan (Cel. Krško) — plavanje 3 točke (1), Janez STREL (Brežice) — šah 3 točke (1), Joža FURLAN (P. Črnomelj) — rokomet 2 točki (1), Ing. Milan BERGANT (P. N. mesto) — odbojka 1 točko (1), Ivan ŽUNIČ (Bela krajina) — nogomet 1 točko (1).

Janko Goleš je edini iz novomeške odbojarske vrste, ki igra v republiški reprezentanci. Prizor je s tekme z beograjsko Crveno zvezdo.

Vsi: Jelka Hude!

Kakšne uspehe smo dosegli

Da bodo našim bralcem rezultati ankete oziroma volitev najboljšega športnika okraja čimbolj jasni, naj na kratko navedemo najpomembnejše uspehe posameznih kandidatov:

O zmagovalki ne bi govorili, ker smo o njej spregovorili na drugem mestu. Hudečeva je to čast popolnoma zaslužila. Čeprav je šele lansko jesen začela z nastopi na atletski stezi, je že v prvem letu zabeležila nekaj takih uspehov, s katerimi se lahko ponaša le malokateri športnik, ki ima za seboj že precej daljšo tekmovalno dobo. Vsi znaki kažejo, da bo leto 1959 zanj še bolj upešno,

Kosec uvrstil v izbrano ekipo Slovenije, ki je pred kratkim gostovala v Poljski. Goleš je prav tako dober košarkar, pravzaprav eden najboljših v novomeški košarkarski vrsti. Marsikateri, ki pozna Mira Baudka, ki je sedaj učitelj v

NAŠA NOVOLETNA ANKETA

Vavti vasi, ne bo nič začudil njegov visok plama v tekmovalstvu za najboljšega športnika leta. Miro je zelo dober telovadeč, vsestranski atlet, odbojka in karitd. Ze dalj časa je najboljši v vajah na orodju, v atletiki pa je dosegel že nekaj zelo dobrih rezultatov. V skoku s palico ima rezultat 3.10 m, v skoku v višino 177 cm in v skoku v daljino 6.38 m.

Je lep uspeh. Za Marijana Kozuha vsi pravijo, da je lahko vzor ostalim nogometašem. Je med najboljšimi v Elanovi enajstnici, vsi ga pa cenijo zaradi skromnosti, discipliniranosti in požrtvovalnosti.

O Anici Žunič so nekateri mnenja, da sodi med najboljše igralkе rokometu v Sloveniji, toda v tako imenovanih kole-

ktivnih športih, kot so rokomet, nogomet, odbojka, košarka itd. je težko izbrati najboljšega. Črnomaljske rokometarice so že drugi prvakine Slovenije in kot dobra strelka ima pri tem uspehu precej zaslug Anica Žunič. Tudi Derganc je zaslužila uvrstitve med najboljše. Letos sicer še ni posebno zabolela, ker je kasno prišel iz JLA, toda njegovi veliki uspehi v JLA dajo slutiti, da bo leto 1959 zanj zelo uspešno, samo če ne bo imel težav z zdravjem.

Vseh žal ne moremo naštet!

Tudi o ostalih bi morali spregovoriti, toda prostor ne dopušča. Tudi med temi so različni prvaki. Turk je pionirski prvak Slovenije v namiznem tenisu, Majda Gantar je mladinska prvakinja LRS v skoku v višino (njen najboljši rezultat je 148 cm), Sila in Sitar sta večkratna šahovska prvaka Dolenjske, Jože Mrzлак je dolenjski rekorder v kegljanju (876 kegljev) itd. Vsi sodijo v kvadratni vrh, žal pa je v prvi desetorici samo deset prostih mest.

ATLETIKA — v okraju »kraljica športov«

Če si bliže ogledamo rezultate letošnje ankete, je takoj jasno, da je med najboljšimi največ atletov. To ni nič čudnega, saj je atletika v letu 1958 najbolj napredovala in počela nekaj zelo pomembnih uspehov. »Kraljica športov« ima v novomeškem okraju zelo viden položaj, vse pa kaže, da bo v letu 1959 žela še večje uspehe, kajti novih mnogo obetajočih talentov je precej, nam že znani talenti kot so Hudečova, Kotnikova, Potrč, Baudek, Goršino, Derganc, Gantarjeva itd. pa bodo še bolj izkušeni in še bolj pripravljeni na nastope.

Lep napredek plavalv in plavalcev

Zelo visoko se je plasirala tudi druga olimpijska kandidatka iz našega okraja — plavalka Vesna Breskvar iz Krškega. Vesna je letošnja mladinska in članska prvakinja Slovenije v plavanju na 100 m prsno in metulječ, prav tako pa je tudi med najboljšimi v državi. Tudi zanj velja, da njen čas še ni napočil, njene nove uspehe, pa tudi uspehe ostalih mladih plavalcev PK »Celuloza« iz Vidma — Krškega, lahko pričakujemo v letu 1959 še v večjem številu. Tudi Marjeta Klemencič je zasluženo med najboljšimi. Med mladinkami je letošnje osvojila prvenstvo Slovenije (v II. razredu), kar

Predstavljamo JELKO HUDE, najboljšo športnico novomeškega okraja v letu 1958

Spomladi — na državnem atletskem prvenstvu v dvoranah je Hudečova zabeležila prvi pomembnejši uspeh. Nepriznanih je zasledila drugo mesto za Goršino, ki ji je bila takrat že znana tekačica. Od takrat je šla razvoja, pot Hudečove hitro navor. Na izbirnem tekmovalstvu v Zagrebu se je uvrstila v državno reprezentanco za cross L'Humanité v Parizu. Poletji je bila na zveznem treningu in potem je začela nizati uspehe za uspehom. Osvojila je republiško in državno prvenstvo v tekui na 600 metrov, s slovensko in državno reprezentanco je gostovala še v Budimpešti, v Grazu in v Romuniji. V jeseni pa je v finalu moštvenega državnega prvenstva dokazala, da tudi med članicami sodi v najvišji vrh jugoslovanske ženske atletike. Svoj največji uspeh je dosegla na letošnjem »Teku republike« v Ljubljani, kjer je za seboj pustila tudi Celjanko Slaninkovo.

Po tekui v Ljubljani je bila zelo presenečena, čeprav ni skrivala, da je planirala, da bo nekdo tudi Slaninkovo, za njim hrbtom. Pomembno naj dogodek, ki se je takrat pripetil.

Kot zmagovalko so začeli Jelko vsi oblegati in ji čestitati. Dali je morala svoje podatke za TT, prvikat pa je morala stopiti tudi pred mikrofon. Za poslušalce Radia Ljubljane bi morala dati kratko izjavo. Jelka tega ni vajena, zato je navzlic bodrilnim pogledom radijskega reporterja Tomazja Terčeka le molčala. Ni vedela, kaj bi povedala. Je reporter uvidel, da z izjavami Jelka še ni imela opravka, je predlagal, naj napiše nekaj vrstic, da jih bo pri prebrani. No, to pa je bilo že lažje delo. Sedaj je začela bolj hrbato, toda glas se ji je vseeno tresel. V magnetofon je povedala: »Zelo me veseli, da sem dosegla prvo mesto, posebno pa ker sem premagala Slaninkovo, ki je bila doslej vedno pred menoj.« Ko je bilo »delo« opravljeno, se je odahnila. Potem je povedala, da raje teče kot pa daje izjave. Tega ni vajena, da to ni trenirala.

Upajmo, da to ni zadnji poraz Slaninkove, kajti Jelka je šele na začetku tekmovalne kariere. Kot kandidatka za olimpijske igre v Rimu leta 1960 je bila pred kratkim v Zagrebu na specialnem zdravniškem pregledu.

Tam so znova potrdili, da ima velike telesne zmogljivosti, če bo to s pravilnim treningom znala izkoristiti, nas bo prav gotovo še večkrat presenetila z novimi in novimi uspehi.

Da bo sila o njej popolna, odprimo še njeno člansko izkaznico. Tam je zapisano, da je Jelka rojena v Malenski vasi pri Mirni peči 28. julija 1941. medtem ko je v Partizan vstopila leta 1956. V TVD Partizan Novo mesto, kjer je sedaj član, se je vpisala 1. oktobra 1957.

O njej je njen trener Jože Glonar povedal tole: »Sedaj je njena največja naloga — šola. Zaradi njenih uspehov na atletski stezi ne smemo trpeti šolskih uspehi. Če bo Jelka znala vskladiti svoje šolske obveznosti s treningom, potem bo pravi lik športnika, ki

mora biti tudi dober dijak in ne samo dober tekmovalce. Dosedanje uspehe je dosegla pod zelo težkimi pogoji. Delno je trenirala v Novem mestu (po pouku), delno

hi še več vredni. Sedaj poizkušamo, da ji omogočimo boljše pogoje. Pohvaliti moram razumevanje naših gostincev — hotelov Metropol, Kandija in Gostišča »Breg«, ki so se odločili, da ji vsak po en mesec dajo kosilo zastonj. Jasno je, da brez redne in izdatne prehrane ni mogoče intenzivno trenirati. Sedaj iščemo še stanovanje v Novem mestu, da se ji ne bo treba vsak dan voziti.

Glede njenih uspehov v bodočnosti pa toler je velik talent, toda to še ne zadošča. Treba je delati in delati. Če bo še v bodoče marljiva, skromna in disciplinirana, novi uspehi ne bodo izostali. Predvidevam, da bo v letu 1959 na 800 m tekla okoli 2:15,0, za rimsko olimpiado pa bo treba imeti rezultat okoli 2:10,0. Jelka ima sedaj najboljši čas 2:20,7, zato ima vse možnosti, da izpolni moje prognoze, seveda če bo...

Potem je še spet navajal vse vrline, ki jih mora imeti dober športnik in atlet. Brez njih ni tekmovalnih uspehov, posebno onih vrhunskih ne. Dalje je tovr. Glonar še omenil, da je v Jugoslaviji še precej velikih talentov, ki so prav tako olimpijski kandidati (Janjatičeva iz Sombora), zato bo Jelka morala napeti vse sile, če bo hotela nastopiti na olimpiadi v Rimu in ne evropskem prvenstvu v Beogradu.

Frane Mikec

O črnomaljskih tabornikih

Dvainšestdeset mladih tabornikov in tabornice je z zanimanjem poslušalo poročilo načelnika čete Belih brez iz Črnomolja, ki je govoril o uspehih v drugem letu obstoja organizacije.

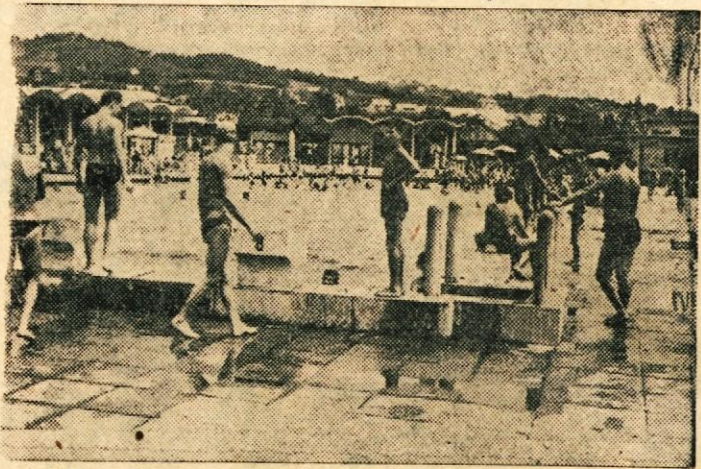
Kljub raznim nevšečnostim se je delo uspešno razvijalo in s svojimi uspehi so postali črnomaljski taborniki znani tudi izven Bele krajine.

Po reorganizaciji vodov v jeseni, obstaja v Črnomlju 9 vodov in 2 kluba s skupno 100 člani. Razen rednih sestankov in izletov so izvedli več delovnih akcij, izdelali so okusna ročna dela, udeležili so se pohoda po poteh I. Belokranjske čete in poslali svoje vodnike v razne tečaje.

Preizkušnja pa je bila udeležba na letnem taboru, ki ga je priredil DOTS v Zelenbeju. Delovni program za bodoče delo je usmerjen v poglobitev taborniškega znanja med novim članstvom, v priprave za prireditve mnogoboj in v priprave za letna taborjenja. Pridobitev novih članov iz vrst pedagoškega kadra in gozdarskih strokovnjakov bo gotovo

Pred štirimi leti sem se s starši preselila iz Ljubljane v Krško. Do takrat se še nisem bavila s športom. Toda ko sem zagledala v novem bivališču Videm-Krškem lep bazen, sem se navdušila za plavalni šport.

je bilo dovolj. V mislih na tekmo sem zaspala. Napočilo je lepo jutro — prvi dan tekmovalja. Startala sem na 100 m. Plavalni smo »metulječka«. Srce mi je bilo, ko sem stala na startnem prostoru.

Pogled na plavalni bazen CELULOZE na Vidmu pri Krškem, kjer je začela plavati tudi sedanja prvakinja Slovenije Vesna Breskvar.

Vstopila sem v plavalni klub. Začelo se je...

Prvič sem nastopila v Ilirski Bistrici. Doživela sem uspeh, ki se ga je moje otroško srce razveselilo. Takrat sem sklenila, da bom marljivo trenirala. In res! Uspehi so se stopnjevali.

Dve leti pozneje, to je bilo letos v jeseni na državnem prvenstvu v Splitu, sem doživela najlepše urice pri športu, ki so me neizmerno razveselile.

Sredi meseca septembra je torej bilo... Na nebu ni bilo oblaka, saj je bila letošnja prekrasna jesen. Na morju je bilo še lepše. Nebo se je zrcalilo v morski gladini Jadrana, ko smo dospeli v Split. Najprej smo šli v hotel »Ljubljana«, kjer smo prebivali. Popoldne smo se odpravili ob obali proti plavalnišču »Mornar«. Plavalnišče je lepo in moderno urejeno. Težko sem čakala prvih plavalnih zamahov v slani morski vodi. Šlo je za trening

Nova taborniška četa na TSS Videm-Krško

10. decembra so v Tehnični srednji šoli Videm-Krško ustanovili sedmo taborniško enoto v novomeškem okraju: samostojno četo SIVI OREL. Na ustanovnem občnem zboru je govoril o pomenu in delu ta-

borniške organizacije prof. Janez Plestenjak; najprej bodo začeli delati taborniki na šoli, kasneje, ko se bo organizacija malo utrdila, pa bodo šli z njo še med ostalo mladino. Člani nove čete so izbrali ime organizacije; odločili so se za SIVI OREL. Med člani imajo tudi nekaj takih, ki so že bili na vodniškem tečaju, tako da so pogoji za delo kar dobri. Članov in članic je v novi četi 37. Za glavarja čete so izvolili prof. Plestenjaka, načelnik pa je dijak Roman Jordan. Sh.

SAH

Na IX. prvenstvu Novega mesta v šahu so doslej odigrali tri kola. Sitar je po mnenju vseh glavnih favoriti, toda po prvih treh kolicah sodeč, ne bo imel tako lahkega dela. Ze v tretjem krogu se je srečal z letošnjim mladinskim prvakom Novega mesta — Gabrijelem, ki mu je nepriznanih odločil celotno tekmo. Preseneča tudi dober start Bartolj, ki ima po prvih treh kolicah tri zmage in je sedaj trdno v vodstvu.

Stanje na tabeli po 3. kolu je naslednje: Bartolj 3 točke, Gabrijelec 1 in pol, Bojanič in Ilc 1 točko (2), Kotnik, Fink, Dobovšek, Verbič, ing. Košir, Jovič 1 točko (1), Saranovič, Klešnar in Avčar 0 točk (2), Kitak in Cujnik pol točke (1) itd.

KONČNI REZULTATI POLEFNAHNIH TURNIRJEV

Na polfinalnih turnirjih za prvenstvo Novega mesta so bili finalisti znani že prej, vendar turnirji še niso bili popolnoma zaključeni. Pretekli teden so odigrali zadnje partije, tako da je lahko postreženo z uradnimi rezultati vseh treh polfinalov.

KOTNIK, ILC IN KLEŠNAR — NOVI DRUGOKATEGORNIKI

Na prvem polfinalnem turnirju, ki je bil najkvalitetnejši, je zmagal Lado Kotnik, ki je iz 11 partij nabral 8 in pol točke. Edini poraz mu je zadal Somrak. Na drugo mesto se je plasiral povsem nepriznanih Ivan Ilc, bivši član SK »Trebnje«, ki je nabral pol točke manj kot zmagovalce. Tretji je bil Zoran Klešnar s 7 in pol točk. Vsi trije so osvojili II. kategorijo.

Na naslednja mesta so se plasirali: Picek ml. in Jenko 6 in pol, Somrak 6 točk, prof. Dobovšek 5 in pol, Kitak in Potrč 5 točk, Cujnik 4 in pol, Brkič 2 točki in Vodopivec 1 točko.

JOŽE GABRIJELEČIČ — NOVI MLADINSKI PRVAK

Na mladinskem prvenstvu Novega mesta, ki je bil obenem tudi polfinalni turnir za prvenstvo Novega mesta, je z velikim naskokom zmagal Jože Gabrijelečič, ki je v celoti oddal le pol točke. Drugo mesto je z dvema točkama manj zasedel Dular, oba z Gabrijelečičem pa sta osvojila III. kategorijo. Sledijo še: Kos, Keber in Hodnik 7 točk, Mestnik 6 točk, Picek M. 4 in pol, Kastelec 4 točke, Lapajne in Arko 3 in pol, Bačevič 2 in pol, Adamič 1 in pol.

PEŠA IN JOVIČ NAJBOLJŠA

Na tretjem polfinalnem turnirju — na turnirju četkokategorij — je zmagal Peša s pol točke prednosti pred Jovičem. Ob sta osvojila III. kategorijo. Od tretjega mesta naprej so se uvrstili: Dejak 7 in pol, Habram 6 in pol, Abramovič 6 točk, Turk in Vorkapic 5 in pol, Vasiljevič, Strum, belj in Košak 5 točk, Mrzлак 1 in pol, itd. Dejak, Habram, Abramovič, Turk in Vorkapic so potrdili IV. kategorijo. F. M.

DELOVNI KOLEKTIV

TOVORNEGA IN AVTOBUSNEGA PROMETA

„GORJANCI“ NOVO MESTO

ZELI SREČNO LETO 1959 IN OBILO POSLOVNIH USPEHOV VSEM, KI SE POSLUŽUJEJO AVTOBUSOV IN TOVORNJAKOV PODJETJA »GORJANCI«!

»Prosimo, dajte nam vodo!«

Za preobrazbo naše vasi je potrebna predvsem njena ureditev in preskrba z vodo — O delu komisije za male asanacije pri Okrajnem odboru Rdečega križa — Letos: 24 novih kapnic, vodnjakov, zajetij, zbiralnikov, napajališč za živino in perišč

Ze dolgo nismo poročali o delu komisije za male asanacije pri okrajnem odboru Rdečega križa v Novem mestu. Kakor prejšnja leta, tako tudi letos napreduje akcija za zdravstveni in gospodarski dvig ter za vzgojo in prosvetljanje odraslih vasi. Razumljivo je, da so še vedno težave in da so želje in potrebe veliko večje kot pa finančna sredstva.

Okrajni ljudski odbor v Novem mestu se dobro zaveda velikega pomena, ki ga imajo male asanacije v gospodarskem in moralnem pogledu, saj se male asanacije izplačajo s čisto finančnega vidika, ker je vrednost novih ali preurejenih in popravljenih vodoskrbnih naprav tudi do petkrat večja, kot so vložena javna sredstva. Komunistični namreč še vedno organizirano prispevajo predvsem z delom in vojnjami, pa tudi s peskom, kamenjem in potrebnim lesom. Pokazal pa se je jejo (v delo se pa vključujejo uspehi tudi na drugih področjih. — Ljudje, ki sodelujejo vsi vaščani), zorijo politično in socialno. Male asanacije pomenijo tudi boj proti zdrav-

stveni zaostalosti, proti zakoreninjenemu lakomnemu praznovanju. Z združenimi močmi postavljene zgradbe v korist skupnosti pomenijo tudi zmago nad nesložnostjo in razprtijami ter nad še vedno gospodujočo nevoščljivostjo in sebičnostjo. — Ljudje se aktivirajo, seje se seme napredka, ki kali in poganja močne korenine.

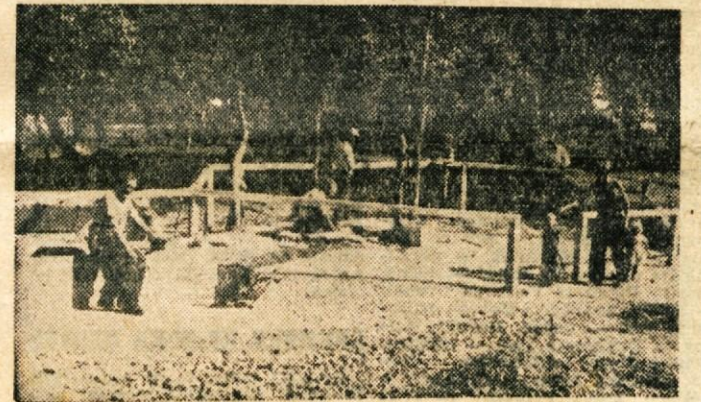
Cepprav so z deli težave, ki je treba odložiti nujna domača opravila, cepprav so v takih primerih na vodilne člane gradbenih odborov hudi, ko jih priganjajo k delu, je ob koncu, ko teče voda, vse pozabljeno in vsi so srečni. Tistih redkih, ki so bolj ob strani stali, je pa sram in skušnjava na kakršnekoli način zamujeno popraviti.

Hvaležne naloge občinskih ljudskih odborov

Dokler naselja ne bodo imela osnovnih pogojev za zdravo gospodarsko življenje, ne moremo pričakovati znatnega napredka. Kateri so ti osnovni pogoji? — Najprej je človek sam; ta mora napredok hoteli, mora se osvoboditi okorelosti in starokopitne okostenosti. V neurejeni vasi in lastni domačiji, sredi razvlečenega gnojlišča in ob gnojnični mlaki poleg vodnjaka, ni ne izpodbujajo kmetovalca, da bi premišljeval in sklepal o smoternosti ureditvi domačije in da bi si prizadeval za sodobnejše kmetovanje.

Uspehi složnega dela za blaginjo skupnosti

V nekaterih krajih so bili nad izvršenimi asanacijami tudi letos tako navdušeni, da so bile otvoritve pravcate kulturne manifestacije.

Gradnja vaškega vodnjaka, napajališča in perišča v vasi Zemelj.

Ureditev vasi, preskrba s pitno vodo s sodelovanjem samih prizadejih vaščanov je prva, zelo zanesljiva stopnja napredka in socialne preobrazbe naših vasi. Zato naj bi občinski ljudski odbori določili vsako leto v proračunu večje zneske za male asanacije. V tem pogledu prednjači ObLO Brežice, ki je dal poldrugi milijon za male asanacije. Z vseh vidikov bo uspeh večji, če bodo občinski ljudski odbori sodelovali s komisijami za male asanacije pri občinskih odborih Rdečega križa ali preko njih zlasti za nasvete z okrajnim odborom RK.

»Jama« v Dobravcih je tako zanimiva, da bo treba o njej še pisati. Vodo podzemnega potoka, ki po nekaj sto metrih podzemnega toka tik pred izlitjem v Dolenjsko, pri vaščanih ni bilo pravega odmeva. Na pobudo in s finansiranjem OLO in z delno podporo ObLO Metlika je rešitev tega vprašanja prevzela komisija za male asanacije pri OO RK. Vodnjak je že urejen. Montirajo črpalko položeno so odvodne cevi, toda veliki zbiralnik, ki bo služil za napajanje živine, še ni gotov. Treba bo še veliko dela. Na žalost je deževje vsa dela za letošnje preprečilo. Če bi se bili ljudje samo nekoliko tako zavzeli za dela, kot so se drugod

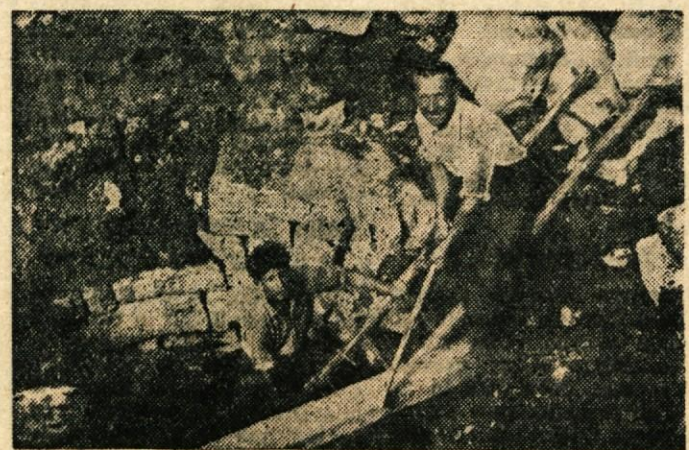
Na Kuzarjevem Kalu se je popravila kapnica, montirala nova črpalka in od kapnice odvedel potokce gnojnice, s čimer se lastnik gnojniškega izvirlja v začetku ni strinjal, potem je pa spregledal in bil vsem zadovoljen.

V Zemlju so razmeroma hitro skopali globok vodnjak, prišli do čiste talne vode, po načrtu zgradili pot in obcestne jarke, tako da tvorijo vodoskrbne naprave: vodnjak s črpalko, perišče in napajališče prav lepo

središče vasi. Ob koncu, ko so imeli pred seboj uspeh složnega dela, so vaščani pozabili na vse nevednosti in prireditelj na nedeljo, ko je vroče sonce sušilo studec in zorilo trtje na Kučanju, lepo ljudsko slavo. Predsednik gradbenega odbora in mlad fant sta lepo orisala potek del in se zahvalila vsem. Zlasti Rdečemu križu in ljudski oblasti, zborovalci so pa prirejali zastopniku okrajnega odbora RK, ki jim je čestital

Ali so tudi neuspehi?

Hudo je, kjer ne moremo pomagati. Na Apnenku je bil rezultat kratkotrajnega raziskavanja, da vode ni. Na Cerovcu in Primistalu v občini Trebnje je dobra voda, toda za sedaj zaradi prevelikih stroškov še ni mogoče izvesti načrtov. Prav

Takole so kopali vodnjak na Luži.

tako je na Vratnem in Bušnov. V Cerkvishu je izvirlek neprimeren in bo treba iskati drugačno rešitev. V Drahov so dobili nasvete, koristniki se morajo med seboj sporazumeti. Na Suhoru pri Dolenjskih Toplicah in v Gradencu pri Žužemberku raziskovalna dela še niso končana; pri kraških bruhanikih je treba biti namreč zelo previden.

Na Luži pri Jugorju so se že desetletja ukvarjale razne komisije s problemom, kako naj bi se rešilo vprašanje pitne vode, pa nihče ni hotel zares ugrizniti v to grenkokislo bolko. Ko je Rdeči križ sprožil to vprašanje, pri vaščanih ni bilo pravega odmeva. Na pobudo in s finansiranjem OLO in z delno podporo ObLO Metlika je rešitev tega vprašanja prevzela komisija za male asanacije pri OO RK. Vodnjak je že urejen. Montirajo črpalko položeno so odvodne cevi, toda veliki zbiralnik, ki bo služil za napajanje živine, še ni gotov. Treba bo še veliko dela. Na žalost je deževje vsa dela za letošnje preprečilo. Če bi se bili ljudje samo nekoliko tako zavzeli za dela, kot so se drugod

in jih izpodbujal in navduševal, za nadaljnje složno delo v korist skupnosti.

Letos so se tudi dokončala dela na novih oziroma starih vodoskrbnih napravah: v Birčni vasi (s sodelovanjem ObLO Novo mesto), v Velikem Podljubnu, na Jesenicah pri Mirni, na Medvedjem selu, Krvavem Vrhu, na Brezovi rebri, na Gradcu in v Črnci vasi (s sodelovanjem ObLO Kostanjevica-Podbočje).

ali kot je zgrabil podpredsednik gradbenega odbora Pepi Badovinac, bi od stare luže ostalo le še ime »Luža«; namesto luže z žabim koncertom bi vso okolico krasile lepo urejene vodoskrbne naprave; ljudje in živali bi imeli dobro pitno vodo.

Takole so kopali vodnjak na Luži.

Drugo leto pridejo na vrsto Pristava pri Podgradu, Vrtna Sela, Zalag pri Škocjanu, Orešje, Vlnica pri Šmarjeti, Mirna vas, ki jih letos žal nismo mogli zajeti, in še več drugih.

Ing. Ivo Zobec

Najboljše naloge o JLA

Garnizija JLA Novo mesto je razpisala nagrade za najboljša pismena dela ob prazniku 22. decembra, ko proslavljamo obletnico I. proletarske brigade, ki je bila začetnica JLA.

Po vseh solah so pisali učenci naloge z naslovom »22. december, rojstni dan naše armade«.

Režija je pregledala okoli 50 najboljših nalog in izbrala med temi 7 najboljših, ki so jih napisali: Zlatka Prestner, gimn. Novo mesto, Tomaž Dobovšek, gimn. Novo mesto, Marko Dimčin, Tomaž Solmajer, Martina

Kovačič in Milček Komelj, val iz osnovne šole v Novem mestu, ter Drago Bajč iz učiteljskega.

Na dan armade so bili sprejeti pri komandantu garnizije, ki jim je razdelil denarne nagrade. Vsem iskreno čestitamo in želimo, da bi se odlikovali tudi na ostalih področjih dela.

Naj omenimo še izredno uspešno akademijo, ki je bila 21. decembra zvečer v Novem mestu. Take udeležbe na proslavi Dneva JLA še ni bilo. Program je bil izvršen.

L.B.

Priprave za jubilejno leto

V ponedeljek, 14. decembra, je bila v Črnomlju prva seja odbora za proslavo 40. obletnice Zveze komunistov Jugoslavije, kateri je prisostvoval tudi član okrajnega odbora Janez Žunič. V odbor je vključenih 17 tovarišev, organizatorjev prvih partijskih organizacij, in drugih javnih delavcev, ki so imeli vidno vlogo pri organiziranju upora v Belji krajini.

Odbor bo deloval v treh sekcijah: prva se bo ukvarjala z zgodovinskimi gradivom in dokumentacijo zadnjih 40 let, kar bo ob praznovanju prikazano v posebni publikaciji; druga sek-

cija bo organizirala razstave in predavanja ter prireditve s kulturnimi sporedi. Socialistična Zveza bo preko vseh svojih organizacij razvijala svojo dejavnost v znamenju proslav Zveze komunistov.

Ta odbor ima široko področje dela, saj deluje na pretežnem območju Bele krajine, kjer je bilo močno napredno politično gibanje že v stari Jugoslaviji, ki je bilo plod dejavnosti prvih komunistov.

Zaželeno je, da bi se odboru pridružil še drugi tovariš, ki kakor koli lahko pomaga v tej akciji.

V.J.

Da ne bo nesporazumov!

V 48. številki našega lista smo objavili članek »Načrtno delo v Brežicah«; zaradi tehničnih ovir v uredništvu je bil članek tiskan šele mesec dni po prejemu rokopisa. Podatki glede priprav na volitve v zadružne svete v kmetijsko zadružno Brežice so zato nekoliko nehoti zastareli. Naj pojasnimo oziroma dodamo, da so volitve v brežički kmetijski združbi lepo uspele. Ze v popoldanskih urah je volila večina članov. Vsega je volilo 97 odstotkov članov, 17 pa jih iz upravičenih razlogov ni prišlo voliti, sicer

bi bila udeležba sto odstotna. Pred volitvami je vodstvo zadruge pridobilo 145 novih članov z družinskimi deleži in 10 članov z glavnimi zadružnimi deleži.

Fantje pozdravljajo

Fantje iz okolice Novega mesta, ki služijo vojaški rok na Reki, pozdravljajo vse znance in prijatelje ter jim želijo mnogo sreče v letu 1959: Henrik Burkat, Henrik Jaro in Ludvik Kužnik.

Po občnem zboru sindikata v novomeškem obratu NOVOTEKS:

Praznik v podjetju

Več dni pred občnim zborom sindikalne podružnice največje dolenjskega podjetja »Novoteks«; tekstilne tovarne v Novem mestu, smo opazili, da se približuje praznik kolektiva. Parole na stenah so poudarjale, da je sindikat politična organizacija, ki ščiti koristi delavca. se bori za dvig življenjske ravni itd. Razgovori med delavci so se sukali okoli predlaganih novih predstavnikov za sindikalni odbor, od katerih se bo zlasti v tem letu zahtevalo še več.

Našim delavcem je dobro znano delo sindikalne podružnice, zato na občnem zboru niso čuli stvari, ki bi bile šle tekom leta mimo njih. Kljub temu lahko omenimo, da je bilo v preteklih letih precej vloženo za dvig življenjske ravni, samo ne toliko, kolikor bi že lahko bilo. Zato smo to pričeli nekoliko prepozno, že prej bi morali za našega delavca graditi stanovanja, skrbeti za boljše prehrano, skrbeti za zdravstveno zaščito, posvetiti več pažnje strokovnemu izobraževalnemu delu itd.

Nova stanovanja, menza — da, ne pa trgovina!

Z gradnjo stanovanj bi precej pomagali delavcem, pri skrbeti bi mu higieniko prebivališča in s tem pridobili delavca, ki bi ostal v podjetju vrsto let in dosegel kvalifikacijo, s katero bi koristil sebi in podjetju. Glede tega se je storilo veliko, kljub temu pa primanjkuje še vrsta stanovanj (so pa v načrtu).

Menza že dolgo skrbi, da se delavci lahko počeni in dobro hranijo, skrbi za prehrano delavcev med odmorom, mladostnikom nudi hrano brezplačno, ravno tako tudi socialno šolnim. Zanimanje delavca za prehrano v začetku ni bilo veliko, pa pogledamo danes, ko dobimo topele obroke enolončnice za nizko ceno, ravno tako pa tudi kosilo. Za prehrano delavcev je bilo vloženo precej, še več pa bi moralo biti. In kaj nam je prinesla analiza takšnega dela: delavec s toplo in kalorično močno hrano krepi svoje zdravje. Zato tudi lahko dviga storilnost in kvaliteto.

Ne smemo govoriti, da je sindikat dolžan skrbeti za nabavo živil za svoje delavce. Zato se je ta praksa tudi pri nas preveč razpela in posledica je, da delavci sprašujejo, kdo jim bo priskrbel hrano itd. Zato je čas, da naloge nabavljajo opravila tisti, ki je zato odgovoren, sindikat pa naj izvršuje naloge, ki mu jih narekuje potreba in skrb za delavce v našem družbenem življenju.

Izobraževanje mladine — stalna naloga

Skrb za strokovno izobraževanje delavstva je zahtevala odgovorne ljudi, da so organizirali strokovno izobraževalni

tečaj, ki je 70 mladim delavcem dvignil strokovno stopnjo in jim dal najosnovnejše pojme delavskega upravljanja in podobno. Mladi ljudje hrepenijo po izobrazbi, kar je videh korak, ki ga dela naša mladina na poti v socializem. Samo to ne sme biti osamljen korak, takih težav ima naša mladina veliko. Treba jo je pravilno usmeriti in rezultati ne bodo majhni.

Predsednik ObLO Črnomelj tovariš Janez Žunič si ogleduje nove predlone stroje v metliškem obratu NOVOTEKSA

Za obratno ambulanto se potegujejo

Higieniko tehnična zaščita je pri svojem delu dosegla lepe uspehe; pri povečanem številu zaposlenih sprito povečanja obrata se je število obratnih nesreč zmanjšalo. To je uspeh komisije, ki je s predavanji poučila delavce, kako se varujejo nezdgo, hkrati pa tudi discipliniranost zaposlenih.

Potreba delavske ambulante je zelo pereča, število bolniških izostankov dosega dnevno tudi do 8%, kar je velika izguba za podjetje. Vemo pa, da so izostanki večkrat tudi neopravičeni. Zdravstvena kontrola zaradi preobilnega dela ne more

posvetiti vsakemu posamezniku dovolj skrbi in tako pride do napak, ki se pri dobri kontroli ne bi dogajale. Z ambulanto v tako velikem podjetju bi izboljšali zdravstveno službo, zdravnik bi se vsakemu posamezniku lahko posvetil in s tem bi se zmanjšal odstotek izostankov. Tako bi oboleli delavci imeli več opore, saj sedaj zaradi notranjih obolenj, ki včasih niso takoj vidna, težko doseže potrebno zdravljenje.

S kulturnim in športnim delom se krepi telo našega delavca, skrb za to pa je bila letos še nezadostna. Vemo, da se 30% vseh delavcev udeležuje v kulturnem ali športnem življenju, vprašamo pa se: kje so ostali? To bo še odgovorna naloga, pri kateri bomo potrebovali pomoč vseh naših organizacij.

Razprava na občnem zboru je pokazala, da delavec živi s podjetjem, da se živo zanima za vse probleme in tako izpričuje, da mu ni vseeno, kako podjetje živi. Zaveda se, da je od obstoja podjetja odvisen tudi sam. In ta zavest je očiten uspeh pri vzgoji našega delavca-proletarca.

Slavko Dokl

Pozdravi iz Trebnja

»Preko vašega lista bi radi pozdravili vse domače, sorodnike, znanke in bralce Dolenjskega lista. Želeč jim mnogo sreče in uspehov v prihodnjem letu, nam pišejo Franc Gracar, Boris Kunšek, Marjan Kovač, Alojz Makš, Franc Gričar, Jože Bevc in Alojz Giodani, vojaški iz Trebnja.

Srečno novo leto

Želijo Jože Hudoklin, Stanislav Zeliko, Alojz Greznik, Martin Zagore in Alojz Sever, Dolenjci, ki služijo vojaški rok v Nišu in se ob vstopu v leto 1959 spominjajo domačih. Vsem bralcem našega lista pošiljajo tople pozdrave.

Za nove naročnike

TUKAJ ODREZITE!

DOPISNICA

Upravi

„Dolenjskega lista“

NOVO MESTO
poštni predal 33

ZENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO ★ ZENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Pralnica v Vidmu-Krškem

razbremenjuje gospodinje

V Vidmu-Krškem je Gospodinjstveni center pripravil lepo presenečenje gospodinjam, ko je dokončno uredil svoje prostore in jih opremlj z novim pralnim strojem. Cepprav pralnica še ni tako znana, jo gospodinjke že dobro izkoriščajo. V enem mesecu operejo v pralnici okrog 400 kg perila.

Cepprav se pralnice poslužuje mesečno okrog 50 gospodinj, se je doslej prišlo žla ena, češ da so ji perilo slabo oprali. Vse ostale pa pralnico nadvse hvaležijo in so zadovoljne, ker na lahek način pridejo do čistega perila.

Gospodinjstveni center se pa s to pralnico ni zadovoljil. Kupil je pred kratkim še en grelec, tako da bodo lahko oprali dvakrat več perila kot doslej. Ker niso doslej mogli prati kuhinjskih tsep, bodo v kratkem nabavili manjši pralnik, ki bo naenkrat lahko opral 3 do 4 kg perila. Kmalu po Novem letu nameravajo urediti tudi krpalnico, krpalnico in popravilnico krogavice. Ker ni v Vidmu-Krškem nobene javne kopalnice, bodo s strokovno pomočjo dijakov, tehnične srednje šole uredili prhe.

opravi stroj. Ker v stroju operejo skupno 7 kg perila, se dogovorim s sosedo, tako da skupaj pereva. Jaz, kakor tudi ona, nimam po 7 kg belega ali pisanega perila tedensko umazane, razen takrat, ko perem posteljino. Zamislite si, koliko prihranim s tem, da nosim v pralnico perilo. Kadar sem prej imela »žehoto«, sem imela perico vse dan. Pošteno sem ji morala postreči, potem pa še precej plačati. Računam, da me je tako pranje stalo okrog 1500 dinarjev, sedaj pa operem za 250 dinarjev, brez kakršnegakoli truda. Nerodno je le to, da je treba perilo prenašati. Nosimo ga namreč kar v pločevinasti banjici. Pravijo pa, da bodo najeti postrežka, ki bo perilo raznašal. Razen tega bodo v kratkem tudi perilo prali

kosovno, a le v primerih, če u zaznamovano. To zame sice ne pride v poštev, vem pa da bo marsikateri gospodinjji ustreženo.

Lahko bi pa pripomnili še to, da se je tu in tam kakšna gospodinja zmotila, ker je bila prepričana, da dobro pozna svoje perilo, češ da ne pušča barve, in je kljub opozorilu dobila iz stroja precej obravnavno perilo. Večina gospodinj perila ne namili v pralnici. Moške srajce in drugo telesno perilo v pralnici namilijo, zato večina gospodinj pusti perilo tam in ga čez nekaj ur oprane ga odnese.

Skratka, pralnica je dosegla svoj namen, saj ustreže vsem gospodinjam in jim za 250 dinarjev opere 7 kg perila, pridati pa morajo še poldrugi zavitek detergenta.

Kaj pa za novoletno jelko?

Na nedavnem posvetu komisije za tehnično vzgojo mladine pri Okr. odboru LT v Novem mestu je bil govor tudi o novoletni jelki ter darovih. V diskusiji so nekateri člani predložili, da bi darovalci tako organizacije, prireditelji ali pa starši svoje najmlajše obdarili s tehničnimi igračkami in malim tehničnim orodjem. Treba je poudariti dejstvo, da naš otrok posebno še v sedanjih dobi tehnike in atoma, hoče vedeti in spoznati čimveč o teh skrivnostih, zato mu daje v roke orodje, knjigo s tehničnimi igračami, pa tudi same igrače. V trgovinah zahtevajo izdelke naše domače tovarne iz Izole, ki izdeluje že prav lične in primerne tehnične igrače ter strojčke.

V igri se bo otrok priučil principu ter delovanju strojne in potem znal tudi kaj narediti. Tudi tehnički krožki in pion. odredi pa vrtilci in internati in razni mladinski domovi naj ob tem prazniku prejmejo darilo tehnične vrste. V prihodnjem letu bodo tudi naši dolenjski pionirji sodelovali v dveh tehničnih: v republikanskem in okrajnem. Tudi s temi darovi boste pripomogli, da bodo uspehi čimboljši, boljša pa tudi tehnična vzgoja na naših solah, ki si šele sedaj krči svojo pot v šolski program.

Novoletna jelka, odredni praznični otrok, vse to naj bo priložnost, da dobe pionirji tudi tehnična darila.

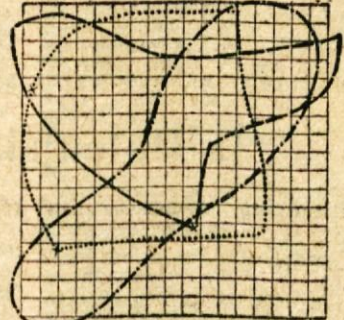
—jt—

TOPLE COPATKE ZA MRZLE DNI

Tople noge so pogoj za zdravje našega otroka. Vsaka mati, ki je količnik izurjena v šivanju, jih izdela otroku sama. Naše copatke so tudi primerno darilo in bodo otroka torej hkrati razveselile ter ga grele.

Iz močnega, toplega blaga urežemo po dva in dva enaka dela, iz kunoje alj jantje kože pa še podlogo anje. Ko smo to dele sešili, urežemo primerno velik podplat, ki ga združimo z gornjim delom kot kaže slika. Da bodo copatke trpežne, uporabimo za to trak usnja, ki ga luknjamo s šilom, da ga laže si-

vamo. Ko smo našli usnjen trak prvič, ga podivhamo in se šijemo podplate, vrhni del in usnje drugič kot kaže slika. Če bodo copatke stale pod novoletno jelko in bo v vsaki tičala vrečka bombonov, bo mal obdarovanček imel z njimi dvojno veselje.

To in ono iz Bele krajine

STELJNIKI NA PODROČJU KZ ČRNOMELJ

Kmetijska zadruga Črnomelj je pripravila načrte za melioracijo in preoračanje steljnikov na svojem področju. Revizijska komisija je načrte že odobrila. Potrebujemo je še finančna sredstva za pričetek del.

Z lastniki steljnikov je sklenila zadruga pogodbe za zakup približno 30 ha steljniških površin za 15 let. Približno 10 hektarov površin je odkupila, 10 hektarov steljnikov pa bo občina Črnomelj zamenjala lastnikom s parcelami splošnojudskega premoženja. Skupaj bodo torej na področju KZ Črnomelj meliorirali 50 hektarov steljnikov. Na 10 polinah, od katerih meri vsaka blizu 5 ha, bodo nato pričeli s sodobnim kolobarjenjem in novo kmetijsko proizvodnjo.

predvajali v soboto, 13. decembra. Dvorana je bila popolnoma polna, občinstvo pa zelo navdušeno.

MED NAJBOLJŠIMI

Strelska družina Črnomelj je letos za uspešno delo prejela odlikovanje Strelske zveze Slovenije — medaljo za zasluge. Odlikovanje samo je dokaz, da so pridno delali, kljub temu pa želijo več množičnega zanimanja za ta šport v Črnomlju. Mladinska organizacija naj mladino bolj usmerja v strelstvo.

V SEMIČU

Splošno trgovsko podjetje Semič išče novega upravnika. Semičani upajo, da bo novi upravitelj uredil poslovanje tako, da ne bodo cene posameznih proizvodov.

V RADENCIH

V Radencih pri Starem trgu se je ustavil potujoči kmetijsko-gospodinski tečaj. Prijavilo se je 14 žena in deklet. Tečaj prireja Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Ljubljani, center Novo mesto.

V BUTORAJU

V Butoraju pri Črnomlju dograjuje večji gasilski dom. Dolgoletna želja Butorajčanov in okolčanov bo tako izpolnjena.

V ČRNOMLJU

Črnomaljsko KUD »Mirana Jarc« se je predstavilo pretekli teden občinstvu s komedijo »Pri belem konjčku«. Prvič so jo

Gozdarska poslovna zveza »Zasavje« iz Sevnice je pretekli mesec organizirala za logarje svojega območja 3-dnevni tečaj za krojenje lesa. S tem bo veliko doprineseno k izboljšanju vrst lesa. Prav tako so imeli tudi enodnevne tečaje za nego bukovega mladja. Na bodočih logarskih sestankih bodo tudi predavanja o vzgoji, varstvu in negi gozdov.

Občinski pionirski svet in komisija sta kupila za šole na svojem območju šaha, smuč, tehnično orodje, žoge in knjige. Vse to bo pionirjem in pionirskim

vodov od 10 do 100 odstotkov višje kot drugod. Tako je bila namreč ekonomika »za vlade« prejšnjega upravnika.

VOLITVE SZDL

V semički občini enako kot drugod dosedanjim prejemnim vasko odbore SZDL združujejo v večje. Novi odbori bodo izvoljeni za območja, približno enaka nekdanjim KLO. Obenem z volitvami SZDL bodo volili tudi nova vodstva organizacije ZB!

Semiška občina bo priključena črnomaljski. Ljudje so bili na zborih volivcev s to odločitvijo večinoma zadovoljni. Le na zborih, kjer niso bili prisotni odborniki, so se posamezniki izrekli proti spojitvi.

Novice iz Sevnice

krožkom razdelil Dedek Mrzab novoletni jelki. Tudi predšolski otroci bodo obdarovani.

V torek, 9. decembra, so imeli otroci sevniske osemletke orientacijski pohod. Šli so povsem samostojno. Višji oddelki so hodili tudi po 4 ure daleč. Bilo je lepo, zato ni čudno, če so pionirji po končanem pohodu prosili: »Se, se, se«.

Za dvajset let...

Nekaterim kmetom iz vasi Stržišče, Čanje in Blance je bilo odvzetih skupno 98 ha gozda, ker so kmetje sekali drevesa brez sečnega dovoljenja in ga prodajali neobeleženega v Zagreb in drugam. Odvzete gozdne parcele bodo pod državno upravo 20 let. Med tem časom bodo na njih izvršena gozdna gojitvena dela. Odvzem gozdov je bil nujen, ker so se sečnje ponavljale kljub večkratnim opominom in čeprav so bili kmetje že prej kaznovani.

Gasilci v Stranski vasi bodo zgradili svoj dom

Kaže, da bodo gasilci v Stranski vasi uresničili svoj sklep, ki so ga sprejeli na lanskoletnem običnem zboru, v letu 1959, ko bodo zgradili svoj dom. Doslej so zbrali ves potreben gradbeni les in se nekaj več, napeljali nekaj peska, kamenja je v bližini dovolj, opako pa bodo dobili, čim bo to mogoče, v opekarni Prečni, kamor bodo šli delat prostovoljno, da bodo stroški čim manjši. Za temelj bodo izkopali sploščali.

Prepričani smo, da bodo dom prihodnje leto odprli.

Priznanje gasilec

Letos je bil sredi vasi Špeharji zgrajen nov gasilski dom. Svečana otvoritev je bila z vrtno veselico 27. julija. Člani gasilske čete in ostali vaščani so vsa dela naredili sami. Tako je sedaj v lepo urejenem gasilskem domu prevozna brizgalna kot tudi več ročnih brizgalnih. Dom je zgrajen prav na prostoru, kjer je bivša banska uprava v stari južoslaviji namenila zgraditi šolo, a so bila dela opuščena. Po 15 letih je bil na istem prostoru s prostovoljinim delom zgrajen nov gasilski dom.

Vsem gasilec, ki so res bili poštovni pri delu in gradnji doma, želimo nadaljnje uspehe!

Veter je podiral kozolce in električne drogo

V nedeljo, 14. decembra, je bil v Žužemberku in okolici v popoldanskim urah močan vihar. — Podiral je kozolce in električne drogo. Škoda je bila precejšnja, prebivalci pa so bili nad 24 ur brez električnega toka.

ČESTITKA IZ DELNICE

Staršem in znancom želimo srečno in uspešno polno leto 1959. vojaki: Franc Sinkovec, Franc Vovko in Anton Robida v Delnicah V. P. 2332-11.

rebanjske novice

12. decembra so v kinu Trebnje dobili nov mikrofoni, gramofon in plošče. Vse skupaj je stalo 40.000 dinarjev. Gramofon igra brez igel, plošče pa obrača avtomatično. Kino ima en sam projekcijski aparat, vendar med predvajanjem filma ni prekinitev.

Kulturno-umetniško društvo »Josi Jurčič« je dne 21. decembra nastopilo v Trebnjem z igrjo »Krmnarica Mirandolina«. Režiral je Janez Gartner. O igri bomo še kaj več poročali.

Šentjernejski drobiž

V Trebanjskem maticnem uradu so poročili v novembru 5 parov, v decembru pa enega. Avto-moto društvo Trebnje je organiziralo šoferski tečaj za A in B kategorijo. Obiskovalci 42 tečajnikov, od tega 6 žensk. Vodi jo domači inštruktorji.

Gozdarski odsek pri občini je pripravil 150 ha tal na Ravni gori in Opatovi gori za naravno nasenitev bukvice. Na istih dveh gorah so posejali tudi 550 kg jelkovega semena. Vse to je bilo narejeno izven plana.

Ob avto cesti od Dobruške vasi do Čateja pri Brežicah so posadili tudi 15.500 sadik rdečega hrasta in bora ter macesna. Pri Čateju so posejali še površino 25 — 30 a z macesnom. Tudi ta dela niso bila predvidena v planu.

V IEV, obrat Šentjernej, so imeli pred kratkim občni zbor sindikata, ki je bil združen s proslavo 10. obletnice ustanovitve podjetja IEV. Na občnem zboru so ugotovili, da je bilo sprejetih v SZDL 81 novih članov, v LM 47 in v ZK 5. Sindikat je organiziral letos samo eno predavanje; ustanovili so radioamaterski tečaj, za katerega je bilo več zanimaja od zunanjih kot od njihovih delavcev; gospodinjstvi tečaj je bil dobro obiskan; pri izdelavi uporov je bil plan presežen za 14%, potencijetrov pa so naredili za 6% manj kot je predvideval plan. Delovna sila je porasla od 103 na 142 zaposlenih.

Načrti za prihodnje leto: urediti lastno menzo, nabaviti pralni stroj, organizirati razne strokovne tečaje ter dobiti v službo takega človeka, ki bo v prostem času vodil kulturno-prosvetno delo mlajšega kolektiva.

- OGLASUJTE
- V DOLENJSKEM
- LISTU!

Luč v Špeharjih ob Kolpi

Dolgoletna in težko pričakovana želja naših ljudi v območju vasi Špeharji z zaselki Hrib, Breg, Selce in vasjo Daljne njeve ter Gorica, se je letos končno izpolnila. V sleherni hiši je posvetila električna luč. Ljudje so vztrajali, ker so bili trdno prepričani, da bo luč prišla enkrat na vrsto. In niso se zmotili. Tako ima sedaj biviš KLO Sinji vrh, ki šteje okrog 500 ljudi z 9 vasi in 130 gospodarstvi, električno razsvetljavo kljub temu, da smo oddaljeni od občine več kot 30 kilometrov.

Zahvaliti se moramo predvsem KZ Vinica in Občinskemu

ljudskemu odboru Črnomelj, ki sta prispevala denar za podaljšanje elektrovođa s Sinjega vrha v Špeharje in Daljne njeve v dolžini več kot 3 km. Kmetovalci so pomagali s kopanim jam, z drogovi itd.

Sedaj imajo vaščani vasi Špeharji v načrtu, da bodo v teku časa zgradili večjo vaško cisterno za vodo, ki bo hkrati

rezerva pri morebitnem požaru, v izredni suši in pa kot pitna voda za ljudi in živino.

Upamo, da bo tudi ta načrt uspešno izveden, ki stremijo za splošnim napredkom skupnosti s pomočjo oblasti, ki jim je šla vedno na roko, ker tudi sami nudijo po svojih močeh skupnosti.

P. Z.

Iz črnomaljske občine

Osnovne organizacije Socialistične zveze na območju črnomaljske občine sklicujejo občne zborove in na njih volijo nova vodstva. Odziv članstva je v večini primerov zelo lep, kar je seveda odraz delavnosti dosedanjih odborov. V posameznih primerih pa se je tudi pokazalo, da so nekatera vodstva v preteklem obdobju »dremala« in niso imela rednega stika s svojimi člani, kaj se, da bi povečali svoje vrste z onimi, ki še stojijo ob strani.

x

Dvorana v Prosvetnem domu v Črnomlju je sedaj opremljena s širokim platnom, ki omogoča redno predvajanje kinemaskopskih filmov. V ta namen je bilo potrebno predelati strop dvorane pred odrom ter vgraditi mehanizacijo, ki omogoča dviganje platna.

V bodoče ne bo treba obiskovalcem kino predstav in ostalih prireditev v zimskem času preživetvati v mrzli dvorani. Za primerno ogrevanje

dvorane so vgradili šest električnih grelcev zraka (kalorifonov), ki so se zelo dobro obnesli.

Šoferji in avtomehaniki so zborovali

V nedeljo, 21. 12. 1958 so se v Pionirski dvorani v Novem mestu zbrali šoferji in avtomehaniki za občni zbor. Teden dni prej so na sestanku imeli najprej predavanje o prometni varnosti, nato pa so sestavili predlog kandidatne liste. Tako so imeli člani združenja dovolj časa razmisliti o predlaganih kandidatih.

V predavanju o prometni varnosti so se dotaknili marsičesa. Vsi vemo, da številni prometni nesreči iz leta v leto raste. Res je, da naše ceste niso najboljše, Makedamske ceste, ki jih imamo pri nas, so starejšega tipa in razen tega še slabo vzdrževane. Te so za promet najnevarnejše. Zdrženje šoferjev skuša doseči čim-tejše sodelovanje z organi, ki ceste vzdržujejo. V mnogih primerih je kriv nesreče alkohol, torej vinjenost. To velja za vse uporabnike cest. Treba bo nujno podvesti proti takim prekrškom najostreje ukrepe.

Napake bomo odpravili le z vzgojo, predvsem s široko množico volje ljudi. Čas bi že bil, po dolgem prekršanju uvesti obvezno prometno varnostno izpizanje v šole. Začetni moramo pri mladini. Tudi starši morajo pri tem igrati pomembno vlogo. Poučiti morajo otroke, kako naj se vede na cesti, da ne bo nesreče.

Motorna vozila in cestno prometni predpisi se neprestano razvijajo. Poklicni šoferji so dolžni za razvoj spremljati. Le če bomo prometno varnost gledali in reševali.

Kanižarica pri Črnomlju

Na Rudniku Kanižarica so pred kratkim zaključili tečaj za kvalificirane rudarje-koparje. Zaključne izpite je pred okrajno izpitno komisijo z uspehom opravilo 20 rudarjev.

V Črnomlju so ustanovili izobraževalni center. Delo bo vodil poseben odbor, za izvajanje sklepov in programa pa bo skrbel plačani funkcionar. Izdelan je podroben delovni načrt, ki zajema razen Črnomlja tudi celotno območje občine.

vali iz omenjenih gledišč, bomo zmanjšali število prometnih nesreč in prihranili skupnosti velike stroške. Letos je bilo v našem okraju malo manj kot 30 milijonov materialne škode na vozilih — zaradi nesreč.

Predavanja o prometni varnosti so bila razen v Novem mestu še v Žužemberku, Trebnjem in Črnomlju. Vsi šoferji so izrazili željo, naj bi bila takšna predavanja večkrat.

Povrnilo se k občnemu zboru. Iz Ljubljane sta prišla kot zastopnika Republiškega odbora združenja šoferjev in avtomehanikov tovariša Srečko Slosar in Ivan Moder. Predsedništvo in tajništvo poročilo sta zajeli zunanje in notranje politične dogodke ter uspehe in delo organizacije v letošnjem letu. Novomeška podružnica ima 32 članov. Administrativno poslovanje se je letos zelo izboljšalo. Priredili so tečaj za visoko-kvalificirane šoferje, ki je trajal mesec dni z vsakodnevnim 8-urnim poukom. Vseh 16 kandidatov, ki so bili pripravljeni, je naredilo izpit, 13. julija, na dan šoferjev, je bilo 13 članov podružnice odlikovanih z zlato šofersko značko, 8 s srebrno in 2 z diplomami.

V razpravi so se pogovorili o dosedanjem in bodočem delu. Letos je šoferska organizacija dosegla pomemben uspeh, ko je dokazala, da je šofersko delo poškodovalo, če bi šlo za poštovno delo. Izročila predsedniku novomeškega združenja Francu Krihnu uokvirjeno diplomu Republiškega odbora.

Iz Dolenjskih Toplic

staji v Straži in jih takoj odpremlja dalje.

V Dol. Toplicah že nekaj dni slovenski »Viba« snema film iz partizanskih časov, ba je pod naslovom »Življenje in smrt«. Prvotno so nameravali posneti le del bodočega filma, a jim okolica Toplic, kjer se razvijajo partizanski življenje, tako ugaja, da bodo najbrž posneli ves film v Dol. Toplicah in okolici.

Cedenski koledar

Ceritev, 23. decembra — Božič
Petek, 26. decembra — Stefan
Sobota, 27. decembra — Janez
Nedelja, 28. decembra — Zivko
Ponedeljek, 29. decembra — Tomaž
Torek, 30. decembra — Evgen
Sreda, 31. decembra — Silvester

KINO

Črnomelj, od 20. do 26. dec. francoski film »Na smrt obsojeni je pobežni«. Od 30. do 31. dec. jugoslovanski film »H-8«.
Kostanjevica, Od 24. dec. ameriški film »Ena želja«. Od 31. dec. 30. dec. angleški film »Zvezda Indije«.
Metlika, Od 27. do 28. dec. ameriški film »Ena želja«. Od 31. dec. do 1. jan. 1959. ameriški film »Zgodba o Glennu Millerju«.
Mokronog, Od 27. do 28. dec. ameriški film »Maščevalec iz Dalas«.
Novo mesto, Krka, Od 26. do 29. dec. jugoslovanski film »Maks Dundich«. Od 30. do 31. dec. italijanski barvni film »Možje in volkovi«.
Dom JLA Novo mesto, Od 26. do 29. dec. ameriški film »Piknik«. Semič, 28. dec. slovenski film »Dolina miru«.
Sevnica, Od 27. do 28. dec. ameriški film »Mož iz Kolorada«.
Straža, 27. 12. »Tat ljubezni«. 28. 12. »Opčica dela«.
Tutina, Od 27. do 28. dec. ameriški film »Guglielmo Džungla«.
Predstave v nedeljo ob 16. in 19. uri.

MAJ OGLAS

Štiridlasna družina v Ljubljani potrebuje dobro izurjenega, samostojnega gospodinjstva pomočnika. Mesečna plača po dogovoru. Stanovanje in hrana v hiši. V postev pridejo samo samske osebe. Pisane ali osebne ponudbe v Ljubljani — Bežigrad, Zagrebška 24. Mizararskega pomočnika za polno sprejmem. Stanovanje in hiši. Prelovec — Pot na Rakovo ješlo 15 — Trnovo, Ljubljana.
Mizarji, cinkove plošče za furniranje deb. 4 mm, prodamo, 4 kose 183 x 65, 3 kose 150 x 80, 2 kose 200 x 100, 1 kose 205 x 56. Cena 140 dinarjev za kg. »Opremales«. Novo mesto, Trdinova 45, p. p. 7.
Kupim karkoli za žaganje drv v dobrem stanju. Ponudbe pošljite na upravo lista (823-58).
Zaradi selitve poceni prodam nekaj pohištva. Naslov v upravi lista (824-58).
Prodajam psa čuvaja pasme »doberman« dobrih dokazov. Miha Kovac, Karlovska 3, Novo mesto. Naslov v upravi lista (825-58).
Prodajam novo (stavbna parcela), iščem prazno ali opremljeno skromno sobico. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (815-58).

ZAHVALA

Vsem, ki so našega draga sina in brata

STANETA RIFLJA iz Bučine vasi sprejeli na njegovi zadnji poti, iskrena hvala. Posebej no zahvalo mo dolžni zdravniškimu osebju, ki mu je lajšalo bolečine, zastopnikom množičnih organizacij in pokojniškim soborom, ki so mu izkazali poslednje čast in darovali vence in cvetje, dalje vojaški godbi in pevsem, govornikom za poslovnice besede, in vsem, ki so z nami sočustvovali.

Družina Rifelj

V SPOMIN

Ob drugi obletnici smrti draga očeta
MIHAELA DRENKA iz Jablan se ga spominja hčerka Mary Kovac iz Sheboygana v Ameriki.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

OBVESTILA

RAZPIS

Upravni odbor Lekarne Novo mesto razpisuje delovno mesto

RAČUNOVODJE
Pogoji: popolna srednješolska izobrazba z najmanj 5 let prakse v knjigovodstvu. Nastop službe 1. jan. 1959. Plača po uredbi in po Pravilniku o plačah osebja Lekarne Novo mesto.

RAZPIS

Komisija za razpis uslužbenških mest pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu

razpisuje
MESTO ZDRAVNIKA
z nekaj let splošne prakse.

Ponudbe pošljite Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu do 10. januarja 1959.

RAZPIS

Trgovsko podjetje »Uslužnost« — Novo mesto, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Poslovođe prodajalne z mešanim blagom v Karteljevem pri Novem mestu.
2. Dve mesti trgovskih pomočnikov — pomočnic v živilski stroki mešanega blaga.

Pogoji so: pod 1. visoko-kvalificiran ali kvalificiran delavec trgovske stroke. Zaželena je praksa v vodenju prodajalne.

Pod 2. kvalificiran delavec trgovske stroke.

Možnost zaposlitve je takoj ali po ponedeljek. Proste, pošljite na gornji naslov do 10. 1. 1959.

OBVESTILO

Prodajalna »Galeb« v Novem mestu. Čista komandanta Staneta I. obvešča, potrošnike, da ima na zalogi veliko izbranih vrst in kvalitet moških, ženskih, otroških klobukov in čepic, kravati, šalov in drugih predmetov po najnižji konkurenčni ceni iz prve roke lastnega proizvajalnega podjetja.

Vsem svojim odjemalcem želimo srečno in uspešno polno novo leto 1959 ter se priporočamo.

OBVESTILO

Obveščam cenjene stranke, da bom imel brivsko frizerski salon v ponedeljek, 29. decembra, ves dan odprt.

Vsem spoštovanim strankam želimo srečno in uspešno polno novo leto 1959! Karlo Smid, brivsko frizerski salon Novo mesto.

OBVESTILO

GODBE NA PIAHALA IN GLASBENE SOLE POZORI! Generalno in bolno popravljamo vse vrste pihalnih instrumentov, saksofonov, klarinetov in harmonik. Popravila izvršujemo točno, solidno in po zmeranih cenah. Se priporočamo! KUSTURIN, delavnica za izdelavo in popravila instrumentov, Ljubljana, Veselova 3 (bivša Nunska).

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 16. do 26. decembra je bilo rojenih 19 dečkov in 15 deklic.

Poročili so se: Stanislav Sober, lesno in industrijski tehnik iz Dol. Toplic, in Vladimir Berkovec, učiteljica iz Vavte vasi. Alojz Sašek, industrijski delavec in Martina Penca, oba z Jesenic.

Umrli so: Stanislav Rifelj, invalidski upokojenec iz Straže, star 34 let, Janez Bele, posestnik iz Stranske vasi, star 82 let, Vladimir Gilgorjevič, poljedelec iz Zlata, star 20 let.

GOTNA VAS

Umrli sta: Marija Kočevar, učiteljica iz Brezovice, stara 82 let, Franciška Prešeren, kmetovalka iz Smoleje vasi, stara 52 let.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožeta Landić z Vinjega vrha — dekle, Marija Kump iz Cerovca — dekle, Marija Grah z Brega — dekle, Stefka Sajović iz Novega mesta — dekle, Ana Jakovčič iz Cerkevke — dekle, Ljudmila Priatelj iz V. Lahnje — dekle, Martina Jančar iz Leskovca — dekle, Marija Primožič iz Semiča — dekle, Elizabeta Sodek iz Kanižarice — dekle, Ivana Jenkole iz Novega mesta — dekle, Franciška Križman iz Podtabora — dekle, Zofija Pirc iz Kamnika — dekle, Marija Goršek iz Zapuž — dekle, Marija Pipan iz Velikega Orehka — dekle, Franciška Fejban iz Dolenje vasi — dekle, Rozalija Lužar iz Družinskih vasi — dekle, Slavica Štepić iz Studenca — dekle, Darinka Hren iz Češnjice — dekle, Milka Primožič iz Vrha — dekle, Justina Zalokar iz Ardra — dekle, Marija Šuštaršič iz Bitnja — dekle, Marija Krejan iz Sentrupert — dekle, Ljudmila Gole iz Gor. Globokola — dekle, Draga Stampelj iz Novega mesta — dekle, Albinova Novosar iz Brezja — dekle, Slavica Gerbec iz Metlike — dekle, Kri-

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Jože Vovk, posestnik iz Rumanje vasi, si je poškodoval desno nogo. Alojzu Večinu iz Kalca je pri delu padel hlood na desno nogo in mu je poškodoval. Janezu Noseču, posestniku iz Rumanje vasi, je cirkular poškodoval glavo. Vse roko in pravec. Tereza Bačar, osebna upokojenka iz Srednjega Lakenca, je padla po stopnicah in si poškodovala levo nogo.

GIBANJE PREBIVALSTVA V BREŽICAH

Pretekli teden so brežiški porodnišnici rodile: Panika Kosmit iz Ladiča — dekle, Josipa Mladenič iz Dobove — dekle, Anica Novak iz Lenarta — dekle, Ana Kržan iz Vel. Podloga — dekle, Marija Benje iz Krškega — dekle, Marija Pintarič iz Podgorja — dekle, Ana Sotošek iz Krži — dekle, Ivanka Svajgar iz Osredka — dekle, Karolina Starc iz Starega grada — dekle, Ljudmila Bostele iz Zdol — dekle, Olga Savrič iz Sel — dekle, Anica Abram iz Nove Rese — dekle, Anica Miklavčič iz Stare vasi — dekle.

BREŽSKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Jurij Bukovinski, delavec iz Račje vasi je dobil pri prometni nesreči poškodbe po glavi in levi roki. Ana Lichtenvalner iz Brestanice si je pri padcu zlomila levo nogo. Franca Živica, uslužbenka iz Globokega je povzeli avtomobil, pri čemer je dobila poškodbe po glavi in levi nogi.

IZDAJATELSKI SVET

DOLENJSKEGA LISTA

razpisuje mesto

UPRAVNIKA Dolenjskega lista

za vodenje materialno-finančnega poslovanja lista. Primerna komercialna izobrazba ali praksa zaželena. Ponudbe s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanjih službenih mest naj pošljete interese

UPRAVI DOLENJSKEGA LISTA, NOVO MESTO, p. p. 33, do 15. januarja 1959.

PLAČA PO DOGOVORU.

Ali je potrebna gostilna na Ruperč vrhu pri Birčni vasi?

Ze pred tedni smo slišali, da bodo preuredili prostore, ki so v Zadržnem domu predvideni za gostilno, za neke vrste zaščitno trgovino, ki bo prodajala oziroma razdeljevala tako zvan reprodukcij material, kajti sedanja trgovina bo morala postati samo stojno trgovsko podjetje ali podružnica enakega podjetja v Novem mestu. No, naj bo že kakorkoli, čeprav bi bilo treba v tem primeru tudi še razpravljati. Nam gre za GOSTILNO, ki je prav tu nujno potrebna.

Morda bo kdo dejal: »Čemu vam bo gostilna, saj imate dovolj vina doma in v zidanici!« Je že res, da ga imamo, toda nam ne gre le za kapljico, temveč za lokal, v katerem bi se okrepčali in spili izletniki, ki prihajajo na Ruperč vrh, kjer so ruševine gradu, v bližini pa sta tudi dve znameniti sekvoji po 40 m visoki. Od tu je lahko mahneš še na Viševce, k Zupančičevim, kjer so včasih tudi imeli gostilno, ali pa na Cerovec, v Stransko in Birčno vas ali pa uživati ob pogledu na prostorno pokrajino v podnožju Gorjanec. Tudi tega smučarstva, ki se razvija, ne smemo pozabiti. Gostilne koristijo tudi v zimskem času našim športnikom.

Kaj želijo Semičani

Tovariš Jože Kastelic, šef železniške postaje Semič, nam je povedal: »Želim, da bi nam v ZTP Ljubljana bili v letu 1959 tako naklonjeni, da bi nam po trinajstletnem obiljubljanju vendar že zgradili semiško železniško postajo... Gotovo bi tej želji enodušno pritrdili vsi Semičani in vsi potniki, ki tu vstopajo in izstopajo.

Niž posebnega...

Srečko Mihej mu je ime, je pa pismošoj v Semiču. Ker je sonce prav takrat posijalo izza oblakov, je imel odprti dežnik, menda zato, da se je varoval žarkov. Predno sem ga utegnil fotografirati, je opazil mojo namero in dežnik hitro zaprl. »Za novo leto si ne želim nič posebnega, kaj pa če bit' ta-kega!« je odgovoril. Tudi skromni ljudje so na svetu, sem pomislil in nadaljeval pot.

Tomos 350...

Komandir postaje Ljudske milice Semič Ivan Skrt je povedal takoj: »Želim čimmanj nesreč na cestah, zase pa Tomos 350!«

IEV, obrat »Kondenzator« Semič

Dekleta so se vsula iz semiške tovarne. Ko sem kar tako mimogrede vprašal, kako gre, so odgovorile: »Dobro! Hrana v obratni menzi je dobra, delo imamo, to je pa bome dovolji!« Ko sem prispel v obrat, je delala le še navijalnica. Dekleta sede za belimi navijalnimi stroji. Plasti stanola, pomešane s papirjem, drse med vzvodi in se navijajo. Dekliške roke režejo, uravnavaajo, snemajo, v škatlah ob strojih pa se kopi-čijo srebrni volčki. Tako nastajajo kondenzatorji.

Televizor...

Anica Stravs edina delavka, ki je takoj odgovorila, je rekla: »Za novo leto si želim televizor, zato ker kondenzatorje navijam. Televizor naj bo kakršen koli. V Semiču tako ne moremo sprejemati!«

Kolo

Delavka Marija Sutlič: »Če bi se znala voziti, bi si želela kolo. Fanta pa ne želim!« — »Zakaj ne?« — »Zato, ker ne!

Kolo

Marija Znidaršič: »Da bi mi Dedek Mrz prinesel kolo, čeprav sem že prestara, da bi v Dedka verjela. S kolesom bi se vozila iz Strekljčeva v službo.

Kolo

Marija Lukežič: »Rada bi kolo, da bi se z njim vozila na delo!«

KOLO

Mira Plut: »Rada bi kolo!« — »Da bi se vozila z njim v službo?« — »Ne, jaz sem iz Semiča. Ob nedeljskih popoldnevih bi mi prav prišlo!«

Obratovodji sem po teh pogovorih svetoval kooperacijo s tovarno koles ROG v Ljubljani: pa je odgovoril: »Oh, saj bi mi to že naredili, toda kaj nam pomaga, ko pa Rog ne potrebuje kondenzatorjev...«

»Ne vem...«

je bila želja mnogih deklet v obratu. Nobena pa ni znala povedati, kako velik je ta »ne vem«, če je debel ali suh, če je dober ali hudoben. To je razumljivo, saj je njihovo delo

natančno. Zahteva celega človeka in se zato dekleta med delom ne utegnejo razgovarjati.

Daljši lase in brade!

Egon Povše, brivec in frizer iz Semiča, ima skromno željo: »Da bi v letu 1959 ljudem brade in lasje bolj rasi. Tako bom imel prihodnje leto boljše uspeh.« je odgovoril.

Stanko Metelko si želi nič manj kakor vinograd...

»Hvala, ne kadim«

je odvrnil neznanj gost, ki ga je tovariš Povše bril, ko se je skušal mojster z njim posvetovati glede novoletnih želja.

Novih semen in obnovo vinogradov

Janez Kočevar, napreden kmetovalec iz Semiča: »Želim, da bi akcija za uvažanje novih semen v kmetijstvu zajela več kmetov. Vsem, ki so letos sejali italijanko, naj kar najbolje obrodijo! In še nekaj: Semiška gora je bila včasih ponos Semiča, danes pa to več ne velja. Želim, da bi v prihodnjem letu vse trtje na njej obnovili in bi se tako povrnila njena stara slava, v dobro nas vsehi!«

Kostanjevica na Krki

Angela Jurgalč, delavka »Sivalnice« iz Kostanjevice, nam je takole zaupala svoje želje:

»Moja želja in verjetno želja vsa kolektiva je, da bi končno uredili proizvodnjo in lah-

ko povečali število zaposlenih delavk, s tem pa tudi dohodek podjetja. Da bi se ta želja uresničila, pa je potrebno nabaviti še nekaj specialnih strojev. Tako bi lahko naš obrat prevzel vse faze dela do dokončnih izdelkov.

Naš kolektiv je mlad, zato ima še nekaj težav pri organizaciji dela. Vse pomankljivosti pa bomo z vestnim delom in strokovno priučenostjo odpravili. Bralcem Dolenjskega lista pošiljam novoletne pozdrave z najboljšimi željami.

Loize Mlakar, predsednik občinskega odbora RK Kostanjevica:

»Občinski odbor RK združuje dva krajevna in en mestni odbor, skupno 500 članov; tri šole; skupno 500 članov podmladka. Po vseh šolah delajo šolske mlečne kuhinje in so urejeni higienski kotički. Vrednost hrane za šolske mlečne

kuhinje je znašala v letu 1958 nad šest milijonov. Odbor ima težave s kuhinjami, ker ni za to primernih prostorov, vendar se sedaj urejujejo prostori v Kostanjevici in Podbočju. Dobro bi bilo, če bi k tej ureditvi prispevali kaj tudi okrajni odbor RKS.

Občinski odbor RKS je s pomočjo okrajnega odbora RK delal na večjih asanacijskih objektih za zdravo in pitno vodo. Ena izmed važnih nalog našega odbora je tudi krvodajalstvo, katero vodi transfuzijska postaja Ljubljana ter so

s tukajšnjim uspehom zadovoljni. Boleča točka je delitev Carre paketov, katerih smo s pomočjo koordinacijskih odborov razdelili 130 za socialno ogrožene. Vendar se najdejo kritike, posebno od tistih, ki so pomoči manj potrebni.

Drugo leto želimo z delom nadaljevati; z združenimi močmi dvigujemo standard delovnega človeka in izpolnjujemo tudi naloge odbora RK.

9-99...

Vsega več - razen tobaka

Koliko smo potrošili v letošnjem prvem polletju

Po statistiki prometa na drobno smo porabili v našem okraju v prvem polletju 1958 za: živila 1 milijardo 167 milijonov 292.000 dinarjev, tobak in tobakne izdelke 130 milijonov 238.000 dinarjev,

Novoletni popusti na železnica

Novoletni prazniki se bodo začeli v sredo, 31. decembra, in se bodo končali v ponedeljek, 5. januarja. Za to priložnost so Jugoslovanske železnice odobrile weekend-voznice, ki veljajo za odhod od 12. ure v sredo, 31. decembra leta 1958 pa do 24. ure v nedeljo, 4. januarja 1959. Za povratek velja popust od polnoči v četrtek, 1. januarja pa do 12. ure v ponedeljek, 5. januarja prihodnjega leta. Kakor za praznik 1. maja in dan republike, velja tudi za novoletne popuste predpis, da se lahko izkoristijo za I. in II. razred osebnih in drugih vlakov na razdaljah, ki ne smejo biti daljše nad 600 km. — Vsa železniška transportna podjetja v državi bodo povečala redne garniture osebnih in brzih vlakov ter uvedla veliko število izrednih vlakov za udoben prevoz potnikov ob novoletnih praznikih.

tekstilne predmete 763 milijonov 163.000 dinarjev, usnjene in gumijaste izdelke 257 milijonov 816.000 dinarjev, kurivo 9 milijonov 999.000 dinarjev, kovinske izdelke (avtomobile, štedilnike, kolesa in drugo) 336 milijonov 344.000 dinarjev in ostalo 851 milijonov 296.000 dinarjev.

V istem razdobju lanskega leta smo na istem ozemlju porabili za: živila 1 milijardo 1 milijon 505.000 dinarjev, tobak in tobakne izdelke 130 milijonov

498.000 dinarjev, tekstilne predmete 670 milijonov 70.000 dinarjev, usnjene in gumijaste izdelke 130 milijonov 238.000 dinarjev, kurivo 7 milijonov 228.000 dinarjev, kovinske izdelke 284 milijonov 58.000 dinarjev in ostalo 779 milijonov 829.000 dinarjev.

V letošnjem prvem polletju smo torej potrošili 400 milijov 773.000 dinarjev več kot v istem razdobju lani. Potrošnja se je povečala povsod, samo pri tobaku ne.

J. P.

Pred kratkim smo pisali o obnovenem pevskem zboru v Dol. Toplicah; danes objavljamo sliko mladega zbora s prvega nastopa na dan republike.

Pred 40-letnico ustanovitve SKOJ

MARKO FILIPOVIC:

5

Kri na kamenju

Blizu borove hoste sta drug ob drugem ležala Boris in Ivica in zrla z mrtvim očmi; v jarku ob cesti je slonela njuna prestreljena, s krvjo obrizgana kitara, Zorko, tisto Zorko, ki je Proletarcu oprala in zakrpala nogavice, je mitraljez presekala čez srce. Na sredi ceste je ležala lepa Marija. Bele, razgaljene prsi ji je s tožnim, zlatim sijem prelivala sončna svetloba. Kolikor bolj smo se bližali Olujčevi zgradbi, ki je bruhala velike ognjene jezike, toliko več mrtvih tovarišev smo našli. Na majhnem mestnem trgu so ležali postreljeni sinjski gimnazijci, Gojko, urednik Stenčasa, Hrste, sekretar SKOJ I. čete, Ante, Borkovič. Pri cerkvi so bili poklani starega gostilničarja, njegovo ženo in dve lepi hčeri, ki so vedno z robci obdarovali Kota, Crljena in Pleiča in nam mahale vselej, kadar smo se vračali iz akcije. Hiše so gorele, ob hišah po mestu pa so ležali otroci, žene, in drugi. Sovražnik je likvidiral vse živo, kar je našel v mestu. Sapa je zastrupljala zrak s smrdom po smodnikih in človeških truplih. Neka žena z zmešanim pogledom in norimi kiki je klicala na pomoč in si pulila lase.

Skupina udarnih bataljonov: Splitski, Sinjski, Mosorski in Biokovski je dobila nalogo, naj likvidira ustaško oporišče Biokovo. To leglo zloglasnih ustašev se je upiralo in prizadevalo zlo že od početka ljudske vstaje v Dalmaciji in metalo črn madež na svobodoljubno ljudstvo tega kraja, ki je bilo do zadnjega vstalo k orožju proti sovražnikom in izdajalcem. »Brko«, vaški poglavar in okoreli ustaš je zapeljal sto petdeset kmetov za svoje umazane koristi. Z njimi in še z nekaj žandariji in ustaši se je pred napadom naših enot umaknil in koncentriral svoje sile v velikem zidanem poslopju sredi vasi.

Stab skupine bataljonov je poslal žene in otroke s kurirji na dogovor. Naj se vdajo brez borbe, da ne bo prelivanja krvi. »Brko« je bil trmast. »Povejte komunistom, da bo prej padel Berlin kakor Biokovo!« je vpil z visoke, trdnjavi podobne zgradbe. Zene so posrle kante, naj bodo pametni, naj pustijo boljše in pridejo k otrokom, dekleta so rotila fante, toda trdnjava je ostala nema. Le »Brko« jih je psal in vpil, naj zginejo, če ne bo tekla kri.

Poskus, da se utrdba zavzame brez žrtve, je ostal neuspešen. Dva dni so borci že poskušali, da bi jo zavzeli, pa ni šlo. Dohod k zgradbi je bil raven in čist, da so ustaši imeli na muhi vsak premik naših borcev. Težkega minometala nismo

imeli. Damir je tolkel s svojim tromblonom, pa tudi to ni pomagalo. Naj so bili njegovi zadetki še tako točni, kamen je bil le pretrd. Toda nočjo mora biti posadka v zgradbi likvidirana!

Stab Mosorskega in Biokovskega bataljona se je domislil, da bi se dvajset bombsev povzpelo na zgradbo z bočne strani, presenetilo posadko in jo skozi opeko zasulo z bombami.

Noč je bila že pozna. Slišati je bilo le šuštenje nezrele koruze in vinogradov, skozi katere je pihal lahen levant z morja čez Mosor. Dane je izbral dvajset najboljših borcev in odšel z njimi na akcijo. Misli borcev, razporejenih v strelske vrste, so se upirale v visoko utrdbo. Njena bočne strani je skrivala senca oblaka, pročelje pa je obsevala mesečina. Vsa srca so drhtela od negotovosti in čakanja. Ko je že kazalo, da tega čakanja ne bo nikoli konca, so kot težke havbice zagrmeli bombe biokovke. Juris borcev je bil silovit, nepremagljiv. Izdajalci so se krčevito upirali, dokler ni bila docela premagana ta ustaška trdnjava, ki se je bila tako dolgo upirala in grozila. Začelo se je dani. Zene v črni so pele žalnice. »Brku« je z nekaj banditi uspelo pobegniti v Sinj. Vaški stari in mladeniči v utrdbi so brez moči gledali s široko odprtimi očmi, kakor da od navzočih živih čakajo razlago za svojo smrt.

Med mrtvimi Mosorci in Biokovčani je ležal tudi mladi Krajišnik. Oči je imel zaprte, kakor da spi. Tokrat sem prvič videl komandanta Dana, da joka. Stal je pred nami kot velikan in mislil sem, da bo zarjul kot ranjeni lev. Toda v njegovih očeh je sijala toplota in nežnost brez očitkov. S svojim moškim pogledom je iskal vsakega od nas, kakor da hoče vsakemu nekaj posebnega povedati. Kako hudo mu je bilo slovo od nečesa, kar mu je pomenilo tolikšno notranje doživetje, tolikšno bogastvo življenja — slovo od mladega Proletarca.

Kolona je zavila proti Gornjem Docu. Davor je pripovedoval s svojim nerodnim, hrupnim glasom:

»Veš, Proletarca nismo spustili z oči, toda ušel nam je v juris, sledil sem mu korak za korakom. Med prvimi je planil v zgradbo, hotel sem mu preprečiti, pa je bilo prepozno.«

S čela kolone so odmevali skladni glasovi Kota, Crljena in Pleiča:

»Oj, ustaši, ljudski krvosei, zdaj pač veste, kako Dane bije...«

Pesem je odmevala po mosorskem po- bočju in se skladno spajala z grobim krasom, v katerem se je rodila.

Med BELTOVCI

Pozdravi...

Vajenci raznih strok Dolenjski, ki se učijo v Mariboru, želijo srečno in uspešno polno leto 1959 vsem doolenjskim delovnim kolektivom, zlasti pa okrajnemu odboru Zveze borcev, ki jih vdarčuje in šola. Tudi vsem domačim pošiljamo iskrene novoletne pozdrave: Jože Mejak, Franc Kosec, Anton Kres, Dragoslav Benčič, ki dela že sedem let v BELTU. »Želim, da bi ostali obratji doseglej v letu 1959 enak bruto dohodek kot litarva in da bi bile plače boljše, saj se nam bodo potem vse želje izpolnile!«

STANOVANJA

potrebujejo delavci, smo izdelali takoj nato, ko smo vprašali Marijo Ivančič. Rekla je: »Hišole in takoj dopolnila: »Zato, da bi imela v letu 1959 stanovanje, ki ga zdaj nimam.« Ce se izpolnijo te štiri želje, bo črnomaljski BELT prihodnje leto najboljšje podjetje v FLRJ. Mi smo pa šli še naprej po obrihih.

NOVO OBLEKO

Strojnik Anton Butala je bil močno zatopljen v svojo strožnico. »Želim si novo obleko«, je povedal, menda je zato, da je nekaj rekel.

TRI ŽELJE...

je imel mojster strojnega oddelka Jože Beslič; zaželel je nove stroje, kakor že pred njim predsednik upravnega odbora, »in da bi se izboljšala s posredovanjem tovarne prehrana delavcev, ki res težko fizično delajo. Razen tega želim, da bi

je vsak, ki smo ga vprašali, izpopnil željo svojega predhodnika.

NOVO STROJNO OPREMO

je zaželel predsednik upravnega odbora delavskega sveta Valentin Vister z besedami: »Želim, da bi tovarna v letu 1959 dobila novo strojno opremo, ki jo krvavo potrebujemo. Jaz pa, da bi bil zdrav!«

VEČJI BRUTO DOHODEK

je zaželel direktor Franc Lakner zelo na kratko: »Želim, da bi v letu 1959 povečali bruto dohodek!«

STROKOVNO SPOSOBNE LJUDI

pa si želi v tovarni sekretar Bojan Fabjan, ki je izrazil svojo željo takole: »Da bi v letu 1959 imeli dovolj pridnih in strokovno sposobnih ljudi za proizvodnjo.«

Pozdrav iz Francije

Le ns, 16. decembra 1958

Vsem bralcem in bralkam Dolenjskega lista, prek katerega smo povezani zlasti mi izseljenci z vsem svetom, uredništvu in upravi časnika in vam, tovariš urednik, priskrbe pozdrave in tople čestitke za novo leto 1959!

V imenu odbora društva Udrženje Jugoslovancev v severni Franciji vam poročam, kako smo proslavili 15. obletnico rojstva naše socialistične Federativne ljudske republike Jugoslavije in hkrati veliko zmago naše mladine na novi avto cesti. To je bilo 23. novembra, na dan, ko smo tu pri nas v Sallauminu slavili naš narodni praznik. Tako mi kot naša mladina smo ponosni na vse vas, a še posebno na našo mladino, ki je naša bodoča generacija socialistične Jugoslavije. Ponosni smo na velikansko delo, ki ste ga dosegli v 13 letih svobode.

Na dan republike smo imeli veliko čast; obiskal nas je naš veleposlanik dr. Uvalič, sekretar poslanštva

Člani Udrženja Jugoslovancev v severni Franciji.

Novaković in tov. Vida Hreščak od Poročevalca. Med 17 narodnih živinov tu v rudarskem bazenu Pas-de-Calais in še nihče izmed njih ni imel take časti in tako visokega obiska diplomata, kot smo ga imeli mi Jugoslovani zdaj že vdrugič. Pred dvema letoma nas je obiskal tov. Bebler s soropgo. To je znak bratstva v polni meri. Vesel sem, — tako je dejal dr. Uvalič — da vas vidim tu zbrane v tako velikem številu in s tako velikim rodoljubjem, nazvlic temu, da ste ločeni od rodne grude že več desetletij!

Res je, tujina nam je vzela naše moči, naše zdravje, a ljubezni do Domovine nam ni in ne bo nikoli. O tem se je prepiral tudi tovariš veleposlanik in vsi, ki so prišli med nas ali ki žive med nami. Res se naša mladina nahaja v valovih tujine, a vedno nam je doslej še sledila. Ko smo se ob teh dveh velikih praznikih razšli, je vsakdo odnesel v svojem srcu lep spomin na našo socialistično domovino z obljubo, da ji ostane vest do groba.

Vsem vam v domovini pa želimo prav vsi, da bi tudi v letu 1959 nadaljevali s prav takimi uspehi gradnjo našega socializma za še boljše bodočnost našega ljudstva in za mir med vsemi narodi na svetu.

JOŽE MARTINCIC
Lens, Pas-de-Calais

Stalna pripravljenost

Naš obrambni mehanizem je sestavni del socialističnega gospodarstva — S 6. rednega letnega občnega zbora ZROJ okraja Novo mesto

Dne 21. decembra je bil v Novem mestu šesti redni letni občni zbor Zveze rezervnih oficirjev okraja Novo mesto. Začel ga je Franc Kotnik, predsednik okrajnega odbora ZROJ. Pozdravil je vse delegate — rezervne oficirje, polkovnika Sima Livado — komandanta garnizona Novo mesto, Franca Kolarja — člana Centralnega odbora ZROJ in Glavnega odbora ZROJ Slovenije, podpolkovnika Boža Ciroviča — načelnika vojnega odseka Novo mesto, zastopnike rezervnih podoficirjev in ostale.

Iz poročila predsednika: na občinskih občnih zborih je bilo preveč govora o pomankljivostih, a premalo o tem, kako bi jih odklonili. Rezervni oficirji delajo na vseh področjih in so na vodilnih položajih v skoraj vseh organizacijah. Oficirji ne smejo biti samo vojni oficirji na bojnem polju, ampak tudi na vseh delovnih in političnih položajih. Sodelovali so neposredno ali posredno pri izgradnji avto ceste. Proučevali so in še proučujejo gradivo Sedmega kongresa. Organiziranih je bilo 181 predavanj, s povprečno udeležbo 64%, in več ekskurzij. Njihova delegacija se je udeležila praznov na Sutjeski. 14% rezervnih oficirjev še ni članov Zdrženja.

Iz razprave: rezervni oficirji predstavljajo velik del oboroženih sil. Organizacija je šla v širino svojega dela dovolj, treba je pa še izboljšati kvaliteto. Danes se ne moremo več vojskovati na stari način. Treba si je stalno izpopolnjevati vojaško znanje. Uspeh v vojskovanju bo treba doseči s čimmanj človeških žrtve. Človek je bil in bo glavni činitelj — njega ni mogoče zamenjati.

Pri izpopolnjevanju znanja bodo vedno pomagali aktivni oficirji. Naša država je relativno majhna, zato so razni politiki trdili in še trdijo, da se bi morala priključiti enemu izmed blokov — toda mi se ne bomo priključili nikamor! Mi imamo svojo pot, po kateri gremo! V morebitni novi vojni frontne črte ne bodo tako jasno začrtane, kot so bile v dosedanjih, zato bo vloga človeka še večja, zato mora biti človek sposobnejši, zato je dolžnost vsakega rezervnega oficirja, da spremlja razvoj vojne tehnike in da obiskuje predavanja. Naš obrambni mehanizem je sestavni del našega gospodarstva, naše graditve socializma. Odbor mora proučiti subjektivno in objektivno problematiko vsakega poedince — rezervnega oficirja — kako živi in kakšno vlogo ima v našem družbenem življenju. Udeležba na sestankih, predavanjih, seminarjih in ostalem, je zadovoljiva, če upoštevamo, da je v naši organizaciji včlanjenih precej invalidov, upokojenih oficirjev in takih, ki so upravičeno odsotni, pa vendar bi bila udeležba lahko še večja. Proti takim, ki ne delajo dovolj v organizaciji, je treba ostro nastopiti. Če pa izostane s predavanja nekdo, ki dela v več organizacijah, ga ne smemo soditi tako kot tistega, ki nikjer ne dela. Treba je več praktičnih vaj kot predavanj.

Izvoljen je bil nov odbor in delegati za tretji kongres UROJ ter republiško skupščino.

P. J.

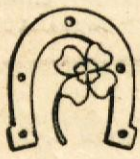
Komunalna banka

ČRNOMELJ

z ekspozituro v METLIKI

ZELI VSEM KOMITENTOM SREČNO NOVO LETO 1959

OPRAVLJAMO VSE BANCNE POSLE
IN ZBIRAMO HRANILNE VLOGE PO
OBRETNOSTI MERI DO 60%

VSEM
ZADRUŽNIKOM
NAŠE DOMOVINE,
ZLASTI PA SVOJIM
ČLANOM ZELI VSO SREČO
V LETU 1959

**KMETIJSKA ZADRUGA
TRŽIŠČE**

**KMETIJSKA
ZADRUGA
VRŠNA SELA**

ZELI SREČNO NOVO
LETO 1959 VSEM KME-
TOVALCEM SVOJEGA
OBMOČJA, POSEBNO
PA ČLANOM ZADRUGE.

GRADBENO
PODJETJE

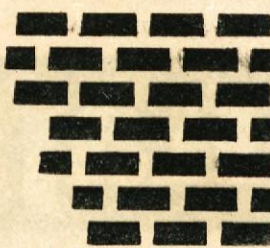
„Sava“
VIDEM-KRŠKO

TER GRADELSKI
**SEVNICA
RADEČE
VIDEM-KRŠKO
in CERKLJE**

S STRANSKIM
OBRATI

**MIZARSTVO
CEMENTNINE
in TERACERSTVO**

čestita za novo leto vsem
gradbenim delavcem, so-
rodnim podjetjem in po-
slovnim prijateljem ter se
še priporoča.

SREČNO NOVO LETO ŽELIMO

TRIKOTAŽNA
INDUSTRIJA

„Beti“

DELOVNI KOLEKTIV

„PODGORJA“

MIZARSTVO

SENTJERNEJ

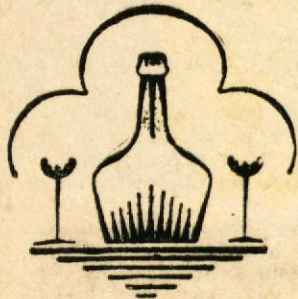
ZELI SREČNO
IN USPEHOV POLNO
LETO 1959

Vsem cenjenim stran-
kam želi srečno in za-
dovoljno LETO 1959

TRGOVSKO PODJETJE
„TOPLICE“
DOLENJSKE TOPLICE

„Imperial“

VIDEM-KRŠKO

TOVARNA ČOKOLADE IN LIKERJEV

PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE: VSE
VRSTE ČOKOLADNIH DESERTOV, SLADKANIH KA-
KAVOV IN LIKERJEV. ● SREČNO NOVO LETO
ŽELIMO VSEM ODJEMALCEM IN POSLOVNIM PRI-
JATELJEM!

OGLEJTE SI NAŠO ZALOGO — PREPRICALI SE
BOSTE O DOBRI KVALITETI NASIH IZDELKOV!

KONFEKCIJA

»LISCA«

SEVNICA

CENJENIM ODJEMALCEM SE ŠE DALJE PRIPO-
ROČAMO IN JIM ŽELIMO SREČNO IN USPEHOV
POLNO LETO 1959

Vsa v stroko spadajoča dela iz-
vršuje solidno in po zmernih
cenah

**„REMONT“
ŽUŽEMBERK**

ZA NOVO LETO CESTITA
VSEM INVESTITORJEM IN PO-
SLOVNIM PRIJATELJEM

„GRAD“

TRGOVINA
Z MEŠANIM BLAGOM
ŽUŽEMBERK

želi srečno novo leto
svojim odjemalcem in se
jim še dalje priporoča

VSEM ODJEMALCEM,
KOSTANJEVICANOM IN
OKOLICANOM SE ŠE
DALJE PRIPOROČA IN
JIM ŽELI SREČNO NO-
VO LETO

TRGOVSKO
PODJETJE
KOSTANJEVICA

VSEM SVOJIM
ČLANOM,
ODJEMALCEM
IN METLIČANOM
ZELI SREČNO
LETO 1959

KMETIJSKA
ZADRUGA
METLIKA

VSEM SVOJIM
ČLANOM ŽELIMO
MNOGO USPEHOV
IN
GOSPODARSKEGA
NAPREDKA
V LETU 1959

KMETIJSKA ZADRUGA
KRŠKO

KMETIJSKA
ZADRUGA
ŽUŽEMBERK

želi vso srečo v
LETU 1959 vsem kme-
tovalcem svojega ob-
močja, zlasti pa svo-
jim članom.

MIZARSKA
PRODUKTIVNA ZADRUGA
SEVNICA

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE,
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN ZNANCEM ŽELI-
MO VSO SREČO V LETU 1959

DELOVNI KOLEKTIV

**„Kremenice“
SEVNICA**

SE ZAHVALJUJE SVOJIM ODJEMALCEM ZA
ZAUPLANJE V PRETEKLEM LETU IN SE JIM
PRIPOROČA ZA NADALJNO NAKLONJENOST,
HKRATI PA JIM ŽELI SREČNO IN USPEHOV
POLNO NOVO LETO

KOMUNALNO
PODJETJE
Z VSEMI SVOJIMI
USLUŽNOSTNIMI
OBRATI
V VIDMU-KRŠKEM

ZELI SREČNO NOVO
LETO VSEM DELOV-
NIM LJUDEM Z ZE-
LJO, DA BI V PRI-
HODNJEM LETU DO-
SEGLI SE VEČ USPE-
HOV

Kmetijska zadruga

SENTJERNEJ

CESTITA ZA NOVO LETO VSEM SVOJIM ČLA-
NOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM

Vsem delovnim kolektivom, poslovnim
prijateljem in kmetijskim delavcem
želi ob vstopu v leto 1959 obilo sreče.

Kmetijsko gospodarstvo

KOSTANJEVICA

Zdravilišče

DOL. TOPLICE

NUDI CENJENIM GOSTOM PRVOVRSTNA JEDILA IN
PIJACE TER TERMALNE KOPELI. SREČNO NOVO LE-
TO ŽELIMO VSEM, KI SO NAS LETOS OBISKALI IN
SE JIM ŠE DALJE PRIPOROČAMO!

Vse prevoze s lastnimi ko-
nji in vozovi opravi naj-
hitreje in najceneje

PREVOZNIŠTVO
NOVO MESTO

Srečno NOVO LETO
želim vsem odjemalcem
in svojim nameščencem

„VINO“ Novo mesto

VSO SREČO IN OBILO
ZADOVOLJSTVA
V LETU 1959
ZELI VSEM
GOSTINSKIM OBRATOM

TRGOVSKO PODJETJE

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR

ČRNOMELJ

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR ZROJ

OB VSTOPU V LETO 1959 ŽELIMO VSEM DELOVNIM LJU-
DEM ČRNOMALJSKE OBČINE MNOGO USPEHOV NA POLI-
TIČNEM, GOSPODARSKEM IN KULTURNEM PODROČJU!
NAJ NAM BODO DOSEDANJE DELOVNE ZMAGE KAZIPOT
V BODOČNOST!

Občinski komite ZKS
Občinski komite LMS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB

Občinski ljudski odbor VIDEM KRŠKO

IN VSE OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE ŽELIMO V LETU 1959 OBLIČLO DELOVNIH USPEHOV, ZADOVOLJSTVA IN NOVIH ZMAG VSEM, KI NESEBIČNO USTVARJAJO SREČNEJŠO SOCIALISTIČNO PRIHODNOST

OB VSTOPU V LETO 1959 ŽELI VSEM OBČANOM KAR NAJVEČ DELOVNIH USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA

Občinski ljudski odbor

STRAŽA - TOPLICE

Trgovsko podjetje

Makronog

CENJENIM GOSTOM SE TOPLO PRIPOROČAMO IN JIM ŽELIMO PRIJETNO SILVESTROVANJE

GOSTINSKO PODJETJE SEVNICA

SVOJIM ODJEMALCEM SE PRIPOROČA IN JIM ŽELI VSO SREČO V LETU 1959

OKRAJNA OBRTNA ZBORNICA

Novo mesto

KMETIJSKA ZADRUGA

ŽELI VSEM SVOJIM ČLANOM IN CENJENIM ODJEMALCEM SREČNO, ZDRAVO IN BOGATO LETO 1959

SVOJIM ODJEMALCEM ŽELI VSO SREČO V LETU 1959 IN SE ŠE NADALJE PRIPOROČA

PEKARIJA
SREČKO
ŠLOGAR
ŽUŽEMBERK

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

„TRŽAN“

MOKRONOG

s poslovalnico v PUŠČAVI

SE PRIPOROČA CENJENIM ODJEMALCEM IN JIM ŽELI SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1959

SREČNO NOVO LETO ŽELIMO

BREŠTANICA

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

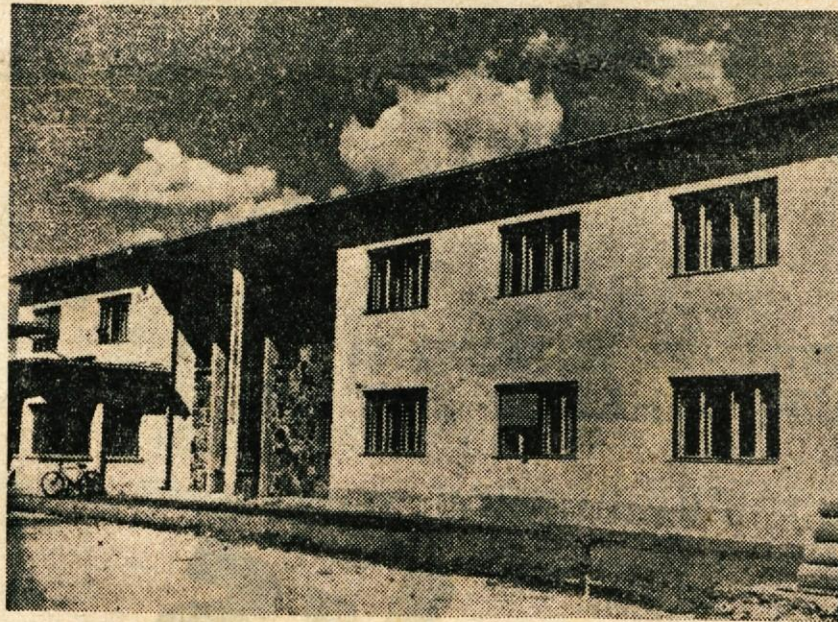
METLIKA

Vsem članom, odjemalcem, poslovnim prijateljem in znancem se toplo priporoča in jim želi vso srečo v letu 1959

KMETIJSKA ZADRUGA

Z VSEMI SVOJIMI OBRATI

Želi vsem Belokranjskim, poslovnim prijateljem in cenjenim odjemalcem srečno novo leto ter se jim še nadalje priporoča!

VSEM DELOVNIM LJUDEM NAŠE DOMOVINE ŽELIMO MNOGO SREČE IN USPEHOV PRI GRADITVI SOCIALISTIČNEGA GOSPODARSTVA V LETU 1959!

SVOJIM DELAVCEM, USLUŽBENCEM, INŽENIRJEM, TEHNIKOM IN OSTALIM STROKOVNJAKOM TOPLO ČESTITAMO ZA NOVO LETO, ŽELEČ JIM ŠE NADALJNIH USPEHOV!

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu

ŽELI SREČNO NOVO LETO 1959 VSEM ZAVAROVANEC, UPOKOJENCEM IN NJHOVIM SVOJCEM, KAKOR TUDI ZDRAVNIKOM IN ZDRAVSTVENIM DELAVCEM NOVOMEŠKEGA OKRAJA!

SREČNO NOVO LETO ŽELI

KMETIJSKO GOSPODARSTVO ŠENTJERNEJ

Za novo leto čestitajo svojim odjemalcem

OBRTNA PODJETJA V METLIKI:

MESTNA KLAVNICA METLIKA

KOVAŠKO PODJETJE METLIKA

ČEVljARSKO PODJETJE METLIKA

PEKARIJA METLIKA

FOTO-KINO METLIKA

ŠIVILJSKO PODJETJE METLIKA

Tovarna papirja in celuloze „DJURBO SALAJ“ VIDEM - KRŠKO

PREBIVALCI OBČINE! V PRIHODNJEM LETU
ZDRUŽIMO VSE NAŠE SILE V BOJU ZA DVIG
ŽIVLJENJSKE RAVNI! OSREDOTOČIMO VSE
NAŠE NAPORE ZA GOSPODARSKI IN KULTUR-
NOPROSVETNI DVIG NAŠE OBČINE!

Občinski ljudski odbor

NOVO MESTO

OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI KOMITE ZKS

Vso srečo in obilo zadovoljstva v letu 1959
želimo svojim občanom z željo, da bi tudi
v prihodnjem letu zastavili vse svoje sile
za zgraditev socializma!

Občinski ljudski odbor Metlika

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI KOMITE LMS

OBČINSKI ODBOR ZROJ
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR ZVVI

Uprava za ceste LRS

TEHNIČNA SEKCIJA
NOVO MESTO

želi srečno novo leto vsem svojim cestarjem,
delavcem, uslužbencem in strokovnjakom!

Za novo leto iskreno čestita in se priporoča
Brivsko-frizerski salon PUCELJ CIRIL - Novo mesto

TRGOVSKO PODJETJE

KURIVO

LJUBLJANA

POSLOVALNICA NOVO MESTO

SE PRIPOROČA CENJENIM ODJE-
MALCEM IN JIM ŽELI VSO SREČO
V LETU 1959!

ZASTAVIMO TUDI V LETU 1959 VSE SILE ZA SOCIALISTIČNO GRADITEV NAŠE
DOMOVINE!

PREBIVALCEM SVOJE OBČINE ŽELI MNOGO SREČE V PRIHODNJEM LETU

Občinski ljudski odbor Sentjernej

IN VSE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE.

Industrija za elektroizveze OBRAT UPORI ŠENTJERNEJ

ŽELI VSEM SVOJIM OBRATOM, POSLOVNIM
PRIJATELJEM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM
SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1959!

Občinski sindikalni svet Videm - Krško

s podružnicami Tovarne celuloze in papirja »Djuro
Salaj«, Splošne obrtne kovinarske zadruge, Tovarne
čokolade Imperial, podjetja Elektro, Podružnice
trgovinskih delavcev in uslužbencev, Gradbenega
podjetja Sava, komunalnih in obrtnih delavcev,
javnih uslužbencev, gostinskih delavcev in z osta-
limi podružnicami

Želi ob vstopu v leto 1959 vsem svojim članom obilo sreče
in delovnih uspehov!

VSEM CENJENIM
ODJEMALCEM

v SEVNICI

ŠMARJU

BOŠTANJU

BLANCI

ZABUKOVJU

KRMELJU

ŠENTJANŽU in

TRŽIŠČU

ŽELI OBILO SREČE
V LETU 1959

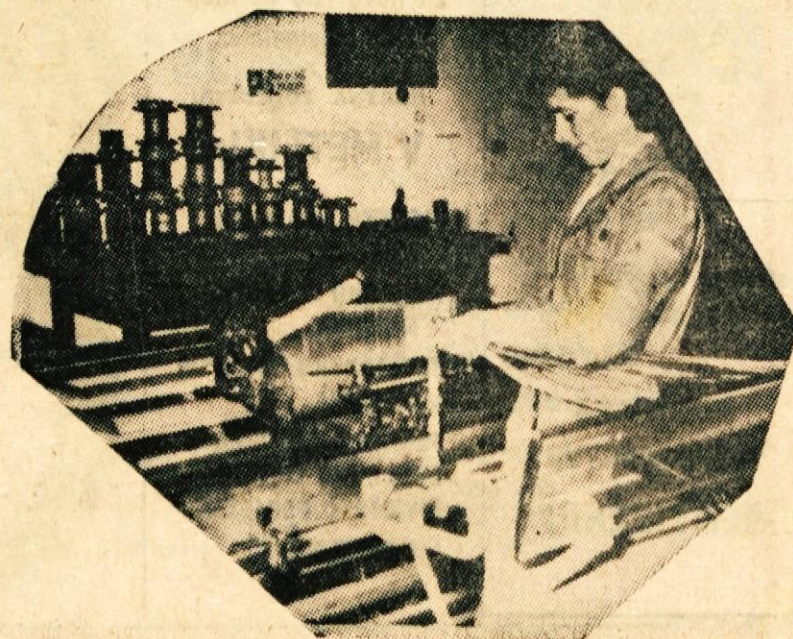
TRGOVSKO PODJETJE

SLOGA

SEVNICA

VSEM PREBIVALCEM DOLENJSKE IN
BELE KRAJINE ŽELI SREČNO NOVO LETO

Novoteks Novo mesto Metlika

NOVOLETNI POZDRAV VSEM!

INDUSTRIJA OBUTVE
NOVO MESTO

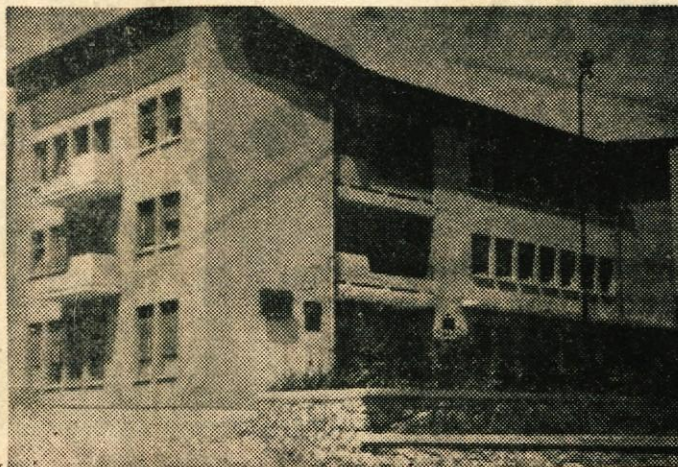
Gospodarska poslovna zveza Novo mesto

IN NJENA
UPRAVA Z OBRATI,
POSESTVO GRABEN,
MESARIJA,
VINSKA KLET METLIKA

POSPEŠUJEJO KMETIJSKO PROIZVODNJO, ODKUPUJEJO
IN PRODAJAJO KMETIJSKE PROIZVODE, POSREĐUJEJO NA-
BAVO REPRODUKCIJSKEGA MATERIALA, UVAJAJO NOVE
KULTURE, SKREBJO ZA RAZVOJ ŽIVINOREJE IN PRAŠI-
CEREJE TER NABAVLJAJO KMETIJSKO MEHANIZACIJO!

VSEM KMETOVALCEM ŽELIMO V PRIHODNJEM LETU OBILO SRČE!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SENOVO

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
SVET SVOBOD
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
TVĐ PARTIZAN
PODRUŽNICA RUDARJEV

Kmetijska zadruga RAKA pri KRŠKEM

OGLEJTE SI IZDELKE
OBRITNEGA PODJETJA
Novo mesto

BELOKRANJSKO GRADBENO PODJETJE

ČRNOMELJ

čestita vsem investitorjem, poslovnim
prijateljem in članom delovnega ko-
lektiva, kakor tudi vsem gradbiščem
na področju občine Ozalj ter njho-
vemu investitorju.

TRGOVSKO PODJETJE

»TOBAK«
ČRNOMELJ

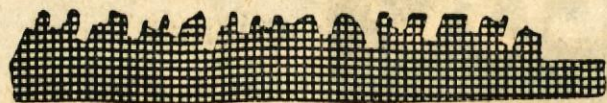
TRGOVSKO PODJETJE

»POTROŠNIK«
ČRNOMELJ

KMETIJSKA ZADRUGA ŠENTJANŽ

S TRGOVINO, MESNICO, ODKUPOM IN OSTALIMI
ODDELKI

ZELI SREČNO NOVO LETO VSEM
SVOJIM ČLANOM IN OSTALIM
ZADRUŽNIKOM

Pozdrav brigadam!

Srečno novo leto želi
svojim strankam
FRIZERSKI SALON
A D A M — Novo mesto
Glavni trg 27

»USNJE«

IN ČEVLJARSKE POTREBŠČINE
NOVO MESTO — Glavni trg 20

CENJENIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM
SE PRIPOROČA

TRGOVSKO PODJETJE
EN GROS

„Rog“

Novo mesto

ODLIČNO
OBUTEV
VSEH VRST
IZDELUJE

ČEVLJARSKO
PODJETJE

„Planina“
Črnomelj

TOVARNA
KERAMIČNIH
IZDELKOV

Keramika

NOVO MESTO

CENJENIM
GOSTOM SE PRIPOROČA

GOSTINSKO
PODJETJE

ČRNOMELJ

V SVOJIH POSLOVALNICAH
VAM NUDI PRVOVRSTNE
TOBAČNE IZDELKE

TRGOVSKO PODJETJE

„TOBAK“

NOVO
MESTO

SREČNO NOVO LETO ŽELIJO

SVOJIM STRANKAM SE ŠE DALJE PRIPOROČA
TRGOVSKO PODJETJE

„Potrošnja“ Videm-Krško

VSEM SVOJIM ČLANOM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM ŽELI
SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ
NOVO MESTO

MESTNI VODOVOD
OSEMENJEVALNA POSTAJA
PARNA PEKARNA
SLIKARSTVO IN PLESKARSTVO
DOM LJUDSKE PROSVETE
MESARIJA
BRIVSKO FRIZERSKO PODJETJE
KNJIGARNA IN PAPIRNICA
SPLOŠNO KLEPARSTVO
ŠIVILJSKO PODJETJE
KNJIGOVODSKI CENTER

Črnomelj

PROJEKTIVNO

PODIJETIE

Novo mesto

SE TOPLO ZAHVALJUJE ZA IZKAZANO ZAUPANJE V PRETEKLEM LETU IN ŽELI SREČNO NOVO LETO VSEM INVESTITORJEM IN GRADBENIM DELAVCEM.

Vsem poslovnim prijateljem, zadrugnikom in svojim članom — želi srečno novo leto 1959

KMETIJSKA ZADRUGA MIRNA PEČ

Kmetijska zadruga

VSO SREČO V LETU 1959 želi

KMETIJSKA ZADRUGA ŠENTRUPERT

z omejenim jamstvom TREBNJE

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM IN KMETIJSKIM ZADRUGAM SREČNO NOVO LETO!

TRGOVSKO PODJETJE

VINO BREŽICE S POSLOVALNICAMI

nudi prvovrstna vina

za domači in tuji trg

ter se še nadalje priporoča.

Vsem poslovnim prijateljem

želimo srečno novo leto!

KMETIJSKA ZADRUGA z. o. j. ŠENTLOVRENC

žel. postaja in p. VELIKA LOKA

ŽELI OBILO SREČE IN VESELJA V LETU 1959 PREDVSEM SVOJIM ČLANOM, POTROŠNIKOM IN VSEM KMETOVALCEM

Komunalna banka Videm-Krško in Komunalna banka Brežice

ŽELITA SVOJIM KOMITENTOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM VSO SREČO IN MNOGO POSLOVNIH USPEHOV V LETU 1959

Svojemu kolektivu, investitorjem in ostalim graditeljem želi srečno in zadovoljno leto 1959

OBČINSKO PODJETJE

»Remont«

MIRNA PEČ

DELOVNI KOLEKTIV OPEKARNE PRELESJE

p. ŠENTRUPERT

ŽELI VSEM ODJEMALCEM SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1959

VSEM OBČANOM ŽELI V LETU 1959 ŠE VEČ DELOVNIH USPEHOV IN OBILO SREČE

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

SEMIČ

Z VSEMI MNOŽIČNIMI ORGANIZACIJAMI

DOBRNIČ

Odjemalcem v naši trgovini in našim članom želimo, da bi jim novo leto 1959 prineslo še več dobrega, sreče in blagostanja!

KMETIJSKA ZADRUGA MIRNA

Ob vstopu v leto 1959 pozdravljamo vse rudarje naše domovine in jim želimo obilo sreče, uspehov in zadovoljstva!

Rudnik rjavega premoga Krmelj

KMETIJSKA ZADRUGA S TRGOVINO

želi vsem zadrugnikom, odjemalcem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno leto 1959!

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE

ČRNOMELJ

Z VSEMI POSLOVALNICAMI

se zahvaljuje cenjenim odjemalcem za izkazano zaupanje v preteklem letu in se jim še nadalje priporoča. Vsem Črnomeljčanom in okoličanom želimo vso srečo v letu 1959!

SVOJEMU KOLEKTIVU, VSEM DELOVNIM LJUDEM IN ODJEMALCEM ŽELIMO VESELO NOVO LETO IN PRIPOROČAMO SVOJE IZDELKE!

novomeška opekarna

ZALOG

VSEM CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA IN JIM ŽELI PRIJETNO SILVESTROVANJE

KAVARNA

NA GLAVNEM TRGU

NOVO MESTO

Delovni kolektiv mizarstva

DVOR

PRI ŽUŽEMBERKU

želi srečno in uspehov polno leto 1959 vsem delovnim ljudem naše domovine

Srečno novo leto želi

„Kovinar“

STROJNO IN STAVBNO KLJUČAVNICARSTVO, KLEPARSTVO, KOVAŠTVO, POPRAVILA TEHTNIC, MEHANIKA IN GALVANIZACIJA NOVO MESTO

KMETIJSKA ZADRUGA SEMIČ

Z VSEMI SVOJIMI OBRATI ŽELI SVOJIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM OBILO SREČE IN ZADOVOLJSTVA V NOvem LETU!

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE SEMIČ

S POSLOVALNICAMI

ČRMOŠNJICE, SEMIČ, STREKLJEVEC, POSTAJA SEMIČ IN ROŽNI DOL

želi vsem odjemalcem in potrošnikom srečno in zadovoljno leto 1959 in se še nadalje priporoča

TOVARNA ZDRAVIL

»KRKA«

NOVO MESTO

ŽELI SVOJIM DELAVCEM IN USLUŽBENCEM, KAKOR TUDI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM MNOGO SREČE IN DELOVNIH USPEHOV V LETU 1959

TURIST HOTEL
»S R E M I Č«
VIDEM-KRŠKO

Gozdarsko-lesna poslovna

zveza Novo mesto

nudi pomoč pri gospodarjenju z lesom in s privatnimi gozdovi z vsemi strokovno gojitvenimi, tehničnimi in komercialnimi uslugami v želji, da bi okrepila združništvo in izboljšala gospodarske pogoje dolenjskega kmetovalca.

Delovni kolektiv želi vsem poslovnim prijateljem in ostalim srečno in uspehov polno NOVO LETO 1959!

Cenjenim strankam se priporoča

**MIZARSKA DELAVNICA
SEMIČ**

Delovni kolektiv

GOSTIŠČA NA TRGU V ŽUŽEMBERKU

čestita svojim gostom za novo leto in se jim priporoča!

NA ZALOGI IMAMO VSE VRSTE GOSPODINJSKIH STROJEV, KI JIH TOPLO PRIPOROČAMO NAŠIM ŽENAM V POMOC PRI NJIHOVEM DELU!

**TRGOVSKO
PODJETJE**

„Železnina“ **NOVO MESTO**

VSEM ČLANOM
IN
KMETOVALCEM

**KMETIJSKA
ZADRUGA
ŠKOCJAN**

Brivsko frizerski salon
RUS — TREBNJE
s poslovalnico na MIRNI
želi cenj. strankam srečno
novo leto in se priporoča.

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM SE SE POSEBEJ PRI-
POROČA IN JIM ŽELI USPEHOV POLNO LETO 1959

**DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA
»PREHRANA«
NOVO MESTO**

CENJENIM STRANKAM, ODJEMALCEM IN DOBAVITE-
LJEM SE ŠE NADALJE PRIPOROČAJO

PEKARIJA TREBNJE
KROJASKO PODJETJE
TREBNJE
PODJETJE »REMONT«
TREBNJE

ČEVLJARSKO PODJETJE
TREBNJE
OBČINSKA ŽAGA
TREBNJE
MIZARSKA DELAVNICA
TREBNJE

SREČNO NOVO LETO
ZELI

**ROMAN
DOLJAK**

STEKLARSTVO
NOVO MESTO

SREČNO IN USPEHOV
POLNO NOVO LETO
1959 ŽELI VSEM CENJE-
NIM ODJEMALCEM IN
DELOVNIM LJUDEM
DOLENJSKE

TRGOVSKO PODJETJE
»IZBIRA«
NOVO MESTO

**BELOKRANJSKA
ŽELEZOLIVARNA
IN
STROJNA TOVARNA**

**B
E
L
T**

ČRNOMELJ

RUDARSKI POZDRAV VSEM DELOVNIM LJUDEM

Rudnik riavega premoga
KANIZARICA

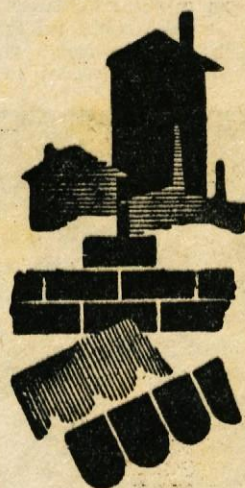
OBČINSKI
SINDIKALNI SVETI:

Novo mesto, Sentjernež,
Kostanjevica, Brežice,
Krško, Senovo, Sevnica,
Mokronog, Mirna, Treb-
nje, Straža, Žužemberk,
Semič, Črnomelj, Metlika
in

OKRAJNI SINDIKALNI
SVET NOVO MESTO

Svoje izdelke
priporoča še
nadalje vsem
Novomeščanom
in okoličanom

„Pekarija“
Novo mesto

Splošno
gradbeno
podjetje

„PIONIR“
NOVO
MESTO

CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA

zdravilišče ŠMARJEŠKE TOPLICE

„BELOKRANJKA“

TOVARNA PLETENIN
ČRNOMELJ

Na svidenje v
Srbiji in Makedoniji!

KMETIJSKA
ZADRUGA

NOVO MESTO

Pozdravljamo vse odjemalce
in dobavitelje

**TOVARNA
POHIŠTVA**

Brežice

„RADIOCENTER“

NOVO MESTO

IMA NA ZALOGI VSE VRSTE RADIJ-
SKIH APARATOV IN SE PRIPOROČA

Prvovrstno perilo nudi

INDUSTRIJA PERILA
Novo mesto

Kmetijsko-
gozdarsko
posestvo

Novo mesto

Dolenjska lesna industrija

„NOVOLES“

Novo mesto

še posebej pozdravlja člane
svojega kolektiva in jim želi
vso srečo v letu 1959

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

NOVO MESTO

Kmetijska šola

„GRM“
Novo mesto

Z GOZDNIMI OBRATI:

NOVO MESTO, STRAŽA, POLJA-
NE, ČRMOŠNICE, ČRNOMELJ,
KOSTANJEVICA, MOKRONOG

IN S KMETIJSKIMI OBRATI:

ČRMOŠNICE, POLJANE, BIRČNA
VAS, ZALOG

TER

DESTILACIJO ETERIČNIH OLJ
OBRH

Tabak piti ali kaditi - zdravju škodljiva navada...

Tabak se med tiste zeliša prišteva, ki človeka omamijo in omotijo, toraj je tudi, sploh govoriti, zdravju škodljiv. Vsak ve, tisti pa, kateri tabaka še niso vajeni in ga piti začene, sami skušajo, da jim po njem težave dela, se iz želodca vzdiguje, glava boli, se po nji verti, in jim tudi večkrat bljuvanje (kožlanje) prizadene. Kdo bo tedaj terdil, da tabak zdravju ne škoduje? Res je sicer, da, kdor je tabaka že navajen, unihi težav po njem nič več ne čuti; pa mu vendar le, tode bolj skrito in ne tako na-

ljubi, kader tabaka nima. 3. Tabakar veliko slin izpljuje, katere so človeku tolikanj potrebne, da se z njimi jedila dobro premešajo, in de jih potem želodec lože premelje in prekuha; zato tabakarji nimajo kaj dobrih želodcev — tabak jim bolj ko jed diši. Kakošno moč pa od tabaka dobivajo, če jim jed in diši? 4. Tabakarji se vsa usta in gerlo od dima vkade, de so ko dimnik vkajene in prežgane viditi; zato pa tudi iz njega smrdi kot kuga. Komu pa dim in smrad k zdravju pripomore? Ali se ne

KOS 1858

precej v svoji mladosti svoje nar boljše sokove izpljujejo, z njim tudi moč in terdnost svoje nature. Od tod pride, da so vsi skisani in tanki kot žleza, tesnih pers kot grében, rume-niga obraza kot il, od tod njih mnoge bolezni na persih. Zad-njič 7. je tabak tudi tistim po-sebno škodljiv, kateri so voz-kih pers in suhiga života. — Unih družih škod, ki od taba-karjev na človeško družbo pri-dejo, — de namreč tabakarji veliko lepiga denarja zapravi-jo, veliko druziga časa zatra-tijo in velikokrat s fajfo ogenj zatrosijo, de hiše, vasi, tergi in mesta pogore, — še tukaj raz-kladati nočem.

Ce je pa tabakarja zares ta-ko škodljiva in genda navada, zakaj se pa čezdalej bolj in bolj razširja, zakaj že sploh fanta-lini, de ne rečem, smerkolini kade? Napuh jih zapelje, zgled pa jih za seboj vleče. Kakor je napuh sleherniga greha začete-tek, tako je tudi te škodljive navade. Iz napuha, prevzetno-sti, ošabnosti, baharije mladen-ček kaditi začne, in si misli, kdo ve, kaj de je, če revno fajfo ali smodko v ustih derži. O sromaki! ki ne veš, de imaš od napuha vkajene možgani in prismojeno pamet; pa si ven-dar domišljuješ, kako možat si, če fajfo imaš v zobeh. Veli-ko jih pa tudi zgled družih v to škodljivo navado za seboj potegne. Kako bi bilo mogoče, de bi sin kaditi ne jel, če ved-

no svojiga očeta fajfo trebiti vidi? Kako bi mladenčki taba-karije za kaj škodljiva spo-znali, če vidiijo tiste očito ka-diti, katerih dolžnost je, škod-ljive navade zmed ljudstva trebiti?

(Iz Stoletne pratike de-vetnajetiga stoletja od 1801 — 1901, Ljubljana 1860)

Iznajdljivi vlomilci

Nekega dne se je okoli pol-noči pojavila na eni izmed atenskih ulic skupina fantov s kitarami. Začeli so igrati in peti ter so tako pritegnili nase pozornost prebivalcev, ki jim je ubrana glasba ugajala. Med tem pa so njihovi pajdaši po-polnoma izropali dve veliki trgovini.

Gos rešiteljica

Neki italijanski kmet je premetaval seno nad hlevom. Pri tem je stopil na trplo desko, ki se je zlomila in je strmogla-vil na kamnito dvorišče. Imel pa je srečo. Na dvorišču so se prav tisti hip zbirale tolste gosi in kmet je padel z glavo na eno izmed njih in utrpel je nez-natne praske. Gos — rešiteljica je ostala na mestu mrtva.

9 - 99...

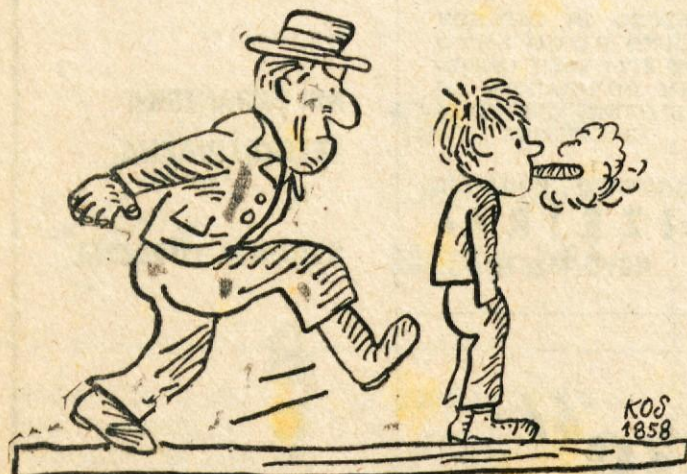
Veliko novoletno nagradno žrebanje

razpisujemo tudi tokrat. Da ga bodo lahko deležni stari in novi naročniki, bomo dokončni seznam nagrad obja-vili prihodnji mesec, že zdaj pa lahko povemo: tokrat bo pri žrebanju sodeloval vsak naročnik, ki bo vsaj do 15. februarja 1959 poravnal polletno naročnino za Do-lenjski list.

Prerado smo medtem že izbrali:

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

bo osrečil enega izmed rednih naročnikov našega lista! Če Dolenjskega lista še ne dobivate na svoj naslov po pošti, izrežite v današnji številki naročilnico in jo čimprej pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST, Novo mesto — poštni predal 33.

nagloma, škodova. Po tabaku se

1. zobje sperhnejo in se taba-karji toliko hitreje zdrobe, ko-ličkor poprej ga je piti začel. 2. Tabak vse obotutnice (ne vem, kako bi že rekel, de bi me lo-že razumeli) nekako razdraži, podvname in prevzame; zato-raj tabakarji vse vpade, de se mu celo nič, še govoriti ne po-

vleže na persi? Od tod pridejo tudi velikokrat persne bolezni. Hudimu tabakarju, ki svojo pi-po z drobno in kratko cevjo zmirej na enim kraju v ustih derži, se včasih tudi prizade, in šeraka dobi. 6. Posebno škodljiv je tabak za mlade smerkovce, katerih se še tako rekoč mleko na žnabljih drži, pa imajo že fajfo ali smodko v zobeh; in

Slika velike »ohetice« v Singapuru, kjer se je hkrati poročilo in gostilo 24 parov. To je v Singapuru precej običajno, saj so stroški cenejši, če se razdelijo na 24 delov.

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno:

1. in 12. vodoravno: novolet-no voščilo bralcem Dolenjske-ga lista (5 besed), 22. tesne, ta-ke ki imajo malo prostora, 23. darilo, 24. kopno, ki sega v vo-

znak za aluminij, 59. sprejem-ne sobe, dvorane, 60. kraško vino, 62. pregovor, 64. smešna podoba človeka; spačen prikaz, 69. živorebrna ruda (ker je rdeča, jo uporabljajo v slikar-

no, 3. naramnik pri vojaški uniformi, 4. temen kot noč, 5. kratka za lokalne predstavi-ške organe oblasti takoj po vojni, 6. kratka za Okrožno sodišče Maribor, 7. glagol pre-mikanja, 8. del dneva, 9. dam nazaj, 10. narejen iz enakih se-stavin, enoten v vseh delih, 11. povratno-osebni zaimek, 12. sa-mo en, 13. vleči za lase, 14. iz-virnik, 15. okrajšava pri citi-ranju in v glasbi, 16. okrajšava za vojaški, 17. vrsta maščobe, 18. še ena vrsta maščobe, 19. latinski veznik, 20. slovenska

revija, 21. zavojevalec, 27. vo-jaski kruh, 32. delno plačilo vnaprej (množina), 34. divjati, noro se obnašati, 35. tekočina v rastlinah, 38. ploskovna me-ra, 40. pozen, 43. kratka za Rdeči križ Slovenije, 44. azij-ska država, 45. slabega zdrav-ja, šibek glede zdravja, 46. re-ven, siromašen, 47. snov, ki jo dobijo iz lesa in jo potrebuje-jo v usnarstvu, 49. neumno, 51. južnoameriška država, 53. nazivam s ti, 55. jadranski otok, 58. to leto, 61. država v

ZDA, 63. ptica, 65. slovenski skladatelj zabavne glasbe (Bo-jan), 66. raztapljati, 67. pame-ten, razumen, 68. znak za ra-dij, 70. potiskamo, porivamo, 73. mlečni izdelek, 75. kraj ob Soči, 77. osebni zaimek, 82. žensko ime, 83. dvojica, 85. če, 87. kratka za avtonomna po-krajina, 88. časovno obdobje, 89. osebni zaimek, 90. vojaška enota, 91. doba, obdobje, 92. predlog, 93. znak za prvine be-rrilij, 94. egipčanski bog sonca; znak za radij, 96. okrajšava za okrog.

Opice v Sovjetski zvezi in v ZDA uporabljajo za »izlete« v vesolje. Z njimi ugotavljajo, ka-ko živo bitje reagira na hitrost, višino in drugo, kar je zelo va-žno vedeti, ko bodo odšli v veso-lje prvi ljudje oziroma prvi človek.

V zadnjih letih so tehniki iz-delali že več majcenih radijskih sprejemnikov. Najmanjši pa je tale, ki ga kaže naša slika, saj si ga človek lahko vtakne v uho. Njegov glas more biti tako mo-čan, kakor od običajnega spre-jemnika. Izdelala sta ga dva in-ženirja v Hannoveru.

Ljubiteljem križank smo za novoletne praznike pripravili tole nagradno križanko; prav nič težka ni in zato pričakujemo množičen odziv reševalcev. Rešitve je treba poslati uredništvu Dolenjskega lista (Novo mesto, p. p. 33) vsaj do 8. januarja 1959. V spodnji levi kot kuverte napišite: KRIŽANKA, na pismo pa nalepite dovolj znamk, sicer ga na pošti ne bomo prevzeli. Zamazanih, nečitljivih ali sicer poškodovanih križank pri žrebanju ne bomo upoštevali. Križanko lahko iz lista izrežete in nam jo pošljete, lahko pa prepisete odgovore tudi na list papirja. V tem primeru napišite svoj točen naslov na rob rešitve.

Za pravilne rešitve smo pripravili 10 lepih nagrad; dobili jih bodo srečni izrebaneci:

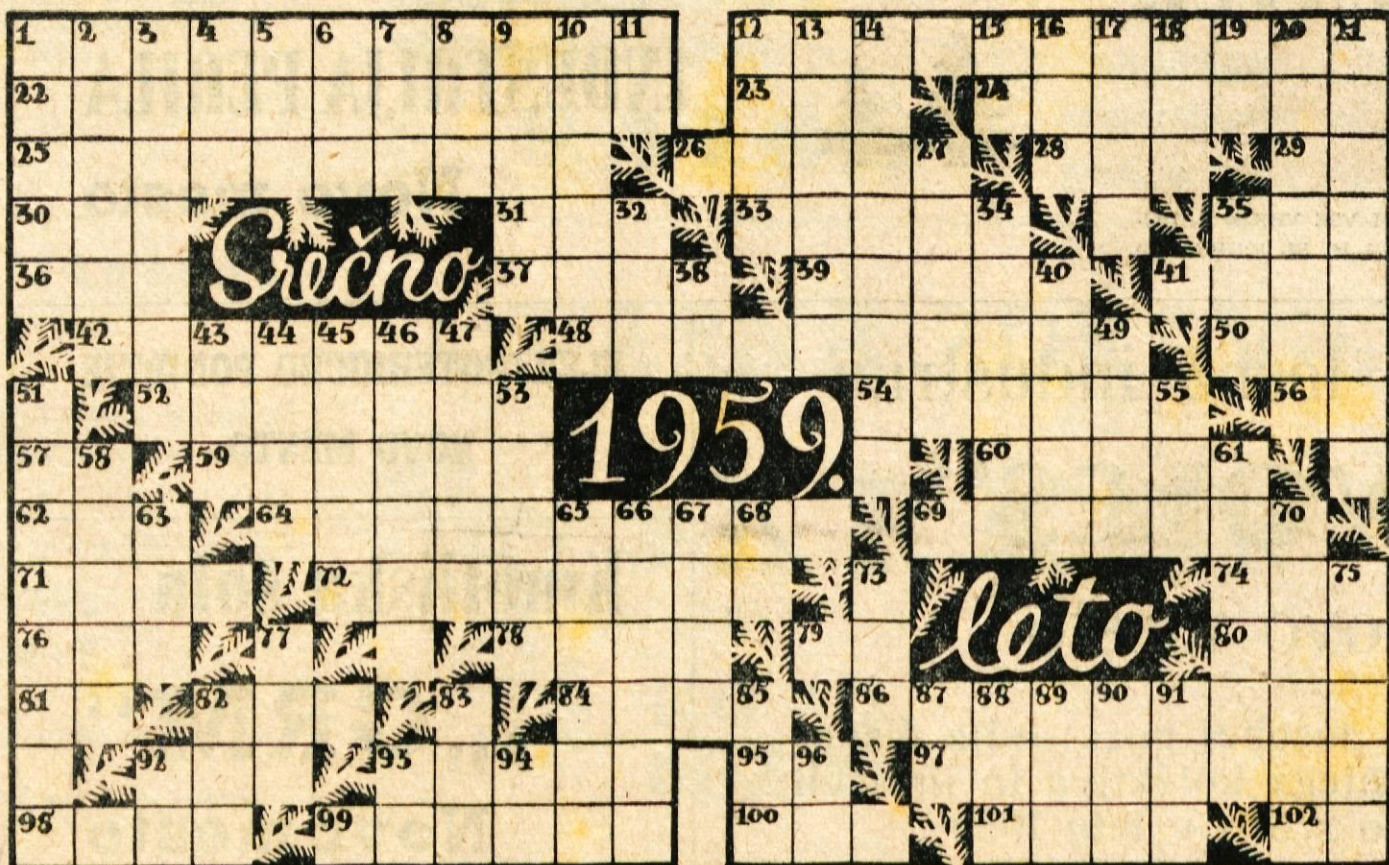
1. nagrada — 5000 dinarjev;
2. nagrada — 3000 dinarjev;
3. nagrada — 1000 dinarjev;
- 4.—10. nagrada — sedem lepih knjižnih daril.

Vsem reševalcem želimo pri reševanju križanke prijetno zabavo, pri žrebanju pa kar največ sreče!

do, 25. gospodarsko utemeljeno, gospodarno, 26. zelo važna se-stavina zraka, 28. trije enaki soglasniki, 29. kratka za voja-ška uprava, 30. glasbeni pojem (nasprotno od dur), 31. žensko ime, 33. prvobitno nagnjenje, gon, 35. kraj na Dolenjskem (blizu Smarja), 36. naziv, 37. žensko ime, 39. reka v Srbiji, 41. reka, ki se pri Medvodah izliva v Savo, 42. pridevek, do-datek, prilastek, glavo, 48. določen z rokom (s terminom), 50. morska žival, 52. cirkuški umetnik, 54. prisednik (tujka), 56. kratka za šolski odbor, 57.

stvu), 71. zelo majhen delec materije, 72. naenkrat, 74. vpiti-se, krik, 76. domača žival, 78. pisarniški ovoj; zemljevidi, 79. krajši izraz za njej, 80. žensko ime, 81. kratka za varnostni svet, 82. glavni števnik, 84. vr-sta orožja, 86. zvedav, 92. na-ziv, 93. težec (barijeva sol zve-plene kisline), 95. kadar, 97. širen razgled na pokrajino, po-gled na vse strani, 98. srd, 99. prosjaki, 100. del glave, 101. upanje, 102. star izraz za pivo. Navpično:

1. Vzeml dol, 2. v rekah (go-voriti), v pregovorih, pregovor-

V JANUARJU 1959

bomo začeli objavljati med drugim:

- Franček SAJE: Neob-javljeno gradivo o delu KPJ na Dolenjskem in Spod. Posavju med obema vojnama.
- Prof. dr. Franc NO-VAK: Spočetje po naši volji ali o kontracep-ciji.
- John LOKAR st.: Spo-minj starega Ameri-kanca.
- Prof. Ivan ANDOLJ-SEK: Da bo otrok v šoli uspeval.
- Ivan TAVCAR: Otok in Struga (povest iz do-lenjske preteklosti z ilustracijami Vlada La-muta).
- Zanimivosti iz doma-čih in tujih krajev — v slikah in risbah.

Ne zamudite začetka za-dimivih in poučnih član-kov ter znane povesti, ki se je dogajala v gradovih Otočec in Struga. Naroči-te si še dapes Dolenjski list z naročilnico, ki je tiskana v tej številki! Pri-poročite list sosedom in znancem, ki ga morda še nimajo!